EDUARD JURIST

Captivi în spaţiul comic

Coperta şi ilustraţiile: TIA PELTZ
EDITURA ALBATROS 1979

În loc de prefaţă

Când publici o carte de umor, e bine să te recomande cineva. Un scriitor cu platformă. Un om de inimă. Să scrie că te cunoaşte de când erai mic şi te jucai cu pietricele dar încă de pe atunci vădeai un acut simţ al observaţiei şi un haz precoce. După ce ar cita câteva schiţe pe care le-a citit cu mare uşurinţă la tabla de materii şi care i-au plăcut mult pentru spiritul titlului şi caracterul literei, ar face şi câteva *recomandări de referinţă pentru critică literară. În final s-ar aşterne partea esenţială*: *semnătura. De aici am început şi eu. Trebuia să găsesc o semnătură de rezonanţă. Întâi şi-ntâi l-am sunat pe maestrul G. cu care mă întâlnesc adesea la acelaşi medic stomatolog. Mi-a răspuns soţia scriitorului care, cu multă bunăvoinţă, mi-a explicat că maestrul scrie prefeţe numai pentru romane. Schiţele nu-l reprezintă. Atunci am încercat la dramaturgul S. Am avut noroc că mi-a răspuns chiar el. Mi-a relatat că are el însuşi în curs de apariţie o culegere de schiţe şi n-ar vrea să se creadă că monopolizează genul.*

De altfel nici nu ştia că sunt trecut în planul editurii. Oricum, a fost amabil şi spera să ne mai vedem la o cafea. După o oarecare ezitare, am apelat la criticul F. Personaj intransigent, dar măcar sincer. Aşa a fost şi cu mine. „Umorul e un

gen minor – mi-a spus el. Ce, te-ai apucat de treburi d-astea? Până mai deunăzi erai om serios, scriai pentru copii…" I-am explicat, cu destule reticenţe, că şi un scriitor pentru copii cu timpul se maturizează.

Era să renunţ. Nu voiam să fiu povară nimănui.

Povestind cele întâmplate unui vecin de bloc, mi-a auzit necazul administratorul, om de treabă şi gospodar.

— De ce vă frământaţi atâta pentru un fleac de recomandare? V-o dau eu! Cine vă cunoaşte mai bine ca mine? Doar staţi aici de peste douăzeci de ani!

Şi mi-a dat-o. Iat-o mai jos, în liniile ei generale şi particulare:

Prin prezenta adeverim că cetăţeanul (numele) are domiciliul stabil la (adresa). Este un locatar corect care-şi plăteşte cu regularitate întreţinerea. Are relaţii bune cu vecinii de la toate etajele şi este foarte activ în păstrarea curăţeniei. În plus, deşi nu face parte din comitetul de bloc, s-a deplasat de mai multe ori la întreprinderea Ascensorul, fiindu-ne de un mare ajutor.

Urma semnătura.

Şi ştampila.

Ce recomandare mai bună îşi poate dori un umorist?!

AUTORUL

Autobiografie autocritică

(sau cum am devenit umorist)

Când îmi amintesc de anii aceia nu pot să nu mă înduioşez. *Ou şont les neiges…*? Eram tânăr şi

căutam slujbă. Terminasem studiile şi toate drumurile îmi erau deschise. Şi la capătul fiecărui drum era o uşă pe care scria: „Intrarea persoanelor străine – strict interzisă”. De intrat, nu intrăm. Aşteptam să se deschidă de la sine. Când se deschidea sau mai exact se întredeschidea, apărea o gură cu ochelari care spunea perfect inteligibil:

— Nu-avem-posturi.

Acasă, familia mă bombănea.

— Eu, la vârsta ta… începea tata, după care, de fiecare dată urma o altă variantă.

— Când i-am găsit prima oară poeziile alea ştiam că nu-i a bună, spunea şi mama cu amărăciune. Dacă erai electrician, aduceai şi tu un ban în casă că, slavă domnului, scurt-circuite au fost în toate timpurile.

Într-o zi însă norocul mi-a surâs. Un unchi carenmi cunoştea păsul, mi-a spus:

— La noi la redacţie s-a eliberat un post. Adu fuguţa o autobiografie…

M-am apucat imediat de treabă. Am caligrafiat-o cu îngrijire ca să se vadă că scriu frumos şi am dus-o. Protectorul meu m-a luat de mână şi m-a condus în faţa unei uşi cu inscripţia cunoscută, dar cum de data aceasta nu mai eram *persoană străină*, am intrat.

— Noroc, tovarăşe Păsărică, spuse unchiul, el e persoana de care v-am vorbit. Ar fi bun, că e tânăr. Mătăsoiu bine că s-a pensionat. În ultima vreme nici nu mai aveam cu cine trimite şpalturile în tipografie. Şi arătând spre mine, încheie: îl las aici pe mâini bune…

Râse, îmi făcu un semn încurajator cu ochiul şi mă lăsă singur. Tovarăşul Păsărică, om cumsecade, ca să mă simt mai în voie, un timp îşi văzu de lucru scriind ceva într-un dosar.

— Am adus şi autobiografia, am zis eu deodată cu glas voios cu gândul că nu e cuviincios să stau prea mult înţepenit în fotoliu stânjenindu-l pe om de la treabă.

Nea Păsărică, cum îi şi spuneam în gând, ridică mirat privirea:

— Autobiografia? A, da… Bine, s-o vedem.

O făcusem sul ca să nu se păteze şi acum regretam văzând cum se chinuie omul s-o apuce. Autobiografia îi alunecă printre degete, şi se înfăşură la loc cu încăpăţânare. Semn rău! În sfârşit, izbuti s-o ţină de colţuri şi o citi destul de repede. De altfel nici nu era prea lungă. Într-o viaţă de vreo două decenii dintre care primii cincisprezece ani nici nu contează, nu apucasem să fac mare lucru. Şcoala primară, liceul şi facultatea. Cu ce mă ocupasem în vacanţă, n-am scris pentru că nu făcusem nimic de seamă. Nea Păsărică dădu drumul hârtiei, care se încolăci din nou cu pudoare, reluându-şi forma tubulară.

— Nu-i bună, tinere, clătină el din cap.

— Dacă mai trebuie ceva, completez pe loc…

— Nu-i nimic de completat. Trebuie alta.

Eram nedumerit. Cum alta? Doar nu aveam decât o singură biografie. A mea.

— Ai înşirat aici când te-ai născut şi unde ai învăţat. Asta e clar oricum. Pentru asta ai acte. Ne interesează poziţia dumitale, înţelegi?

M-am foit pe scaun. Nu prea înţelegeam. Ce

poziţie? Nea Păsărică îmi lămuri însă totul cu răbdare şi amănunţime, ce şi cum se cuvine analizat, în aşa fel încât să fie vorba de o autobiografie *autocritică*. Am fost student bun, aşa că l-am înţeles şi am dat fuga acasă şi m-am şi aşternut pe scris. După o muncă sârguincioasă de câteva ceasuri, lucrarea era gata. Mă născusem în anul marii crize economice ce zguduise din temelii sistemul capitalist. Prea târziu pentru a mai beneficia de influenţele secolului luminilor şi prea devreme pentru a lua cunoştinţă de opera principală a lui Charles Darwin *Originea speciilor* care încă nu fusese tradusă integral. Anii de criză avuseseră o anumită influenţă şi asupra mea, tatăl meu de profesiune tâmplar rămânând şomer. Deşi primisem în familie o educaţie corectă, în spiritul unei morale sănătoase, din acea perioadă mi-au rămas în vocabular unele expresii pe care tata le folosea la adresa patronilor. Am putut să urmez clasele primare – arătam în continuare – datorită micului câştig realizat de mama care spăla rufe pe la casele oamenilor. Unul dintre aceşti oameni – încă nu ştiam că-l voi scrie cândva cu o mare – era şi directorul liceului din orăşel – care din când în când stătea de vorbă cu mine atunci când aduceam sacul cu rufe. Fiind foarte mulţumit de modul în care mama îi călca gulerele la cămăşi, îşi făcu despre mine părerea că sunt un „băiat isteţ şi cu dragoste de carte” şi mă ajută să obţin o bursă pentru studiile secundare. Acum – făceam menţiunea în autobiografie – începea o primă perioadă, scurtă, caracterizată prin *izolaţionism*, datorită faptului că băieţii mă socoteau protejatul

directorului şi mă tratau cu neîncredere, suspiciune şi cu „marş de-aici, coadă de topor”. Din clasa a IV-a însă sunt mutat la *B* şi începe o perioadă mai semnificativă de avânt. Pasiunea pentru citit mă absoarbe cu totul. Lecturile fundamentale din literatura clasică mă ajută să-mi lărgesc orizontul asupra lumii şi societăţii, deşi, evident, cu limitele de clasă care nu erau ale mele ci ale lui Balzac, Stendhal, Tolstoi şi Rebreanu. Am rezultate bune la învăţătură dar ca să arăt totul până la capăt, recunosc că nu am participat nici la corul liceului, nici la sădirea pomilor. (De altfel aceste activităţi au fost ulterior mult controversate şi încă nu s-a emis un punct de vedere definitiv.) Faptul că nu aveam ureche muzicală şi eram şi scutit medical de eforturi fizice îmi apar azi ca explicaţii pur conjuncturale. Încercând să pun în lumină cele mai specifice aspecte de natură să caracterizeze exhaustiv perioadele la care mă refeream, am arătat în continuare că în răstimpul în care mă pregăteam pentru bacalaureat, am subestimat seriozitatea acestui examen şi m-am îndrăgostit – datorită unor rămăşiţe de superficialitate – de mai multe colege de la liceul de fete pe care le-am considerat, pe rând, marea mea dragoste”, dedicându-le numeroase versuri proaste. Este perioada *manieristă* a creaţiei mele literare cu unele alunecări metafizice exteriorizate în dulcegărie neoromantică cu accente de pesimism, ermetism şi evazionisjn. Această perioadă s-a încheiat însă brusc, când mama mi-a pus pe foc caietul de versuri şi am fost lăsat corijent la matematică,

ambele evenimente readucându-mă brytal dar eficace pe terenul realismului.

Apoi m-am referit la anii de facultate, arătând că unele note slabe se datorau nopţilor pierdute în gară la descărcatul cartofilor, iar cele bune se datorau faptului că moţăiam la cursuri, dar eram foarte combativ în pauze. Ce e drept, m-am achitat destul de conştiincios de sarcinile ce mi-au revenit la gazeta de perete, articolele pe care le scriam fiind apreciate (din păcate azi iremediabil pierdute, unele fiind rupte de elemente cunoscute pentru poziţiile lor filosofice obscurantiste).

Am încheiat arătând că avere n-am avut nici înainte, nici după. În dumnezeu n-am crezut pentru că nu există şi că tata era şi acum tâmplar, deşi la facultate am fost trecut cu origine mijlocie, pentru că tata făcea mobilă de lux.

Am dus noua autobiografie la redacţie şi am vrut s-o înmânez personal lui „nea Păsărică”. Era însă – mi s-a spus – ocupat. Aşa că am lăsat-o unui subaltern îndatoritor care m-a asigurat că va fi predată „acolo unde trebuie”.

Două zile mai târziu s-a produs catastrofa. *Autobiografia* a fost publicată în paginile revistei. Eram buimăcit. La asta s-a adăugat şi invitarea mea urgentă la redactorul-şef care m-a primit imediat. E greu de explicat ce sentimente şi gânduri mă încercau şi de ce aveam un trac de neînţeles. De aceea nici n-am înţeles de la început ce-mi spunea tovarăşul acela corpolent şi jovial care gesticula în spatele unui birou plin cu şpalturi şi perii tipografice:

— Procedeul pe care l-ai folosit este

admirabil, tinere! Iată doar în două coloane, o mică bijuterie satirică. În fond, ai surprins perfect schematismul didacticist şi sociologismul vulgar al unor studii de istorie literară care mai abundă în revistele noastre. Ai talent de scriitor, băiete. Şi ce e mai grav, ai umor! Doar numele eroului dumitale este destul de tern, de lipsit de expresivitate. Mai ai de învăţat de la marele geniu onomastic a lui Caragiale. Oricum, te angajez!

Aşa am devenit umorist. Angajat. Angajat pe post de curier şi a început lunga mea biografie între redacţie şi tipografie.

Blocul umoriştilor

În sfârşit m-am mutat! A fost o împrejurare fericită. Cineva avea nevoie de un apartament de patru camere, hol şi dependinţe şi a făcut schimb. Evident, nu cu mine. Eu aveam doar o cameră cu acces la o terasă splendidă. Am dat anunţ la ziar şi am găsit pe cineva de la Ploieşti care se mută cu serviciul în Capitală. Dorea un apartament cu trei camere. Restul a fost simplu. Persoana cu trei camere divorţa şi dorea două locuinţe separate. N-a găsit şi a acceptat camera mea. Au mai intervenit câteva persoane interesate în schimb şi până la urmă eu am obţinut o garsonieră dublă cu condiţia s-o iau cu un dulăpior cam şchiop dar care avea o valoare inestimabilă. Ne-am înţeles şi m-am mutat…

Abia îmi adusesem lucrurile şi încercam să le aşez când cineva ciocăni la uşa de la intrare. M-am dus să deschid. Mă întâmpină un omuleţ cu o coamă de păr roşietic care rosti declamator:

— Bine te-ai mutat, vecine, şi să-ţi fie de bine!

— Mulţumesc, dar de ce n-aţi sunat? i-am indicat eu butonul soneriei.

Omuleţul parcă anticipase replica mea pentru că răspunse prompt:

— M-am gândit că e defect… şi adăugă şugubăţ: adică numai *de efect*!

Începeam să bănuiesc ceva. Am întrebat:

— Aăă… dumneavoastră sunteţi umorist?

— Îmi daţi voie, Chiricuţă. Apoi solemn: Epigramist. Preşedintele cenaclului de palier al epigramiştilor de la etajul doi.

Şi drept cea mai elocventă legitimaţie recită spontan:

— Pot să-ţi fac aşa pe loc cât ai da o telegramă fără bloc şi fără toc un catren, o epigramă!

Râse cu un aer complice. Eu însă rămăsesem pe gânduri:

— Aţi spus „cenaclu de palier”?

— Păi da cum?! replică omuleţul. Aici fiecare etaj are cenaclul lui. Cei de la patru, de exemplu, sunt conduşi de Ilarie Macarie. Îl ştiţi, nu-i aşa? Este-o-adevărată dramă, ăsta ca’s te facă praf, nu-ţi trânteşte-o epigramă, ci-ţi trânteşte-un epitaf!

Şi iar izbucni în râs cu un aer uimit de parcă se minuna el însuşi cum îi curg de lesne versurile. Mă întrebă:

— Dumneavoastră, tot la epigrame?

Am răspuns cu toată seriozitatea indicând cu capul spre sferele înalte:

— Nu, eu… la epicentru.

— Buuună! explodă Chiricuţă. Vă plac calamburile. Nu prea se cer, dar eu le apreciez.

De aceea vă invit să veniţi neapărat la mine la o cafea…

— Cu plăcere…

— À propos, faceţi balet? mă întrebă luând un aer serios, dar în ochi îi luci o luminiţă suspectă.

— Eu?!

— Da, şi izbucni iar în râs, pentru că la mine în casă se umblă numai în poante! Ei, la rebonjour, colega! făcu Chiricuţă şi se îndreptă spre apartamentul de alături rămas cu uşa deschisă.

Am ridicat din umeri şi am reintrat în noua mea locuinţă. Îmi venea să zâmbesc. În fond, mă gândeam, există şi vecini mai făi.

Încercam să găsesc un loc cât mai ferit de priviri pentru nepreţuitul dulăpior când iar se anunţă cineva la intrare. De data aceasta, folosind cum se cuvine soneria.

— Fiţi binevenit în blocul nostru! îmi daţi voie, Antimon, se prezentă cel de al doilea vecin. Şi preciză: Dar de semnat, semnez Antiton. Am o rubrică permanentă, poate aţi întâlnit-o, cu siguranţă aţi întâlnit-o, *Glume adunate şi-napoi la lume date*. Şi, fără tranziţie: Auzi, vecine, n-ai ceva reviste vechi?

— Nu… să vedeţi, acum cu ocazia mutatului le-am aruncat, m-am scuzat eu. Pentru ce vă trebuie? La spălatul ferestrelor?

Antimon, un ins înalt şi slab, începu să gesticuleze agitat:

— La spălatul… fereastră sfântu*! se poticni el de emoţie. Vă daţi seama ce-aţi aruncat?! O comoară! Păi în reviste vechi se găsesc glume nou-nouţe, nu ştiaţi? Unde le-aţi aruncat? mă întrebă

cu un amestec de reproş şi disperare în glas.

Din fericire ştiam:

— Într-un container al ICAB-ului, pe strada Toamnei colţ cu Sapienţei.

— Am fugit! se răsuci pe călcâie Antimon. Repede până nu află alţii şi se face coadă.

Am rămas privind în urma lui. Tocmai voiam să închid uşa când din ascensor năvăli spre mine un nou personaj. Venea spre mine cu braţele deschise. Purta un *robdeşambru* albastru lucios şi avea la gât un fular alb de mătase.

— Confrate dragă, vino să te sărut! mă luă el în braţe şi-mi făcu vânt în locuinţă. Nici nu ştii ce bucurie mi-ai făcut! În sfârşit avem un vecin nou! Ceilalţi sunt plicticoşi de moarte. Depăşiţi! Nu ştiu anecdote decât fişate până la 325. Ei de glumă 742 n-au auzit! De bancul 873 habar n-au! Pentru că nu citesc! Se mulţumesc cu ce-au prins prin liceu, pe sub bancă. Aşa nu mai merge! Trebuie în permanenţă să te ţii la curent cu ce se mai râde în lume. Ei, ce să mai vorbim!

Făcu un gest larg cu mâna încercând să cuprindă orizontul care abia încăpea în mica mea locuinţă. Apoi se aşeză brusc într-un fotoliu rămas în mijlocul casei.

— Ştiai că eu sunt la parter? mă întrebă cu un oftat adânc.

— Nu, nu ştiam, am răspuns încercând să ghicesc dacă se aşezase pe servietă în care aveam ochelarii sau colţul acela negru care ss zărea era pur şi simplu pălăria mea.

— Daa, rău de tot…

— Dar ce are, igrasie? am spus că să spun

ceva.

— Cine?

— Apartamentul…

Musafirul clătină din cap:

— A, nu! Apartamentul e bun că e sus la şapte. *Eu* sunt la parter. La pământ, dragă! Daaa. Mi-au respins comedia. Mi-au spus că n-are haz. Ei, spune şi tu! Am citit-o la toată lumea: şi nevastă-mea şi cumnatu-aneu şi soră-sa şi soacră-mea au râs pe leşinate. Şi doar ştii că familia e familie. Şi *ei* cică e facilă! Că n-are mesaj. Când tocmai despre un mesaj şi este vorba că aşa se şi cheamă: „O scrisoare găsită”.

Am dat din cap plin de înţelegere. Acum începeam să pricep de ce vechiul locatar căutase o locuinţă cu lemne şi baie comună. Mosafirul meu însă se simţea bine şi-mi făcea confidenţe:

— Îţi dai seama, eu şi vedeam cronicile relevând – scrise cu degetul în aer – „nouă viziune prin care reputatul comediograf Valenţiu Papadache-Botoşani repune în drepturi serviciile poştale care nu şi-au pierdut funcţionalitatea în secolul nostru, secolul televiziunii”. Şi ridicând colţul gurii a dispreţ: S-a găsit chiar acolo unu să insinueze că „mai bine să jucăm *Scrisoarea pierdută* şi s-o pierdem pe asta”… Spune şi tu. Şi încă mai cer să scriem pe teme de actualitate!

Papadache se ridică din fotoliu. Am oftat uşurat. Şezuse pe pălărie.

— Ei, – mai vorbim, că acu stăm aproape. Te las. Dar – şi ridică un deget invocând autorităţi implacabile – duminică nu te las! Vin să-ţi citesc comedia.

A plecat. Uşa s-a închis. Stăteam în mijlocul locuinţei nehotărât, aşteptând într-o stare de spirit fatalistă să sune din nou soneria. Să bată la uşă un alt vecin. Blocul avea multe apartamente şi înţelegeam că intrarea mea în acest spaţiu era privită cu un viu şi justificat interes. Dar nimic din toate acestea nu s-a întâmplat. Mi-am făcut o cafea, am fumat o ţigară şi în cele din urmă m-am apucat să-mi aranjez casa.

După mai multe ceasuri de efort, am căzut pe canapea şi am adormit buştean. Nu-mi dau seama cât am dormit. Poate chiar zece minute, când în locuinţă răsună violent soneria. Am sărit speriat. Buimac am deschis uşa şi mi s-a înfăţişat un tablou neaşteptat. Un băieţel de vreo şapte-opt ani urcat pe un scaun apăsa cu nădejde pe butonul soneriei:

— Ce faci, băieţel, de ce suni la uşa mea?

— Ca să mă daţi jos de pe scaun, nene…

— Dar de ce te-ai urcat?

— Pentru că nu ajung la sonerie.

Nu puteam să mă supăr.

— Hm, şi ce doreşti, băieţel?

— Mi-a spus tata că matale eşti noul nostru vecin…

— Da, şi?

— Mi-a spus ea să mă duc la matale să-mi faci compunerea pentru mâine, că să-ţi fie de bine dacă ai făcut schimb cu nenea care a stat aici. Că el îmi făcea compunerile.

Puştiul era simpatic. L-am dat jos de pe scaun şi l-am poftit în casă.

— Uite, treci acolo la masă, ia un creion şi

scrie. Eu îţi dictez, bine?

— Nu e bine. Facem altfel – spuse piciul. Matale stai şi scrii şi trec eu mai târziu când e gata. Că eu mai am să mă joc. Dar te rog să fii atent să nu faci greşeli de gramatică să creadă tovarăşa că mi-a făcut-o tata.

Argumentul era convingător. I-am făgăduit că în cel mult o oră va avea o compunere de nota 9.

Băiatul m-a privit ironic: vasăzică recunoşteam că nu-s în stare să iau un zece. Dar fiind prima oară înţelegea să nu insiste… L-am condus la uşă şi ne-am dat mâna.

— Ia spune-mi, puişor, l-am întrebat într-un efort de fantezie, ce vrei să te faci când ai să fii mare?

Băiatul mă privi compătimitor:

— Eu?! Ce întrebare! Mă fac umorist ca tata!

Motivaţie pentru negaţie

— Dacă vrei, îţi dai numele, dacă nu, nu…

— Mi-l dau, de ce să nu mi-l dau? Pentru televiziune?

— Da.

— Şi operatorul unde e?

— Este. Trage nişte exterioare. Pe urmă montăm cu sunet…

— E-n regulă. Când vine mă prezint în „prim plan”. Sunt şi fotogenic…

— Să continuăm. Deci ai hotărât să te însori…

— Daaa… Vine operatorul?

— Vine.

— Ce spuneam?

— Că eşti fotogenic…

— Da, da! Deunăzi când am greşit numărul,

mi-a spus o persoană că semăn la voce cu Alain Delon. Aşa că mi-a venit şi mie timpul. Au dreptate babacii. Unde au, au! Cât o să mai stau pe spatele lor?! Că nu e comod nici pentru mine. Să am şi eu un ban al meu, să nu dau socoteală la nimeni. Bătrânii cu ale lor… mereu te întreabă: ba ce-am făcut cu televizorul, ba că de ce am împrumutat frigiderul, ba că m-au păcălit vis-à-vis de Consignaţia că tabloul din sufragerie pe care l-am dat cu 200 de lei, era un Grigorescu veritabil… Cine să le mai ştie? Tablou Grigorescu, televizor Grigorescu… Concepţii de-ale părinţilor. Altă generaţie. Aşa, dacă mă însor, plec de-acasă. Mă mut la ea. La nevastă-mea. Doar e şi normal să stau cu ea.

— Dar dumneavoastră ce studii aveţi?

— Îmi pare rău, filologia. Aşa cred… Ca să fiu sincer – asta, vă rog să nu imprimaţi – nu prea m-am omorât. A fost damblaua babacilor. Să am diplomă. Au cheltuit o mulţime de parale pentru cartonul ăsta…

— De ce nu vă prezentaţi la post?

— Păi ştiţi unde mi-au dat?

— Cred că la o catedră, nu?

— Ei, da, dar ca să ajung la ea, trebuie să schimb două troleibuze şi un tren. Vă daţi seama la ce oră ar însemna să mă scol? Eu care mă culc când se scoală găinile. La cursuri mai dormeam, că mă aşezam în fundul sălii. Dar să doimi la catedră? Te lasă copiii? Şi n-ar fi numai asta… Nu filmaţi?

— Filmăm, filmăm… Ce-ar mai fi?

— Păi, vă daţi seama ce viaţă culturală poate

fi acolo? Nu tu bar de zi, nu tu bar de noapte… Unde să schimbi o vorbă despre un film, despre o carte, despre mai ştiu eu ce…

— Şi atunci?

— Am cerut negaţie. Am văzut şi elevii, nu se poate, dom'le, au un nivel! Rămaşi în urmă rău de tot! N-au auzit nici de Beatles nici de Rolling Stones… Păi ce, s-o iau de la început cu ei? Directorul când m-a văzut, s-a bucurat. A zis c-o să-l ajut să facă grădina şcolii. Pentru asta am făcut o facultate? Pentru asta s-au spetit părinţii mei?

— E frumos că v-aţi gândit şi la părinţi… Şi atunci, ce faceţi?

— Nu v-am spus? Mă însor. Trebuie să-mi dea negaţie că soţia mea e cosmeticiană în Bucureşti. Doar n-o să-şi practice profesiunea la ţară. Aşa că n-o să fiu o povară exclusiv pentru părinţi. Ei, şi poate că dacă mă daţi la televiziune…

— Vă dăm, vă dăm…

— Aşa mă gândeam şi eu, poate mă vede un regizor şi mă cheamă la Buftea.

— Ehe, ca să ajungeţi la Buftea, v-ar mai trebui ceva!

— Ştiu, am şi vorbit cu nevastă-mea. 20 de mii îmi dă ea, restul – bătrânii, şi-mi iau maşină.

Timpul florilor

Ce bine e când vine primăvara! întreaga fire se înnoieşte şi parcă firea omului se înnoieşte şi ea. E mai vesel, nici nu ştie de unde-i vine optimismul şi toate în jur le vrea mai frumoase, mai înflorite. Cât despre flori, ce să mai vorbim, e timpul lor! Le vezi peste tot. În glastre, la ţigănci,

ba chiar uneori şi la florării.

I.C.P.T.H. (nu ştiu ce înseamnă) are o clădire frumoasă, nouă şi în faţă câţiva metri pătraţi de pământ negru, între locul de parcare a maşinilor şi aleea asfaltată de intrare în incintă. În această dimineaţă cu soare vesel şi miresme reavăne, nea Pandele, portarul de noapte, ieşit din schimb, îşi face de lucru cu o sapă, o greblă şi câteva lădiţe risipite în jur. E ora la care funcţionarii se grăbesc să nu piardă condica.

— Sal'tare, nea Pandele!

E Chifiriuc de la registratură.

— Bună să-ţi fie inima…

— Eşti harnic, bravo! Portar, portar, dă-n timpul liber…

— Păi cum altfel?! A venit primăvara, răspunde Pandele care e harnic şi iama când iese pe mul la zăpadă.

— Şi ce faci acolo, astupi gropile?

— Care gropi? Nu vezi că pun flori?

— Şi din care pui? mai întreabă Chifiriuc: în mers.

— Din astea de sezon. Pansele, răspunde Pandele peste umăr.

Chifiriuc se opreşte.

— Pansele? Să nu pui pansele, nea Pandele.

— De ce să nu pun? Floarea îl bucură pe om.

— Floarea da, dar nu panseaua!

Nea Pandele se îndreaptă din şale şi rămâne rezemat în greblă.

— Adică, de ce?

— O să ai necazuri cu tovarăşul Sofronie, contabilul-şef. Nu ştii ce-a păţit? De la pansele i s-

a tras că râde toată instituţia de el. A trimis la centrală o adresă pe care a semnat-o neatent şi în care scria în loc de „vă vom livra un milion de saltele”... „vă vom livra un milion de pansele”. L-a luat peste picior directorul şi de atunci face alergie la pansele.

— Să facă sănătos, mormăie Pandele nepăsător. Ce-am eu cu el?

— Păi ai! Că la contabilitate se contrasemnează certificatele medicale. Mai ştii, poate să ai odată nevoie... Nu e bine. Pune altceva. Ei, saFtare şi spor!

Chifiriuc grăbeşte pasul să nu întârzie.

Nea Pandele ridică din umeri, „la urma urmei, nu face nimic, mai am aici şi alte flori. Poate e bine să nu-l supărăm pe tovarăşul Sofronie... Cine ştie!” Mda, o să pună altceva.

— Ce mai faci, nea Pandele? aude în spate un glas prietenos. Sănătos, voios?

E Marinică Timofte de la dispecerat.

— Sădeşti flori? Bine faci, să avem şi noi aici în faţă o bucăţică de grădină. Şi ce pui? Ceva ce miroase frumos?

— Ceva frumos, da. Dar nu miroase, spune Pandele alegând bulbii dintr-o lădiţă. Pun lalele...

— Bravo! Şi mie îmi plac lalelele. Sunt... dar Marinică îşi curmă vorba ţintuit de un gând. Ştii – spune el – n-ar fi bine să pui tocmai lalele.

— Păi n-ai zis că-ţi plac?

— Mie, da, dar nu-i plac... – coboară vocea – tovarăşului Ambrozie, îl ştii, şeful sectorului autodotare.

— Şi de ce, mă rog, nu-i plac?

— E o poveste încurcată… sau cine ştie, poate numai gura lumii. Cică nevesti-sii îi plăcea de unu care tot cânta „lalele, lalele1.

Pandele se uită cu tristeţe la bulbii de lalea. Şi cât umblase să facă rost de ei!

— Treaba lui. Nu-i plac, să-i fie de bine…

— Lui poate să-i fie de bine, dar matale ar putea să-ţi fie şi de rău. Nu ştii că tocmai tovarăşul Ambrozie împarte biletele la odihnă? Dacă vrei să te duci în concediu la băi, depinzi de el. Dacă vrea, îţi dă, dacă nu, nu.

Portarul oftează. Chiar se şi gândise să ceară anul acesta să meargă la băi. După atâtea nopţi nedormite în interes de serviciu, acum avea insomnii şi ziua. În definitiv, o să schimbe laleaua şi gata! De ce să-şi complice singur existenţa? O să pună viorele. Cui nu-i plac viorelele cu albastrul lor inocent şi odihnitor!?!

— Noroc, nea Pandele! Ce flori frumoase!

E Pătraşcu de la serviciul tehnic. Băiat bun care – l tratează întotdeauna cu un *car păţi* cu filtru de care nu găseşte. Pandele se întoarce spre el cu un zâmbet larg.

— Nu-i aşa că-s frumoase? Viorele.

Dar ce se întâmpla? Pe faţa lui Pătraşcu apăruse o expresie de spaimă.

— O să pun un parter de viorele să se oglindească cerul în ele…

Zâmbetul mai stăruie pe faţa lui Pandele.

— Să nu pui, nea Pandele! Nici parter, nici etaj. Să nu pui, că-i foc!

— Da ce au frate şi astea?! îşi dă Pandele şapca pe ceafă.

— Ce, nu ştii?

— Ce să ştiu?

Pătraşcu se dă mai aproape şi priveşte cu coada ochiului în jur, apoi spune cu glas scăzut:

— N-o ştii pe Viorica?

— Care Viorica?

— Secretara…

— A, da! O fată ca o floare, spune blajin Pandele.

— Tocmai asta e! Ca d floare. Ce, nu ştii cine se tot uită după ea?

— Nu ştiu, frate!

— Ei, cum aşa? Toată lumea vorbeşte! Cine-o cheamă mereu să stenografieze, ba una, ba alta, ba la şedinţă deschisă, ba la şedinţă închisă? Cine-i dă lucrări suplimentare să scrie rapoarte la minister până noaptea târziu? Ei?

Pandele rămâne cu gura deschisă:

— Zău?

Pătraşcu clatină din cap.

— Şi dacă vede *omul* aici numai viorele, ei? O să creadă că noi i-am făcut-o. Înadins. Că te-am pus să-i faci aluzii. Nu-ţi dai seama ce păţim? Nea Pandele, dacă ne iubeşti, pune altceva. Te rog în numele colectivului. Altceva, pricepi?

A priceput Pandele. A oftat. Pătraşcu îi întinde pachetul cu ţigări, nea Pandele aprinde una şi trage un fum cu sete…

E opt şi cinci. Funcţionarii au intrat. În faţa instituţiei e numai Pandele care pune acum flori.

Alte flori. A trecut şi directorul care i-a răspuns cu bunăvoinţă la salutul lui de „să trăiţi 1. I-au plăcut şi lui răsadurile. În sfârşit, rezolvase

problema.

Primăvara reintrase în drepturile ei depline. Pandele zâmbea: e înţelept cine ştie să nu jignească pe nimeni nici c-o floare…

…S-a întâmplat ca peste puţină vrane, nea Pandele să facă o cerere de împrumut la *reciproc*. Şi n-a priceput deloc de ce tovarăşul Ştefănache nici n-a vrut să se uite la hârtie. L-a fulgerat peste ochelari şi a zbierat:

— Nu se aprobă! Şi i-a închis ghişeul în nas.

Pandele a împăturit cererea, a pus-o în buzunar şi a ieşit din clădire. Până să intre în tură, mai avea. Porni agale, privind distrat şi fără interes la brazdele cu flori albe vesele. Un parter întreg de părăluţe. Nu ştia bietul om că la recentul control făcut în gestiunea lui Ştefănache s-ar fi descoperit – aşa vorbea lumea – lipsa unor părăluţe…

De astăzi!

Marile hotărâri se iau întotdeauna la începutul anului. Sau al săptămânii. Sau în ziua lefii. Aşa cel puţin mi se întâmplă mie. Uite, chiar astăzi împlinesc 30 de ani. Frumoasă vârsta. Rotundă. Vârsta marilor hotărâri. M-am pregătit îndelung pentru ea. Şi astăzi… gata, de astăzi sunt altul! Alt om! În definitiv, ce-i atât de greu? îmi fac un inventar al lipsurilor, al defectelor şi cu puţină voinţă, fermitate şi consecvenţă le depăşesc, le înlătur, le îndrept, le fac să devină de domeniul trecutului. Aşadar, cu ce să încep? Adică, cu ce să termin. Fumatul. De astăzi nu mai fumez! De pe urma lui ai numai neplăceri. Chiar deunăzi am citit că în Elveţia fumatul e interzis. Bine au făcut!

Cine vrea să fumeze, n-are decât să plece în altă parte. Ia să vedem câte ţigări mai am. Două *Cişmigiu* cu filtru. La coş cu ele! Şi bricheta? O fac cadou. Cui? *Ronson-ul* ăsta mi l-am luat când am fost în delegaţie la Paris... Ce amintiri! O fac cadou şefului că tot nu m-a scos din aluzii că el m-a propus, că fără el... Bine, îi fac şi eu aluzii şi, după ce mă întorc de la Roma, i-o dau... Altceva ce-ar mai fi? Mda, ar mai fi că sunt cam neatent cu soţia mea. Deşi la serviciu citesc cu deosebit interes articolele despre *Condiţia femeii*, acasă mă port ca un feudal. Bineînţeles, ca mentalitate. Oricum, condiţiile sunt mult diferite. Dar de astăzi, gata, sar epocile istorice şi am să fiu atent! N-am să-i mai dau să-mi calce cămaşa cu un sfert de oră înainte să mă prezint la şef. O să i-o dau din ajun. O să împart cu ea în mod echitabil şi grija băiatului. Nu e just ca numai ea să se ocupe de educaţia lui. O să stau mai des de vorbă cu el. Acuşi trece dintr-a doua într-a treia (sau într-a patra?) şi eu am fost tot timpul atât de ocupat! Cred că acolo, la bunici, cu aerul ăla tare de munte s-a făcut flăcău mare... Da, neapărat trebuie să stau de vorbă cu el. Să ştie şi el că are un tată. De astăzi am să fiu un tată model! Ce-ar mai fi de luat în consideraţie? Dacă trebuie să fiu sincer până la capăt cu mine, trebuie să recunosc că şi la serviciu mi se reproşează unele deficienţe... Foarte bine! Să vedem despre ce e vorba şi le remediem. Chiar nu de mult am fost criticat că am rămas în urmă cu o lucrare care trebuia predată de mai bine de trei luni. Neglijenţă! Nu, cu asta nu sunt de acord. Când am

cerut dactilografă ca să dictez referatul mi-au dat? Nu, nu mi-au dat. Când am sugerat să mă promoveze ca să am o imagine mai de ansamblu asupra problemei, m-au promovat? Nu m-au promovat. Şi tot eu, neglijent?

Totuşi, nu pot spune că n-am manifestat într-o oarecare măsură şi neglijenţă. Bine, am să aduc certificat medical. Am două absenţe nemotivate. Ce-i drept, e drept. Am neglijat. Acum când mă analizez cu atâta luciditate, când mă privesc drept în ochi fără şovăire, sunt mândru de mine. Să mă privesc în ochi în oglindă. Hm, de fapt, nu prea am motive de mândrie… Am, aşa, o figură inexpresivă, de om slab, fără voinţă, fără personalitate… Gata, am terminat! îmi las mustaţă! O mustaţă mare ca vrabia, cum are Gavriloiu. Ăla bărbat! Când intră el la dactilografe nu există să nu găsească o maşină liberă. Cred şi eu că predă lucrările la timp. De aceea l-au şi promovat. Da, de astăzi îmi las mustaţă! Nici părinţii n-or să mă mai recunoască. Aoleo, de părinţi am uitat. Nu le-am mai dat un telefon nu ştiu de când. Le dau astăzi neapărat. E şi ziua mea. Chiar acum: „Alo, tată? Tu eşti? Aici, Grigore… Cum, care Grigore? Fiul tău… Mulţumesc, tată. Ştiam că te gândeşti la mine… Vezi, gând la gând. Bine, vin la voi la masă. De mult voiam să stau cu matale faţă în faţă să nu ne despartă decât o sticlă de vin… Nu, nu mai spune nimic, ştiu, ai dreptate… Bine, la revedere!” Ehei, aşa e, trebuie să mă schimb… Da, trebuie să mă schimb, să-mi pun altă haină şi să mă grăbesc. Tatii nu-i place să întârzii la masă… Deci am rezolvat şi asta! Azi e o zi mare. O piatră de hotar

în existenţa mea. Da, ce nu poate face omul cu puţină voinţă, fermitate şi consecvenţă!

…Şi cum, să nu mai am chiar nicio lipsă? Niciun defect cât de mic? Să fiu chiar un om perfect, un erou de roman? Nu, nu e bine. Trebuie să-mi rămână măcar un cusur cât de mic, ceva care să mă umanizeze… A, ştiu! Unde-am pus ţigările alea?

Eclipsa

Felician Mătuşoiu era un om ferm, hotărât şi categoric. Dar prudent. În calitatea lui de redactor-şef al revistei săptămânale ce apărea în orăşelul acela nu putea să-şi permită să facă afirmaţii fără acoperire. Şi el acoperire de obicei avea, fiind văr primar cu primarul municipiului capitală de judeţ. Şi acum deschisese discuţia cu şeful rubricii culturale cu destulă prudenţă:

— Se pare că… aşa susţin unii… mă rog, există unele indicii că în curând ar putea să se producă o eclipsă…

Titi Păsculete îşi privi cu atenţie unghiile:

— Da, am auzit şi eu ceva…

— Ai auzit? De la cine?

Mătuşoiu era vădit contrariat. Îşi privea subalternul cu ochi de oţel.

— De la nimeni. Aşa, în general… – subalternul făcu un gest vag.

— Se discută în redacţie? întrebă şeful abia descleştându-şi buzele.

— Vai de mine! Cum vă închipuiţi?! Mi-a ajuns la ureche în autobuz.

Mătuşoiu coborî privirea şi spuse cu glas neutru:

— Ai vorbit cu cineva despre…

— Niciun cuvânt! Până nu se confirmă…

— Ce să se confirme?

Mătuşoiu avea aerul că abia atunci îl observase pe Păsculete.

— Vreau să spun… până se confirmă ceea ce susţin unii că…

În birou plutiră câteva momente de linişte concentrată. Apoi Mătuşoiu spuse încet dar cu hotărâre:

— Păsculete, dacă se confirmă, înseamnă că până atunci n-a mai rămas decât o săptămână. Trebuie să luăm măsuri.

Păsculete se însufleţi:

— M-am şi gândit!

— Te-ai gândit? redactorul-şef se înnegură.

— Vreau să spun că m-am gândit că ar fi bine… să mă gândesc!

Mătuşoiu clătină din cap. Cu băiatul ăsta nu putea face nicio treabă. Era limpede că nu vrea să-şi asume nicio răspundere. Oftă.

— Dacă ai fi avut ceva concret… Totdeauna ne-o iau alţii înainte…

— Concret, tovarăşe Mătuşoiu, foarte concret! Nu mă las eu surprins de evenimente, fie ele şi cosmice. Am organizat o reţea de corespondenţe speciale din diferite puncte…

— E bine… mormăi şeful.

— Un interviu cu directorul plane tari ului…

— E bine…

— Am sondat la *Aviasan* să ne facă nişte fotografii aeriene în exclusivitate, că de sus se vede mai clar…

— E bine…

— Şi o anchetă cu tema *Tineretul şi fenomenele astronomice* în care să analizăm cum se face propagandă ştiinţifică în localitatea noasstră…

— E bine.

Mătuşoiu părea acum mulţumit. Încurajat, Păsculete ţinu să precizeze:

— Am şi comandat materialele!

— Le-ai comandat? tresări Mătuşoiu.

— Da, sunt în lucru…

— Le-ai spus despre ce e vorba?

Expresia de pe faţa lui Mătuşoiu şi glasul de gheaţă îl descumpăni:

— Aşa… în general…

— Bănuiesc ceva?

— Cred că au o idee generală…

— Nu e bine… Redactorul-şef clătină din cap. Dacă se interpretează că ne preocupă?

— E în firea lucrurilor, spuse slab Păsculete.

— Să ne preocupe?

— Să se interpreteze…

— Şi dacă nu se confirmă? Te-ai gândit?

— M-am gândit. Am oarecare experienţă. Nu e imposibil să nu se confirme…

— Hm, crezi că nu se confirmă?

— Aşa susţin unii…

Mătuşoiu îşi aţinti privirea pe fereastră. Poate de acolo să se ivească soluţia cea mai potrivită.

— Ai vorbit cu cineva despre…

— Niciun cuvânt! Până nu se confirmă…

Redactorul-şef reveni dintr-o scurtă reverie:

— Ce să se confirme? Ascultă, Păsculete,

dumneata ca responsabil al paginii culturale ar trebui să ai convingeri mai ferme! E posibil să nu mă pot bizui pe dumneata? Toate trebuie să le fac singur! Bine că m-am gândit eu!

— V-aţi gândit?

— Da, m-am gândit! şi adăugă cu un ton din care răzbătea prudenţa: M-am gândit… că ar fi bine să mă gândesc pentru cazul… Hm, am întocmit şi o schiţă de plan. Provizoriu, bineînţeles. Mă urmăreşti?

Păsculete ştia că trebuie „să-l urmărească” cu creionul în mină.

— Da, notez.

— Trandafir, Vărzaru şi Panait se vor deplasa pe teren pentru un grupaj de reportaje…

— E bine…

— Dumneata personal îi vei cere profesorului Stambuliu-Argeş un articol de specialitate…

— E bine…

Păsculete scria aprobând din cap.

— Pe urmă ne trebuie o anchetă cu tema Navetiştii şi formarea orizontului lor de cultură.

— E bine…

— Ce-ar mai fi?

— Ar mai fi fotografiile… sugeră Păsculete.

— N-are rost. Putem să luăm fotografii existente. În fond, toate eclipsele sunt la fel. Mai facem şi economii.

— E bine, conchise Păsculete.

— Atunci, la treabă!

Păsculete se ridică:

— Şi dacă nu se confirmă? îndrăzni el.

— Îmi asum întreaga răspundere! încheie

Mătuşoiu aşezându-şi palmele late pe birou.

…Câteva zile mai târziu Păsculete era chemat la redactorul-şef. Cu mapa sub braţ, deschise bine dispus uşa capitonată.

— Vă salut! Tocmai voiam să vin la dumneavoastră…

— În ce problemă?

— În problema pentru care, cred că m-aţi chemat. Am aici toate materialele. De data aceasta le în luat-o înainte celorlalţi.

Puse mapa pe birou.

— Ce-i asta? întrebă rece Mătuşoiu.

— Grupajul de reportaje. Trandafir, Vărzaru şi Panait…

— Şi asta ce-i?

— Interviul cu profesorul Stambuliu-Argeş, şi o fotografie luată de la planetariu. Ne-au oferit-o gratuit din fototeca de popularizare…

— Hm, şi asta?

— Ancheta Tinerii navetişti şi lărgirea orizontului lor de cunoştinţe cultural-ştiinţifice.

Mătuşoiu clătină din cap. Pe fruntea lui, la rădăcina nasului, se adunau cute rău prevestitoare.

— Şi… pentru ce toate astea?

— Pentru numărul special dedicat eclipsei. Dumneavoastră mi-aţi spus. Mi-aţi dat sarcină să…

Mătuşoiu îşi umflă obrajii şi expiră cu zgomot arătându-şi nemulţumirea:

— Păsculete, Păsculete… nu ştiu ce să mă fac cu dumneata! îmi pui probleme serioase. Văd că vrei să deplasezi răspunderea pe umerii mei. Am discutat eventua-li-ta-lea, posibilitatea. Nu era

normal să ne luăm măsuri de prevedere, să nu ne lăsăm surprinşi de e-ve-nimente? Şi dumneata ce-ai înţeles? Dumneata ai lansat o acţiune hazardată care stârneşte panică. Mai rău, se va deduce că problema asta ne preocupă, că o punem pe primul plan, înaintea unor probleme mai importante…

— Bine, dar faptul e confirmat!

— De cine?

— Uitaţi-vă, scrie şi profesorul…

— Da, şi? Cine îţi garantează că în ultima clipă nu se va contramanda? Uite chiar şi astronomul ăsta al dumitale afirmă că o eclipsă de soare nu poate fi observată în oraşul nostru decât odată la 175 de ani! Nu avem precedente verificate de noi pe care să ne bazăm!

În momentul acela, în birou, se făcu brusc întuneric. Prin jaluzeaua lăsată filtra o lumină incertă…

— Păsculete… vocea lui Mătuşoiu era moale.

— Aici sunt…

— Fugi repede în tipografie şi dă materialele la cules.

Păsculete sări în picioare.

— Vezi? Ţi-am spus că trebuie să fim pregătiţi! Nu ne putem baza pe nicio informaţie certă. Uite-o că s-a produs cu o săptămână mai devreme. E bine? Hai, repede! Şi… mai discutăm noi!

Responsabilul paginii culturale se grăbi să părăsească biroul.

În semiîntuneric, Mătuşoiu oftă adânc, cu amărăciune. N-avea colaboratori pe care să se bazeze. În orice problemă, cât de mică, trebuia să-

şi asume singur toată răspunderea.

Două minute mai târziu uşa fu dată de perete.

— Tovarăşe Mătuşoiu!

— Era Păsculete.

— Nu e eclipsă!

— Dar ce-i? Mătuşoiu se aştepta la ceva şi mai rău.

— Scurt-circuit! A sărit siguranţa la cofret…

Felician Mătuşoiu-se ridică de la birou împingând fotoliul cu zgomot

— Şi pentru asta năvăleşti aici ca un sălbatic?! Dumneata nu ştii să faci altceva decât panică.

— Vă rog să mă iertaţi… Voiam să vă întreb dacă să mai duc materialele în tipografie.

— Care materiale?

— Cele cu eclipsa. Adineaori le-aţi aprobat.

— N-am aprobat nimic, Păsculete! Să-ţi fie clar odată pentru totdeauna că eu nu aprob nimic pe întuneric. Să se repare mai întâi lumina şi pe urmă, dacă se confirmă… mai vedem noi! Da! – şi în glas vibrau note ameninţătoare: Mai vedem noi!

Într-un mod cu totul remarcabil, eclipsa se produse cu o exactitate de secundă! Totul se confirmase până în cele mai mici amănunte…

Scufiţa roşie

…aşa cum mi-a povestit-o copilul Puiu V.

din oraşul N.[1]

A fost odată ca niciodată o fetiţă pe care o chema *Scufiţa Roşie*. Scufiţa avea şi o bunicuţă pe care o iubea foarte mult şi din care cauză să

1 M-a rugat să nu-1 dau numele din motive pe care m-a rugat să nu le dau. (n.a.)

vedeţi ce-a păţit. Bunicuţa locuia la ţară pentru că părinţii Scufiţei Roşii aveau un apartament în Capitală şi au făcut un schimb dând boxa în care locuia bunicuţa pentru acces la garaj şi în casă n-o puteau găzdui că acolo primeau musafiri şi alte rude apropiate. Dar nepoţica îşi iubea foarte mult bunicuţa şi pentru că părinţii ei ca şi alte persoane în vârstă au învăţat-o cum e frumos să te porţi cu cei bătrâni, ea se ducea mereu să-şi viziteze bunica care nici nu stătea prea departe, puţin mai încolo de comuna Potigrafu, unde putea ajunge foarte uşor cu IRTA. Să vedeţi însă ce s-a întâmplat într-o zi. În timp ce părinţii se uitau la televizor, fetiţa şi-a pus scufiţa şi s-a strecurat binişor afară din casă. Tocmai atunci s-a pornit şi o ploaie de ziceai că toarnă cu găleata. Mergea Scufiţa prin ploaie, mergea dar n-o puteau întoarce din cale nici vântul şi nici întunericul. Şi cum mergea aşa, deodată i-a tăiat calea lupul cel rău, gata, gata s-o calce cu tramvaiul! De ce cu tramvaiul? Pentru că lupul încă nu avea strânşi toţi banii de maşină. Scufiţa însă nu s-a speriat. Degeaba a încercat lupul să intre în vorbă cu ea, întrebând-o pe ce linie merge sau dacă nu locuieşte cumva pe linia lui 24 colţ cu linia lui 16. Ca să scape de lup, Scufiţa a scurtat-o de-a dreptul prin pădure. A mers şi a mers şi a mers, şi când mai avea doar vreo 7 – 8 kilometri, i-a ieşit din nou în cale lupul cel rău care se făcuse între timp şi mai rău! împrumutase de la rudele lui încă vreo 30 de mii de lei care-i lipseau şi şi-a luat maşină, iar acum tocmai era în rodaj.

— Încotro, Scufiţo? a luat-o el pe departe,

deşi ştia bine unde merge nepoţica.

Dar Scufiţa i-a răspuns prin semne că nu intră în vorbă cu persoane străine şi necunoscute care au şi o fioroasă asemănare cu lupul cel rău.

— O să-ţi pară rău, a lătrat individul şi a apăsat pe accelerator. Adică s-a făcut nevăzut.

Scufiţa nu i-a mai dat nicio atenţie şi şi-a văzut de drum. Până la căsuţa bunicii nu mai era departe. Da, dar lupul cel rău ce-a făcut? El a ajuns la căsuţa bunicii cu mult înainte, iar când a ajuns şi Scufiţa, uşa era deschisă iar din căsuţă a auzit o voce de nerecunoscut în care n-o recunoscu pe bunica ei şi care-i spunea:

— Intră, Scufiţo, că soneria e stricată…

A intrat Scufiţa şi care nu i-a fost mirarea când a văzut-o pe bunica ei bolnavă şi mâncând-o din ochi nu alta.

— Hai vino, nepoţico, mai aproape, de când te aştept… spuse bunica cu vocea aceea aspră şi lingându-şi buzele. De ce ai întârziat atât?

Scufiţa începu să-i explice că n-a putut să vină mai curând că tata a fost plecat în deplasare, iar mama era de serviciu la serviciu, şi, ca să schimbe vorba, a întrebat şi ea:

— Dar de ce, bunico, ai urechile atât de mari…?

— Ca să aud mai bine, nepoţico, ce minciuni mai îndrugi, râse bunica.

— Dar de ce ai ochii aşa de mari? întrebă din nou Scufiţa.

— Ca să te văd cât de mare te-ai făcut, nepoţico, mârâi din nou bunica.

— Dar de ce ai nişte colţi atât de ascuţiţi?

— Vrei un răspuns sincer? întrebă bunica şi ochii îi luciră.

— Sincer! răspunse Scufiţa.

— Bine! Atunci… hap! făcu bunica, de fapt lupul cel rău care cu asta se ocupase pe aici, adică o înghiţise între timp pe bunică. Şi acum o înghiţi şi pe Scufiţă. Dar cum vânătorul îşi schimbă puşca dar năravul ba, iată că trecu pe acolo un vânător. Şi pentru că la motel era plin de turişti, şi-a zis că ar putea să înnopteze la bunică. Lumina era aprinsă şi uşa deschisă. De îndată ce-l văzu pe lup dormind în patul bunicii înţelese tot ce s-a întâmplat, că nu era prost nenea vânătorul Ba luă şi un cuţit, deschise burta lupului şi le scoase de acolo pe bunică şi pe Scufiţă nevătămate, tefere şi fericite. Mare mincinos şi vânătorul ăsta dacă poate cineva crede că a vânat el un lup care a înghiţit o bunică şi o nepoată! Oricum, asta e povestea din care s-a văzut că lupul cel rău şi mincinos şi-a primit pedeapsa, Scufiţa a învăţat că nu e cazul să mai umble aşa de capul ei noaptea prin pădure, bunica nu mai stă nici ea cu uşa deschisă să-i intre cine vrei şi cine nu vrei în căsuţă, iar părinţii Scufiţei au desprins învăţătura că nu e frumos s-o ţină pe bătrânică la ţară când au loc berechet în apartament, că uite se întâmplă o dandana ca asta, mai află lumea şi vorbeşte de se fac de poveste.

„Cedez câine iubitor de animale”.

— Sărut mâna, am venit pentru anunţ…

— Aha, pentru Pufi… Sunteţi iubitor de animale?

— Daa, ştiţi, când eram mic, tata mi-a promis

c-o să-mi ia…

— O bicicletă!

— Nu, un căluţ. Dar nu s-a ţinut de cuvânt, de aceea măcar acum, la vârsta mea, mi-ar plăcea să am…

— Da, dar eu nu am căluţ, am căţel…

— Cu atât mai bine că tot n-am avea loc în apartament. Pot să-l văd?

— Cu plăcere. Pufiii!

— Hau! Hau! Hau!

— A, nu vă speriaţi, ăsta e tatăl. Pufi abia are o lună. Pufi, Pufişor!

— Hau! Hau! Hau!

— Nu s-ar putea ca pe *tata* să-l luaţi de lângă pantalonii mei?

— Grivei, ia treci la locul tău! (Hau! Hau!) Şi nu fi obraznic! Pufilică… Vă place?

— Vai, e foarte drăguţ! Şi… cât vreţi pe el?

— Ooo, se poate?! Dar nu iau niciun ban. Doar am scris clar: „Cedez câine iubitor de animale”.

— Nici nu ştiţi cât o să se bucure…

— Pufi?

— Nu, soţia mea. Adoră căţeii. O să fie o adevărată surpriză…

— Îmi pare bine. Puteţi să-l luaţi când doriţi.

— Atunci, îl iau chiar acum.

— E minunat. Ar mai fi o problemă…

— Ce problemă?

— Coteţul.

— Ce coteţ?

— Cum, ce coteţ? Căsuţa căţelului! Trebuie să aibă şi el o casă, nu? Că doar n-aveţi de gând să-l

ţineţi în ploaie şi ger? Adineaori spuneaţi că sunteţi iubitor de animale!

— Da, dar mă gândeam c-o să-l ţinem în casă…

— Câte persoane sunteţi?

— Două.

— Câte camere?

— Două.

— Ei, vedeţi? Fiecare cu camera lui. Şi câinele ăsta unde să mai stea? Ori îi luaţi coteţul, ori nu vi-l dau…

— Mă rog, stăm noi la etajul zece, dar dacă altfel nu se poate, îl iau.

— 200.

— Ce… două sute?

— Două sute de lei. Că doar nu vreţi să vă dau un coteţ, o căsuţă, de fapt o adevărată vilişoară din lemn aglomerat şi acoperiş melaminat de-un alb imaculat – pe gratis. Îl luaţi?

— Deh, ce să fac? Vreau să-i fac soţiei o surpriză…

— O să-i faceţi; mai ales dacă o să-i luaţi şi zgarda…

— Nu, lăsaţi, e prea mic, n-are nevoie…

— Şi când o să crească? L-aţi văzut pe taică-său…

— Hau! Hau!

— Aaa, dacă susţineţi dumneavoastră că trebuie…

— Trebuie. Şi nici nu e scumpă: o sută!

— O sută?!

— Acu ce, vă mai tocmiţi? Aţi dat două sute, ce mai contează una. Căţelul tot îl luaţi pe gratis.

— Mă rog…

— Asta e zgarda şi ăsta e covoraşul…

— Ce… covoraş?

— Cum, ce covoraş? Covoraşul căţelului. S-a obişnuit cu el. Pe el s-a născut. Vreţi ca, aşa, deodată, să se trezească pe un covoraş străin sau chiar fără covoraş?

— Vai de mine, eu…

— O sută.

— Ei, da, tot am dat trei, ce mai contează…

— Exact. Nici nu ştiţi ce noroc aţi avut! Pe unul care a venit înaintea dumneavoastră, l-am refuzat.

— Serios?

— Da. Închipuiţi-vă, voia să ia căţelul fără crăticioarele în care mănâncă. Să-l ţină nemâncat, bestia! Noroc că l-am dibuit imediat.

— Aăă… şi cât?

— O sută.

— Perfect. Poftim patru sute, iau căţelul că, ştiţi, trebuie să mă grăbesc… Soţia mea…

— Foarte bine, foarte bine, numai un moment să aduc şi pendula.

— Pendulaa? Ce pendulă?

— Asta-i bună! Ce pendulă! Câinele trebuie hrănit la ore fixe.

— Vai, dar nu vă faceţi probleme, uitaţi-vă, am ceas Doxa, radioul e mereu deschis, avem tot timpul ora exactă.

— Ei, da, dumneavoastră aveţi! Dar căţelul?!? Ce, o să vină să se uite la ceasul Doxa sau o să-l puneţi să asculte radioul? Când aude pendula bătând de ora trei, e clar, vine cuminte să

mănânce, nu ca unii care vin la tot felul de ore... Trebuie obişnuit de mic. V-o dau ieftin. 600, că e defectă şi trebuie s-o daţi la reparat. Şi cu patru sute, o mie.

— În cazul ăsta, eu... ştiţi, mă aşteaptă soţia...

— Exact. N-aţi spus că vreţi să-i faceţi o surpriză?

— Da, dar n-aş mai... Sunt surprize şi surprize...

— Îmi pare rău, banii se numără la casă, „plece touchée, plece jouee”... dar dacă insistaţi, vă fac o reducere. Vă dau şi o pisică. Ştiţi ce frumos se joacă Pufi cu ea? Să-i despărţim ar fi o adevărată cruzime!

— Nu, mulţumesc. Renunţ. Soţia mea nu poate suferi pisicile.

— Perfect! Divorţaţi! Aveţi un motiv foarte bun... Staţi! Staţi! Nu plecaţi! Ei, poftim! Şi mai spunea că e iubitor de animale...

— Hau! Hau! Hau!

— Marş de-aici! Acu te-ai găsit?! Trebuia să-mi atragi atenţia de la început!

Bănuiala

Nu pot să-i sufăr pe suspicioşi! Oameni care în dosul fiecărui gest, dincolo de orice fapt îşi construiesc o explicaţie proprie, uneori împotriva oricărei logici dar de care se agaţă cu încăpăţânare. Nu pot să-i sufăr pe suspicioşi dar uneori în faţa unor evidenţe sau mai bine zis în absenţa unor evidenţe nu pot să nu devin şi eu bănuitor. A nu bănui nimic, a nu fi în stare să elaborezi un raţionament cât de cât plauzibil demonstrează o foarte slabă construcţie mentală

(prostie curată!). Şi, pe cuvânt – nu ştiu dacă aţi observat – viaţa zilnică e alcătuită din tot felul de detalii care, neînsemnate în aparenţă, te fac bănuitor.

— Paulina, nu mi-ai văzut bricheta?

Întrebarea aceasta o adresez cel puţin de şapte ori pe zi soţiei mele care trebuie să ştie în fiecare clipă unde-mi sunt ochelarii, cheile de la birou, cheile de la maşină, stiloul, carnetul de telefon, servieta, mănuşile, briceagul, pipa, tutunul de pipă, butonii de manşetă şi, în general, toate celelalte obiecte care definesc şi certifică existenţa mea biofizică ba şi psihosocială (buletinul de identitate, contractele cu editură, fişa de la policlinică ş.a.).

— Era lângă televizor…

Era. Din păcate, de data aceasta, spre deosebire de milioanele de dăţi anterioare, bricheta nu mai *era* acolo. Nu era nicăieri!

— Ia vezi, poate a luat-o fi-tu, zice nevastă-mea.

— Ce să facă cu ea, că doar nu s-a apucat de fumat la zece ani…

— Poate a luat-o pentru experienţele alea ale lui…

L-am întrebat, dar Silviu n-o luase. Şi dacă spune fiu-miu că n-a luat-o, e sfânt. Mai curând Ruxandra…

— Paulino, tu n-ai băgat de seamă că fi-ta a început să fumeze?

— N-am observat. Dar, la cei 18 ani ai ei, n-ar fi cea mai mare crimă.

N-aveam acum dispoziţie pentru o discuţie de

genul acesta. Mă preocupa cu totul altceva:

— Oricum, n-ar fi un motiv să servească foc cu bricheta mea!

— Ruxandra n-ar face una ca asta…

— Tocmai. Şi atunci, unde e bricheta?

Ne uităm unul la celălalt necăjiţi. Să dispară un astfel de lucru din casă, încă nu ni s-a întâmplat.

— Când ai avut-o ultima dată? mă întreabă nevastă-mea care uneori se crede Agatha Christie.

— Ştiu şi eu? Parcă ieri…

Amândoi cădem pe gânduri şi ştim şi de ce. Aseară trecuse pe la noi unchiul Anton. Inexplicabil, dar toată viaţa am avut o antipatie sinceră pentru acest om care nici măcar nu ştiam exact dacă ne era unchi dinspre partea mea sau dinspre partea nevesti-mii.

— Crezi că Anton ar fi capabil de un lucru atât de mărunt? lansează nevastă-mea, socotind c-o prinde bine s-o facă pe generoasă. În fond bricheta era a mea!

— Niciodată nu mi-a plăcut individul ăsta! Ţii minte că a avut un proces pentru partaj de casă? Dacă s-a pretat să calce pragul justiţiei, înseamnă că e capabil şi de un furtişag mărunt.

M-am enervat de-a binelea. Îmi făcea impresia că îl şi văzusem – fără să acord faptului vreo atenţie specială – examinând ronsonul meu nichelat, îmbrăcat în piele de crocodil.

— A calculat-o bine, nemernicul. Ştie bine că fiind din familie, întâi şi întâi n-o să-l bănuim, şi pe urmă n-o să-l reclamăm. Să-i fie ruşine!

Nevastă-mea mă urmăreşte gânditoare.

— Auzi…

— Aud. Ce să aud?

— Azi-noapte nu te-ai sculat să bei lapte?

— Ba da.

— Şi nu m-ai întrebat tu unde mai ai nişte ţigări?

— Hm, parcă…

— Şi nu ţi-ai aprins o ţigară în bucătărie?

Avea dreptate. Îmi amintisem şi eu. Ba mai mult, îmi amintisem că mi-am aprins ţigara cu bricheta. Deci noaptea bricheta mai fusese! Trebuia să-l tai de pe listă pe unchiul Anton. Cu regret, dar asta era situaţia! Atunci, cine?

— Ia spune-mi, draga mea, n-a venit azi dimineaţă la şapte Adelina, s-o împrumuţi cu făină?

Tocmai mă bărbieream şi auzisem discuţia cu simpatica noastră vecină.

— Şi ce-i dacă a venit? N-a intrat decât în bucătărie…

— Exact. Am sărit ca un leu. N-am stabilit împreună că am fumat noaptea o ţigară în bu – căţărie? în timp ce tu cotrobăiai în cămară după făină, dumneaei a înşfăcat frumuşel bricheta. Ce mai! e totul foarte clar!

— Imposibil!

— De ce imposibil, dragă? Pentru că e prietena ta? Ai uitat că tu singură mi-ai spus odată că ţi-au dispărut din casă nişte bani şi numai după ce te-ai plâns ca din gură de şarpe de nu ştiu câte ori, a zis şi Adelina asta cum ai uitat că i-ai împrumutat ei?!

— Da, mă rog, nici acum nu ştiu care e

adevărul. Oricum, dacă nu voia să mi-i dea, putea să tacă...

— Dacă... dacă... dacă... Vorba e că de data asta nu mai încape nicio îndoială. Cine altcineva putea să intre în bucătărie şi să ia bricheta?

— Tu.

Mi se părea cu totul deplasat să mai fac şi obiectul spiritelor soţiei mele când eram victima unui furt calificat.

— Nu fac niciun fel de spirite, dar cel puţin la ora 10 şi jumătate când ai stat de vorbă cu redactorul tău de la editură, aveai bricheta pe birou.

— Eşti sigură?

Soţia mea era absolut sigură. Când mă sunase omul la telefon, i-am cerut prin semne un chibrit să-mi aprind pipa, dar negăsind niciunul, mi-a adus bricheta. Deci la 10 şi jumătate, bricheta încă nu fusese furată. Am tăiat-o cu regret de pe listă pe Adelina. Brusc, mi-am adus aminte:

— Jean!

— Ce-i cu Jean? făcu ochii mari nevastă-mea.

— El a luat-o!

Jean era prietenul fiicei mele. Student la electronică, băiat serios şi cu intenţii serioase. Nevastă-mea se supără. Cum putea să-mi treacă prin minte o asemenea absurditate. Putea! Generaţia asta de astăzi făcea lucruri şi mai rele.

Dacă ar fi văzut bricheta asta a mea pe bordul maşinii, ce i-ar fi împiedicat să forţeze portiera? La asta se pricep! De altfel nu trecuse Jean după amiază pe la noi ca s-o ia pe Ruxandra

în oraş? Nu l-a poftit soţia mea în birou să aştepte câteva minute? Nu i-am oferit eu o ţigară şi băiatul m-a refuzat sub pretext că nu fumează? De ce oare? Nu pentru ca bănuiala să nu cadă asupra lui? La ce să-i trebuiască bricheta dacă nu fumează?! Jean ăsta nu e prost deloc!

— Aristide!

Strigă nevastă-mea. Era în vocea ei un amestec de bucurie şi supărare şi mai era şi un fel de chemare imperativă. Nota asta din urmă i-o cunoşteam foarte bine. M-am dus în sufragerie să văd ce s-a întâmplat. Paulina stătea încremenită ca o statuie indiană şi arăta cu degetul spre podea, asemeni unui indicator pe şoselele internaţionale. I-am urmărit direcţia şi la marginea covorului, asortându-şi pielea de crocodil cu *cafeniul* persan, stătea tolănită bricheta mea! Am ridicat-o cu nespusă bucurie. Pentru mine obiectul acesta nu avea numai o finalitate funcţională, era şi o amintire de familie. Chiar, cine mi-o dăduse? Cu multă satisfacţie mi-am aprins o ţigară, m-am aşezat în fotoliu dându-mi abia acum seama cât mă obosise căutarea. Şi câte nu-mi trecuseră prin cap! Silviu şi Ruxandra, propriii mei copii, educaţi de mine! Unchiul Anton, un monument de bunătate şi *dăruire* familială. Omul care era în stare de orice sacrificiu că să-mi vină în ajutor. Adelina, cea mai bună prietenă a soţiei mele. Păi, dacă nu mai putem avea încredere nici într-un prieten apropiat, înseamnă că trăim în cel mai nefericit secol din câte au fost de la Giordano Bruno încoace. Despre băiatul acela simplu şi serios, cu mare viitor ştiinţific (Jean) ce să mai

zic?! Şi nefumător pe deasupra! Cum de putuseră să-mi vină în minte toate aceste absurdităţi? Paulina care-şi asuma întotdeauna rolul conştiinţei mele culpabile, bombăni de pe undeva pe-aproape:

— Chiar dacă n-o găseai, cum ai fost în stare să-ţi treacă toate astea prin cap! Puteai foarte bine s-o pierzi pe undeva…

Mda, la asta nu mă gândisem.

Între proiect şi realitate

Sunt drame în care nu contează decorul. N-are nicio importanţă înfăţişarea personajelor. Motivaţia interioară este secundară. Biografia eroilor rămâne necunoscută. Singurul lucru care contează e dialogul. Şi dialogul iată-l mai jos. El spune tot.

— Bună ziua…

— Bună ziua… Dumneavoastră?

— Aş dori să-mi fac un costum…

— Sigur că da… Ce fel de costum?

— Unul obişnuit. Haină, pantalon, vestă.

— Un costum din trei piese… Vreţi şi o vestă de rezervă?

— Nu.

— Foarte bine că vestă tot nu se mai poartă. Deci numai haină şi pantalon.

— Nu, vreau şi vestă. Eu port.

— Cum doriţi. Aveţi stofă?

— Da. Asta este. Trei metri.

— Ooo, e în dungi…

— Nu vă place?

— Ba da. Dar în dungi e mai complicat că se taie stofa numai pe dungă. De ce n-aţi luat-o în pătrăţele?

— Nu port în pătrăţele. Nu puteţi să mi-o faceţi în dungi?

— Ba da. Noi facem cum doriţi dumneavoastră. Aţi ales modelul?

— Da, la un rând.

— De ce n-o faceţi la două rânduri?

— Eu port numai la un rând.

— Dacă o faceţi la două rânduri, o puteţi şi-ntoarce…

— Nu vreau s-o întorc.

— Perfect. O facem cum doriţi dumneavoastră. Aveţi şi furnituri?

— Nu.

— Asta nu e bine.

— Şi atunci, ce facem?

— Nu e nicio problemă, vă punem noi furniturile.

— Aşa mă gândeam şi eu.

— Vă trebuie: un metru jumătate de pânză tare, un metru jumătate de pânză moale, trei metri mătase pentru căptuşeală, 10 nasturi mari şi 25 mici…

— Ce să fac cu atâţia nasturi?

— Să aveţi. Ce, dumneavoastră nu mergeţi cu autobuzul?

— Şi de ce 25?

— Sunt mici, dacă se rup nu-i mai găsiţi. Dar dacă doriţi, vă punem fermoare.

— Nu, puneţi nasturi. Şi altceva?

— Doi kilometri de aţă neagră.

— De ce doi kilometri? Nu e mai simplu două mosorele?

— E mai simplu dar nu e exact. Într-un

mosorel este un kilometru jumătate de aţă. De ce să încărcăm clientul?

— Mă rog… îmi luaţi măsura?

— Marţi.

— De ce nu acuma?

— Pentru că mai întâi trebuie să facem un deviz estimativ pe proiect tip.

— Tipu’ sunt eu…

— Se poate, dar fără deviz estimativ nu se poate.

— Şi atunci?

— Marţi.

— Să presupunem că azi e marţi…

— Păi, azi e chiar marţi.

— E gata devizu estimativ?

— E gata. Acum trebuie să facem o ridicare pe teren…

— O ce?

— Să confruntăm proiectul cu realitatea.

— Care realitate?

— Cu dumneavoastră.

— Şi?

— Nu corespunde.

— Păi de ce?

— Am pus prea multă căptuşeală la prea puţină stofă…

— Trei metri. Atâta intră la un costum.

— Trei metri 20.

— Mie îmi ajung 3 metri.

— Dumneavoastră vă ajung dar nu se încadrează în proiect.

— Şi ce faceţi când veţi trece la aplicarea pe teren?

— Vă dau 20 de centimetri înapoi.
— Şi cu căptuşeala?
— Căptuşim pe altcineva.
— Asta-i tot?
— Mai e chestiunea cu aţa…
— S-a rupt?
— Nu. N-avem neagră.
— Luaţi albă şi puneţi-o în tuş.
— S-a propus la noi soluţia asta. S-a dat şi primă. Dar…
— Dar ce?
— N-avem tuş. Aduceţi dumneavoastră.
— Cât?
— Un butoi.
— Am auzit bine?!
— Perfect.
— Dar pentru ce vă trebuie un butoi?
— Nu putem să vopsim aţă numai pentru un costum. Trebuie să facem pentru producţie de serie…
— Foarte bine, vă aduc un butoi.
— Mai e problema cu nasturii…
— Ce problemă?
— Aceia cu 2 piR: n-avem rotunzi. Numai pătraţi.
— Nu-i nimic. Puneţi-mi nasturi pătraţi.
— Nu se poate.
— De ce?
— Nu se potrivesc la „în dungi”. Se potrivesc numai la „în pătrăţele”.
— Şi atunci, ce propuneţi?
— Să facem fără nasturi.
— Se poate?

— De ce nu? În definitiv, nasturii sunt necesari la pantalon şi la vestă…

— Tocmai!

— Tocmai vesta şi pantalonii nu vi-i putem face. Haina se poate purta şi descheiată…

— Dar ce fac eu fără… ăăă… vestă?

— Staţi acasă. Acasă puteţi să staţi şi-n haină.

— Bine, dar eu am serviciu!

— Şi noi.

— Şi atunci, ce propuneţi?

— O inovaţie de-a mea pentru care dumneavoastră o să mă premiaţi din fondul dumneavoastră personal.

— Ce inovaţie?

— Noi vă facem un costum cum ştim noi ca să-l purtaţi cum ştiţi dumneavoastră. Aduceţi dumneavoastră furniturile şi noi vi le trecem la remedieri. Dumneavoastră semnaţi, plătiţi şi vi-l predăm la nasture.

— Bine, şi ce faceţi atunci cu furniturile *dumneavoastră*?

— Pentru asta ne premiază cooperativa. Le trecem la materiale recuperate.

Paternitate literară

Deunăzi îl întâlnesc pe bunul meu prieten *X* şi-i arăt consternat revista noastră literară.

— Ei, cum e posibil ca *A.B.* să semneze această fabulă în proză?! Nu mi-aş fi închipuit că se poate preta la aşa ceva…

Prietenul meu râde şi ridică din umeri:

— Stai să-ţi povestesc ce s-a întâmplat…

Îşi aprinde o ţigară.

— Săptămâna trecută mă duc la redacţie cu

fabula asta. Cei de acolo o citesc şi-mi spun că-i slabă, că n-are rost s-o public şi să le aduc altceva. Nu m-am supărat. Eu scriu una din astea pe oră. Era de faţă şi P. Când rămânem singuri mă întreabă „Mai ai nevoie de ea?” Adică de fabulă. „N-am nevoie”, îi spun. „Mi-o dai mie?” „Cu plăcere”. În fond tot nu avea unde s-o publice din moment ce fusese respinsă. Două zile mai târziu i-o citeşte lui L.M. Bătrânul – deşi nu-i bătrân, dar îi place să se considere din vechea generaţie – e entuziasmat. „Auzi, ce faci cu ea? îl întreabă. O publici?” „Nici gând – îi spune P. – o ţin pentru sertar. Poate mai târziu”. „Ştii ceva – îi propune bătrânul – cedează-mi-o mie. Trebuie să citesc ceva la televiziune şi n-am nimic inedit. Oricum, *verba volant*. Pe urmă poţi s-o publici. Te ajut şi eu…” P. se învoieşte. La televiziune se întâlnesc mai mulţi confraţi. Vine şi Fabulete. Cel care se consideră cel mai mare fabulist din sud-estul european. Citeşte fabula din mapa lui L.M. şi insinuează că seamănă foarte bine cu una de a lui. Obrăznicie. Dar L.M. nu e sigur şi nu vrea să rişte, aşa că n-o mai citeşte şi improvizează pe rime date la telefon. Succes. E foarte spontan moşul, cu toate că nu e moş. Mă rog. A doua zi vrea să scape şi să nu-şi creeze obligaţii faţă de P. şi-i restituie fabulă. Acesta se duce la almanahul literar şi oferă fabula pentru numărul de Anul Nou. Ovidel, de la pagina de umor, îi propune un schimb. Îi concesionează lui toate rubricile vesele: jocuri, cuvinte încrucişate, epigrame şi răvaşe ca să-i dea în schimb fabula că l-au programat cei de la revistă şi n-a avut timp să scrie. Ţine morţiş să fie

prezent cu ceva. P. cedează tentat de drepturile de colaborare la almanah. Odată pe an plătesc ceva mai bine. Ovidel trimite fabula în plic şi… stupoare! Opera apare, dar sub semnătura lui *A.B.* Ei, ce părere ai? Un adevărat scandal!

— Scandal e puţin spus, întăresc eu. Când te gândeşti că e cuvânt cu cuvânt şi literă cu literă o fabulă de Esop!

— Ei, poftim! Şi mie mi-au pretextat că-i slabă. Asta e. Cu clasicii n-au încotro. Numai cu noi cei în viaţă procedează cum poftesc!

Şi amicul X striveşte indignat ţigara.

Cine vine la cine?

Numărătoarea directă s-a terminat. A venit 31 decembrie! Şi iată, începe numărătoarea inversă. Peste câteva ore se va declara deschis revelionul. Dar până atunci! Câte nu mai sunt de rezolvat?! Chiar şi partea protocolară suferă retuşuri până în ultimul moment. În blocurile noi toată lumea se cunoaşte, cei mai mulţi lucrând cam pe la aceleaşi întreprinderi, având cam aceleaşi cunoştinţe, prieteni şi, bineînţeles, obligaţii.

Să tot fie ceasurile opt când Costache Blendea de la IV dă nas în nas cu Haralambie Grăbitu de la III. Vecin, prieten, cunoscut, ba chiar subaltern de-al doilea după soţie.

— Bună seara, bună seara, nea Costache! Bună seara şi la mulţi ani!

— La mulţi ani, vecine! Tocmai mă întrebam dacă te găsesc acasă…

— Acasă, vecine, acasă. Se poate?! Tocmai azi de revelion, când am mosafiri, să nu fiu acasă? Ha,

ha, ha. Chiar veneam să te poftesc…

Cei doi îşi strâng mâinile cu efuziune.

— Ba pardon, eu voiam să te poftesc! îl trage de mina Costache. Că uite şi noi facem revelionul acasă şi ziceam că dacă n-ai ceva mai bun, să vii şi matale cu soţia…

Haralambie scutură energic din cap:

— A, nu! Nu se poate! Să vii matale cu soţia…

— Ce vorbă e asta?! Mă refuzi?

— Hai, zău, vino, că n-o să-ţi pară rău… Vine la noi şi Jenica Prepeliţă. O ştii? Are femeia asta un şarm…

— Care Prepeliţă?

— Profesoara de franceză a lu' fiu-miu, de la liceu. Haralambie se înalţă pe vârfuri şi-i şopteşte la ureche: Are băiatu' o notă proastă şi am invitat-o la petrecere. Ştii cum e omu', mai mâncăm, mai glumim, ne mai distrăm, mai punem o vorbă şi se îndreaptă şi notă…

Dar Costache n-are treabă cu franceza.

— Păi n-o să vorbiţi, vecine, că Prepeliţă vin la noi…

— Cum la voi?

— Da, că bărbat-su e responsabil la un Autoservice şi am nevoie de nişte piese… Vorba matale, mai una, mai alta şi-mi dă şi mie nişte semeringuri…

— Da' ce-ţi trebuie dumitale semeringuri? Ce, ţi-ai luat maşină?

— Eu, maşină?! Fii serios! Nu mă urc eu la volan! Da' pentru Stavarache…

Şi-i spune că-i vorba despre contabilul-şef care l-a rugat să-l servească, şi cum acesta i-a

promis să-i rezolve chestiunea cu vechimea… nu putea să-l refuze!

— Aşa că fiind vorba de Stavarache… Îl ştii, nu?

— Pe Stavarache? Gigi?

Cum să nu-l ştie Haralambie! Păi Gigi vine la ei, că e vărul nevestei. E adevărat, îi spusese el că mai are o invitaţie, dar a insistat Aglaia. Vrea să-l roage să-i facă rost de un covor din alea speciale, că are relaţii.

— Aglaia? întreabă Costache.

— Nu, frate. Ionaşcu. Covorul e pentru Ionăscu. Anibal Ionaşcu de la Electrocasnica. Ce vrei, omul trebuie să-şi facă iarna car şi vara sanie. Vrem şi noi să ne luăm un obiect de folosinţă îndelungată, un frigider din alea noi.

— În cazul acesta va trebui să aranjezi chestiunea asta în 3 ianuarie la birou, spune Costache sec.

— De ce, nea Costache? Nu ştii matale că ce aranjezi la revelion ţine tot anul?!

— O fi, nu zic nu, dar Ani, că aşa îi spunem, mi-a confirmat acum o jumătate de oră la telefon că vine la noi. Nici nu putea să ne refuze pentru că noi nu l-am rugat nimic. El ne-a rugat.

— Ce v-a rugat?

— Ne-a rugat să-l invităm pe Gogulescu. Un fost coleg de-al meu de şcoală. Am făcut şi armata cu el.

Şi cei doi stau pe scară între etaje şi discută:

— Care Gogulescu? De la editură?

Îl interesează şi pe Grăbitu, că Aglaia şi-a strâns versurile din tinereţe în volum şi ştie şi el,

Blendea, că dacă nu găseşti un suflet sensibil care să ţi le citească, nu ţi le tipăreşte nimeni. Dar Blendea îl liniştеşte.

— Nu, dragă, nu e de la editură. E dintr-o comisie.

— De recepţie?

— Nu, de revizie. Şi Ani, că noi aşa îi spunem lui Anibal, are cu el o problemă care nu mai poate fi amânată, că a mai avut trei amânări, din lipsă de martori. Deh, proces greu…

Costache coboară o treaptă, Haralambie urcă una:

— Hâm… şi… cine mai vine la voi?

— Păi mai vine Săndulescu.

— Cel de la ONT? Sau frate-său de la *balneo-climaterice*?

— Amândoi. Că am hotărât cu nevastă-mea să mergem anul ăsta la Tuşnad, ori aşa ori aşa…

— Păi stai, nea Costache, îi vine o idee lui Grăbitu.

— Stau.

— Stai să vedem atunci cum facem. Uite ce-ţi propun: cedează-mi matale comisia de revizie şi-ţi dau eu în schimb covorul.

— Te cred, îţi convine! se supără Costache. Un prăpădit de covor care nici nu e pentru dumneata! Pe când o comisie de revizie e aur! mai bine dă-mi matale corijenţa la franceză şi-ţi dau un Săndulescu, că tot am doi…

— Nu, nu! Uite, îţi propun mai bine să-mi dai mie semeringurile şi, în schimb, îţi dau un frigider. Nou-nouţ şi-n rate.

— Ce să fac cu el? Că am. Mie îmi trebuie o

vechime. Stai, mai bine îţi dau eu editură…

— Păi ziceai că n-ai…

— Aoleo, aşa-i. Atunci, ia matale procesul şi dă-mi mie un post în Bucureşti…

Haralambie rămâne locului şi-şi măsoară cu mirare vecinul.

— La ce-ţi trebuie, că doar anu ăsta te pensionezi!?!

— Asta-i bună! Da’ ce, pentru mine? – şi face semn la tâmplă, adică „ce nu-ţi dai seama?” – pentru nepotu-miu…

Grăbitu a rămas pe gânduri. Celălalt insistă:

— Ei, ce faci, îmi dai Bucureştiul?

— Păi de unde, nea Costache? N-am…

— Asta-i bună! Invită-l!

Literele

La început n-a fost cuvântul. A fost literă. Omul a ieşit din grota natală şi a strigat: Aaa! Acest gest i-a inspirat lui Gopo un premiu la Cannes. Pe urmă omul a continuat să inventeze literă cu literă tot alfabetul. Când a ajuns la Z şi a combinat din toate literele toate cuvintele, a văzut că s-au făcut prea multe şi a început din nou să le prescurteze. Aşa s-a ajuns la ceea ce a fost iniţial, adică la iniţiale. Cum vorbesc oamenii folosind numai iniţiale? F.S. (adică: foarte simplu).

— Alo! IDECEMETE?

— Greşeală, tovarăşe. Aici TRECEMETE.

— Nu se poate! Eu am format corect.

— Ba se poate. Dumneavoastră aţi format corect, dar aţi nimerit incorect. Mai formaţi odată…

— Nu mai formez deloc că vorbesc pe banii

statului şi am format numărul cu toată răspunderea.

— Bine, dar v-am răspuns că e greşeală! Aici nu e IDECEMETE! Aici e TRECEMETE. Mai formaţi odată.

— Nu e 17.82.73?

— Ba da.

— Perfect. Înseamnă că e IDECEMETE-ul.

— Nu e perfect, că nu e. Cifrele sunt la fel, dar literele ţţţ.

— Bine, dar ce caută TRECEMETE-ul la numărul ăsta, când el face parte din OPEFELEGAZ?

— Nu mai face parte din OPEFELEGAZ. Acum face parte din OCEFELEPIL.

— Bine, dar OCEFELEPIL are alt profil.

— Trebuie să priviţi lucrurile în faţă nu din profil.

— Mă rog. Atunci înseamnă că şi dumneavoastră aveţi acum alt profil. Nu cumva aveţi un profil IDECEMETE?

— În niciun caz! IDECEMETE este în ramură cu UMETEFANOL.

— Nici vorbă! N-are nicio legătură…

— Ba are. La Simeria. Acolo luaţi IRTA şi vă duce până la baza UMETELIFAN.

— Tot ce-mi spuneţi dumneavoastră n-are nicio bază. Eu caut IDECEMETE: Întreprinderea-de-deservire-a-cumpărătorilor-cu-materiale textile.

— Greşeală, tovarăşe. Aici TRECEMETE! întreprinderea – regională – pentru – colectarea – materialelor – teamoizolante.

— Extraordinar! Florică, tu eşti?

— Eu, dar cine întreabă?

— Dobrică. Ca să vezi, măi băiatule, numărul era corect, dar cu literele astea era să nu te găsesc. Să-ţi spun pentru ce te caut: Auzi, n-ai pe cineva la STAMATE?

— La Stamate? Cum să nu! Nu e nicio problemă. Te servesc. Stamate e chiar cumnatul meu…

— Fii serios! Cum să fie STAMATE cumnatul tău? Eu vorbesc de STAŢIA-PENTRU-AMBALAJE ŞI-ATELAJE, ş.a.m.d.

etc.

Schiţa

Trase adânc fumul în piept, cu o deosebită satisfacţie. Bune ţigările astea king size! Stimulează imaginaţia. Expedie câteva rotocoale albăstrui care trecură unele prin altele destrămându-se… încerca un sentiment de plenitudine, de forţă. Se simţea stăpân pe mijloacele sale. Ideea este nemaipomenită, titlul percutant, finalul cu totul neaşteptat! O schiţă ca asta îţi iese odată la zece ani. Ochii i se opriră pe calendar. Şi pică bine tocmai acu de Anul nou, de sărbători, când omul vrea să se mai destindă, să se mai distreze, să râdă… Vorba e, cui s-o dau? Cel mai bine ar fi la televiziune… Dac-o zice actorul acela comic, atât de popular… Nu, nu e bine. O zice, lumea râde şi crede că-i a lui. C-aşa e omul, „psihologia spectatorului”, de câte ori n-am discutat, n-am scris despre asta… Ce, stan păpuşă a auzit de cutare sau cutare? Pe naiba. Aut Caesar aut nihil. Nihil şi mai cum? Habar n-are… O clipă, gândul se întrerupe, caută un punct de sprijin. Cel

mai bine ar fi, mai întâi s-o tipăresc. Pe urmă n-au decât s-o ia şi la tele, la radio, la electrecord, mă rog, la toate maşinăriile astea electrocasnice. S-o tipăresc, dar la editură durează cel puţin un an, doi, trei... până mai scriu altele, mă rog... La o revistă. Asta e! S-o dau mai întâi la o revistă. Pe urmă pot s-o adun şi într-un volum. Mda, asta e soluţia... Caută, printre hârtiile risipite pe birou, carnetul cu numere de telefon.

— Alo, redacţia? Săru mina, Vincenţiu Mardare. Aş dori să vorbesc cu tovarăşul redactor-şef. Cum, în ce problemă? Într-o problemă literară... E plecat? Şi când se întoarce? După Anul nou? Alo...

Ar fi vrut să mai adauge ceva, dar din partea opusă receptorul fusese aşezat în furcă.

Mardare strâmba din nas. Cred că era acolo, dar ce ştiu secretarele astea? Mă rog, paguba lui, că acu le crapă buza după schiţe umoristice. Vin şi te roagă pe la uşi, pe la fereşti, pe la telefoane nea Mardare în sus, nea Mardare în jos, frate Vincenţiu, nu ne lăsa, dă-ne şi nouă ceva că n-avem nimic. Ei, nu vă dau, e bine?! Altă dată...

Adică altă dată „să învăţaţi minte că pentru mine secretara să vă dea la telefon!” Mardare explorează cu gândul orizontul editorial. Cui ar putea s-o dea? Lui Stamatoiu trebuie s-o dau! Ăsta e un tip subţire, gustă hazul. Lui nu trebuie să-i explici poantele ca lui Atanase de la GHIMPELE care a şi declarat public că pentru el, în spatele fiecărui calambur se ascunde un duşman *perfid*. *Sta-ma-to-iu*... îl găseşte în carnetul de telefon:

— Alo, Vergilă e pe acolo? Alo, fii drăguţ şi

spune-i c-am zis „lămâi-mare-te-a-propus Mardare”, ha, ha, ha, aştept… Îi plăcea să se exprime pitoresc, asta avea priză, îl făcea simpatic. Ce mizerie, cita ipocrizie, numai ca să obţii o legătură telefonică şi asta pentru ce? pentru că eşti talentat şi vrei să le dai ceva de valoare! Alo, da? Nu e?! Nu i-aţi spus că-l caută Măr… A, a fost chemat în tipografie… Bine, am să revin… Adică, nu, spuneţi-i să mă sune el. Aşi, ce tipografie?! Era acolo la şuetă, parcă-l şi văd făcând semn cu degetul „nu”, nu e. Ştia că-i dau ceva tare şi n-avea chef să-şi modifice macheta. Nişte comozi. La de-alde ăştia Mark Twain să vină şi tot nu se deranjează!

Simte cum îl cuprinde o stare de lehamite. Cita luptă, zbatere pentru ce? Dar nu e el omul să se lase înfrânt. Zâmbeşte. *Ştiu, ştiu ce fac*! *Pun schiţa într-un plic şi o trimit printr-un comisionar la* Almanahul literar…

De undeva, de departe, din adâncul fiinţei sale, încet, încet, îşi face drum spre suprafaţă o întrebare: S-*o pun într-un plic*? Da, abia acum îşi dă seama ce anume îl contrariază. *Atunci trebuie s-o scriu*! Brusc, devine neliniştit… *Hm, ia uite, m-am enervat cu toate telefoanele astea… Cum era*? Într-adevăr, cum era? *Vasăzică, el* – un *bărbat de 42 de ani*… Ideea era nemaipomenită… se *scoală de dimineaţă şi… şi titlul, cum era titlul*? Era un titlu percutant… *şi cum se termina*? Da, finalul era cu totul neaşteptat. *Trebuie să-mi aduc aminte…*

Îşi aprinde o nouă ţigară, una obişnuită, de lucru, o ţigară aspră cu tutun negru, cotidian. E hotărât, neînduplecat: *Scriu schiţa şi le-o dau la*

tele, să vadă toţi Stamatoii ăştia ce-au pierdut! De undeva adie o consolare. *Pe urmă n-au decât s-o publice*!

Vecinul

— Bună ziua!

— Bună ziua...

— Am venit să-ţi atrag atenţia că dacă mai scuturi covorul din balcon în balconul meu, te dau în judecată! E clar? Bună ziua!

— Bună ziua... dar nu e clar...

* * *

— Bună ziua!

— Bună ziua...

— Am venit să-ţi spun că dacă mai stropeşti florile ca să curgă în balconul meu, te dau în judecată! E dar? Bună ziua!

— Bună ziua dar nu e clar...

* * *

— Am venit să-ţi spun că dacă mai ţii cocoşul acela în balcon, te dau în judecată! E clar?

— Bună ziua dar nu e clar...

* * *

— Bună ziua...

— Dumneavoastră aţi fost zilele trecute la mine şi mi-aţi spus că dacă mai scutur covorul din balcon, o să mă daţi în judecată?

— Eu.

— Şi alaltăieri aţi fost şi mi-aţi spus că dacă mai stropesc florile din balcon, o să mă daţi în judecată?

— Eu!

— Şi adineaori...

— … ţi-am spus că dacă mai ţii cocoşul în balcon, te dau în judecată! E clar?!

— Vedeţi, tocmai pentru asta am venit, că nu e clar.

— Şi de ce, mă rog, nu e clar?!?

— Pentru că n-am balcon…

— Nenorocitule, nici măcar nu ai balcon?! Te dau în judecată!

Parcul cibernetic

— Poftiţi, vă rog, poftiţi! Fiţi bineveniţi în parcul nostru. Sperăm c-o să vă placă…

De curând parcul, în întregime renovat, fusese inclus în itinerarul turistic al oraşului. Ghidul – care ştia şi trei limbi străine – ne invită cu un gest afabil după ce ni se adresase mai înţii cu profesionala întrebare: „français?”, „romanian?”, „de unde sunteţi, fraţilor?” Eram din toate părţile, chiar şi din Bucureşti. Un grup vesel venit prin O.N.T.

— Vă rog, vă rog, veniţi mai aproape. Nu vreau să vorbesc prea tare. Ştiţi, undele sonore produc perturbaţii atmosferice şi deteriorează microclimatul…

Într-adevăr ghidul – un tânăr vânjos cu o barbă mare scandinavă – avea o voce sonoră. Am făcut cerc în jurul lui, ceea ce îi permitea să ne vorbească familiar şi foarte inteligibil.

— Sunt bucuros să vă furnizez orice fel de informaţii utile…

Cu un zâmbet fotogenic se adresă unui membru al excursiei noastre care privind distrat în jur pusese din greşeală piciorul pe gazon:

— Nu vă jenaţi, puteţi călca pe iarbă. „Nu se

rupe, nu se strică – nici amendă nu se-aplică”, recită el spiritual. Da, stimaţi oaspeţi, iarba aceasta pe care o vedeţi – vă rog să-i apreciaţi culoarea de un verde nr. 5 perfect omogen – este iarbă de plastic. Această iarbă are un mare avantaj faţă de iarba naturală, în sensul că nu se veştejeşte niciodată. Nemaivorbind de faptul că nu creşte şi deci nu trebuie cosită.

Era într-adevăr o inovaţie cu totul neaşteptată. Am făcut câţiva paşi pe peluză încercând sub tălpi o senzaţie foarte plăcută. Am zâmbit gândindu-mă cu câte primejdii călcasem altă dată pe iarba unor parcuri, având tot timpul senzaţia aceea îngrozitoare că în dosul fiecărui tufiş se ascunde un gardian mustăcios care-mi va smulge cu răutate şi plăcere amendă de 25 de lei. Iată că această interdicţie căzuse! Am revenit pe alee, cu urechile larg deschise la explicaţiile ghidului.

— Priviţi, vă rog, şi florile! Aceste minunate flori cu parfumul lor… Şi, fără tranziţie, strigă: Vasilee!

— Aăăuu?! veni de undeva răspunsul celui chemat.

— Dă drumul la olfactopulverizatoare, că avem oaspeţi! apoi întorcându-se spre noi ne lămuri confidenţial. Vasile este grădinarul de serviciu la panoul de comandă…

Am avut vaga impresie că aud un ţiuit ca de ţânţar şi în aceeaşi clipă văzduhul se umplu cu o mireasmă îmbătătoare de trandafiri.

— Trandafiri, în acest sezon, nu e prea devreme? am tresărit fără să vreau.

Abia atunci am observat că florile nici nu erau trandafiri, ci un fel de hibrizi între orhidee şi ochiul boului.

— Aveţi dreptate, spuse ghidul. Vasilee, apasă pe liliac!

Două secunde mai târziu ne-am simţit învăluiţi de parfumul liliacului înflorit. Ghidul zâmbi şi ne lămuri cu gentileţe:

— Vedeţi, aici la noi a fost realizat visul vechilor florari care zămisleau acele emoţionante flori de plastic, naive în felul lor. Mulţi nu le agreau pentru aspectul lor convenţional şi pentru mirosul în general dezagreabil. Dar, în definitiv, de ce trebuie să copiem în mod servil natura? Au fost realizate flori care nu există nicăieri în nicio seră şi care, după cum vedeţi, pot avea parfumul dorit.

În cadrul grupului se iscară discuţii. Evident, în şoaptă (microclimatul!). Unii erau de părere că parcul acesta e un kitsch, că şi Le Nôtre şi Le Votre, Le Nain şi Le Gros corectaseră şi ei natura, dar nici aşa! Alţii combăteau poziţiile naturalismului, susţinând că până şi în materie de alimentaţie totul e prejudecată şi clişeu. De ce nu poţi mânca o friptură într-o pilulă? Ideea asta stupidă, că dacă n-are formă de găină, n-are niciun gust! Eu nu m-am amestecat, în fond înscrierea în excursie fusese benevolă. Brusc, ghidul se uită la ceasul de la mâna care era… un barometru portativ:

— S-ar părea că se schimbă vremea… Hm, într-adevăr, nimic mai neplăcut pentru un turist decât să fie surprins de ploaie în parc…

De data aceasta îşi întoarse reverul hainei

unde – asemeni unei insigne cu puteri magice – era prins un microemiţător:

— Petrică, băiatule, fii atent, o să fie nevoie să ridici cupola hidrofugă.

— Poziţia 1 sau poziţia 2? se auzi un bâzâit din minidifuzor.

— Poziţia doi – şi ghidul se întoarse explicativ spre mine care-l priveam cu gura căscată –, adică cu „stele”, că tot se întunecă în curând. În câteva minute o să avem o boltă înstelată ca la planetarium.

Abia atunci mi-au atras atenţia nişte structuri metalice care se arcuiau graţios la mare înălţime (iniţial crezusem că e vorba de vreun ansamblu sculptural modern). Deasupra ciudaţilor piloni începură să se desfăşoare spectacular folii dintr-un material special folosit la baloanele cosmice şi care curând acoperiră întregul parc. Apărură şi stelele anunţate – puncte luminescente activate într-o reţea moleculară.

Într-adevăr, era un parc fără asemănare şi-i prevesteam un frumos succes de casă.

Ne plimbam pe aleile sale, care – ni s-a explicat – erau pardosite cu tetrateflon, un material elastic şi plăcut peste care era aşternut un nisip – siliciu pur cu sarcini electrostatice – care-l împiedicau să fie luat de vânt. Florile, într-o largă gamă coloristică, ne bucurau ochiul… La un moment dat s-a petrecut un mic incident. Un băieţel din grup care auzise că e voie de călcat pe iarbă, crezuse că e şi voie să rupă flori şi sărmanul se curentase. (Odată cu lăsarea întunericului, florile deveneau luminoase.) Din fericire, voltajul

nu era prea mare.

După un timp însă am simţit o oarecare oboseală…

— Ar fi cazul să luaţi loc pe bănci, spuse cu acelaşi zâmbet amabilul nostru ghid, scoţând din buzunar o cutiuţă pentru telecomandă. Apăsă un buton şi pe aleea noastră se deschiseră mai multe trape – ca cele de la teatru – şi tot atâtea bănci elegante şi curate leră împinse la suprafaţă.

— După cum vedeţi, aveţi tot confortul. Mai ceva ca în străvechiul Cişmigiu…

— E adevărat, dar în Cişmigiu avem şi copaci… spuse atunci cu glas răguşit un bătrânel care pe tot parcursul excursiei avusese mereu ceva de criticat. (Mă exasperase cu observaţiile sale. Mereu nemulţumit, mereu acru…)

— Copaci? Nimic mai simplu! Ce-aţi dori? O salcie plângătoare? Un arţar? Vă pot oferi şi un eucalipt aclimatizat…

Şi aceeaşi cutiuţă aduse la suprafaţă, din sera subterană, mai mulţi copaci care aici, în aer liber, n-ar fi supravieţuit nicio sută de ani.

Mărturisesc că nu credeam să mai lipsească ceva acestui parc. Mă refer la partea, ca să zic aşa *naturală*, pentru că în ce priveşte celelalte amenajări, ele nu mai puteau impresiona pe nimeni: ţâşnitoare la care cu o monedă puteai să bei un sirop pe bază de fructe de pădure sintetice, chioşcuri mobile cu autoservire care se iveau la apelul oricărui de? ritor, printr-o simplă apăsare pe unul dintre butoanele dispuse în spătarele băncilor, şi multe altele…

— Şi totuşi, şi totuşi lipseşte ceva, se

înverşuna bătrânelul criticist.

— Poate îndrăgostiţii, spuse maliţios ghidul. Să ştiţi că parcul nu a fost încă deschis oficial. Când va fi pus în circuitul public, atunci…

— Nu, nu… altceva, altceva, insista bătrânelul făcând parcă un mare efort de memorie…

Într-adevăr, cum de nu mi-am dat seama! Şi eu avusesem tot timpul impresia secretă că ceva, ceva, nu e în ordine. Şi deodată am spus tare (poate chiar prea tare):

— Sigur că da! N-are păsărele!

Dar ghidul parcă atâta aştepta. (Era se pare chiar un test ecologic ce trebuia realizat în perioada de rodaj a parcului.)

— Vă înşelaţi, stimate tovarăşe. Cum vă imaginaţi că ar putea lipsi păsărelele? Ce fel de parc ar mai fi în cazul acesta?! Singura deosebire e aceea că păsărelele noastre nu ciripesc fără noimă de parcă ar fi în pădure. Îmi daţi voie?

Şi apăsând un alt buton al cutiuţei magice, aerul se umplu de ciripit… muzical!

— Un sintetizator perfecţionat emite acest ciripit minunat care este de fapt o compoziţie creată de un calculator. Dacă aveţi ureche exersată, veţi recunoaşte şi trilurile privighetoarei şi ciripitul vrăbiilor, ba chiar şi fâlfâitul aripilor. Unde mai pui că suntem scutiţi de inconvenientele păsărilor adevărate care nu pot fi deprinse cu curăţenia.

— Şi atunci – era din nou bătrânelul care găsea mereu nod în papură –, cine vă mănâncă insectele?

— Insecte? Ghidul afişă o expresie de om

jignit. Îmi pare rău, dar parcul nostru e deparazitat. E absolut steril!

Pe când părăseam parcul cu impresii de neşters pe care le-am înscris în cartea de aur aflată la ieşire, am întrebat de politeţe:

— Spuneţi-mi, vă rog, dar înainte ce-a fost aici?

Ghidul îmi dădu şi această ultimă lămurire:

— Ce să fie? Un parc obişnuit, cu bănci, cu pomi, cu păsărele.

Un model depăşit.

Vaca dintre portocali poveste modernă pentru copii moderni

Motto:

Jucaţi la Lotto.

CAPITOLUL V – … din care aflăm că primele două capitole sunt la corectură, iar alte două încă nu s-au scris, aflându-se în fază de vis. În capitolul de faţă facem cunoştinţă cu Bubu – direct fără nicio prefaţă. Aşadar citeşte şi-nvată!

Bubu, după cum v-aţi dat seama, copii, era o buburuză veselă şi portocalie. Ieşind din casă în care locuia cu chirie şi bucătărie comună, căscă îndelung şi frecându-se la ochi, începu să spună:

— Bu… bu… bu… bu… bună ziua, vecine!

Vecinele îi răspunseră la rândul lor bătând nerăbdător din picior:

— Ziua bună se cunoaşte de dimineaţă. Încotro, buburuză creaţă?

„Buburuză creaţă” era o licenţă poetică, deşi cam ermetică, obişnuită la tagma poeţilor de felul scaieţilor.

— Am plecat în lume să fac fapte bune. Am să

mă bat cu un zmeu foarte răunătărău care a închis-o-n castel pe Sânziana, am să mă bat c-un bailaur-iminotaur care l-a închis pe Făt Frumos în tumul de aur şi am să mă bat şi cu administratorul blocului care a închis ascensorul să nu se consume motorul. Arză-l-ar perele focului.

Atunci o vecină, rotundă şi albă cum e lună plină pe care toţi o cunosc că se dă în vânt după parfumuri de Mosc, mai pe scurt Dida-conopida îi strigă la ureche să audă şi surzii şi sturzii din Cheile Turzii:

— Du-te şi te-ntoarnă că eu te aştept, te ştiu că eşti un Bubu viteaz şi deştept.

Plecă Bubu la luptă şi se întoarse după vreo oră cu o ureche ruptă dar biruitor. Îl bătuse pe zmeu, pe balaur şi dăduse drumul la ascensor.

Iar Dida-conopida, cât ai spune „nap” se dădu de trei ori peste cap şi se prefăcu într-o varzăcrăiasă în rochie de mireasă.

Se porni pe dată nuntă mare şi dădură pe gât cinci butoaie de vin pelin din trei pahare. Doar atât.

Iar eu ce să fac, cu pelinul nu mă-mpac. De aceea, am întors cheia şi-am plecat la plimbare.

Excursie în circuit

Oare şi-a dat seama Stephenson ce-a inventat? Ce-ar fi fost viaţa noastră fără tren? Nu vreau să enumăr aici avantajele transportului feroviar. Nu vreau nici măcar să mă refer la atâtea opere artistice remarcabile – romane, filme, picturi – ale căror subiecte şi cadru sunt legate de tren. Am să mă mărginesc doar la cea mai simplă şi mai directă experienţă, la îndemâna oricui. Câte

cunoştinţe nu se fac în tren! Trenul nu scurtează numai distanţele dintre oraşe, trenul îi apropie pe oameni. În tren oamenii devin comunicativi. Acasă, la serviciu, taciturni, morocănoşi, indiferenţi. În tren, interesaţi, amabili, joviali. Trenul comprimă spaţiul şi timpul. O călătorie cu autobuzul de la un capăt la celălalt al oraşului nu-l va scoate din mutism pe călătorul necunoscut. Dar în tren?! în tren, între două staţii, omul se dezvăluie, vrea să te cunoască şi să-l cunoşti. Te întreabă unde lucrezi, ce profesie ai, încotro mergi şi cu ce treburi. Abia ai apucat să-i răspunzi că vecinul de compartiment îţi întoarce întrebarea pusă cu propriul său răspuns. Nu-ţi rămâne decât să-l asculţi. Aşa ascultam şi eu o călătoare blondă de vârsta mijlociemare care mânca cu delicateţe o portocală.

Presupun că minunatul apus de soare strecurat printre norii sinilii a făcut-o să mi se adreseze fără nicio altă introducere:

— Ah, eu ador excursiile în circuit! Şi dumneavoastră tot în circuit? Şi eu tot. A, dar să ştiţi că sunt persoane care nu apreciază. Păcat, mare păcat! E foarte utilitar şi chiar avantajos. Bineînţeles, dacă ştii să-ţi faci un itinerar cu criteriu. Să mergi pe o bază oarecare. Eu nu plec niciodată aşa, la întâmplare. Că sunt unii care nici nu se sinchisesc. Zic că găsesc ei un plan şi se ghidează după el. Nu, aşa nu se poate! Eu îmi fac planul de acasă. Întâi mă duc la Braşov. La soră-mea. Munte, aer curat. Linişte. Da, că şi-a trimis copiii în tabără. Stau la ea vreo trei zile, nu mai mult că nu suport stagnarea şi nici cum face ea

laptele de pasăre, numai cu găluşte, şi plec mai departe. La Sighişoara. Oraş vechi. Antichităţi. La mătuşa mea. A, da ce mă iubeşte! E în stare să-mi dea orice. Anul trecut mi-a dat un inel cu piatră să-mi poarte noroc dacă nu mă mai vede. E, cum să nu mă vadă?! I-am şi scris: „Mătuşico, sosesc. Nu pleca la Tuşnad singură. Că tot mi-e în drum şi luăm cameră împreună. Dacă ai dată fixă, lasă cheia sub preş şi 300 de lei să-ţi plătesc chiria şi rată la mobilă”. Da, mă aşteaptă ea! Nu e omul să-mi lase banii ca la străini. Doar îi sunt nepoţică de-o viaţă. Pe urmă, după Tuşnad, mă duc mai departe la Vatră Domei. Ce locuri? Ce vederi cu peisaj! Tablou, nu alta! Şi trec şi pe la Sinescu-Dorna. Profesorul. N-am să uit niciodată cât a fost de emoţionat la bacalaureat. Avea lacrimi în ochi. Mi-a spus că n-a putut să-mi dea notă de trecere, dar să vin la toamnă. La toamnă n-am venit, dar mă duc acum. Are acolo casa lui natală cu patru camere, dependinţe şi livadă. Mie o cameră îmi ajunge. O cameră, o dependinţă şi câteva mere. Le pun la coletărie şi când mă întorc fac mere cu nuci pentru Anul Nou. Că sunt şi gospodină. Nu merg numai, aşa, să mă plimb şi să nu reţin nimic. La Focşani îi am pe verii mei. Ce drăguţi sunt! în fiecare an îmi spun să nu cumva să-i ocolesc sub motiv că la ei nu e litoral şi nici staţiune balneoclimaterică. Şi ce dacă n-au pensiune şi vara nici nu gătesc şi mănâncă numai fructe?! Să vin când vreau. Atâta numai să-i anunţ să nu fie dintr-o coincidenţă plecaţi la băi. Ei, cum o să-i anunţ? Să le stric tot programul? Mă duc, aşa, pe nepusă masă că ştiu eu ce bucurie le fac! Abia pe

urmă mă duc şi pe litoral. Nu, nu la Mamaia. Acolo n-am pe nimeni şi nici n-ai ce vizită. Pe când la Constanţa!?! O vizitez pe Aglăiţa, colegă de-a mea, de la telefoane. Totdeauna are ce să-mi arate nou. Numai exponate de la Consignaţia. Trebuie să trec şi pe la Mărioara. Tot colegă. De la cooperaţie. Ca să nu-mi poarte pică pentru anul trecut. Ei, nu puteam să vin şi eu pe capul ei în garsoniera pe care o avea! Acu s-a mutat cu toată familia într-un apartament nou şi e cu totul altceva. Şi cu maşina lor până la Mamaia fac mai puţin de un sfert de oră. Ei, da, sigur, tot circuitul ăsta e şi puţin obositor. A, nu pentru mine. Eu sunt obişnuită. Vorbesc în general. Vorbesc de cei care nu apreciază, care nu ştiu să-şi facă un plan de circuit. Se duuuc pe la tot felul de obiective turistice pe care nu le cunosc şi nici măcar rude nu sunt!”

În tot acest timp n-am putut decât să dau din cap, să zâmbesc aprobator, să stau picior peste picior, să-mi încrucişez braţele, să-mi trosnesc degetele şi să fumez două pachete de ţigări. Şi aşa, nici nu mi-am dat seama când am ajuns la Braşov.

Mare om a fost Stephenson! Şi când te gândeşti că pe vremea lui un sceptic a afirmat că invenţia lui nu are niciun viitor. Nici nu-şi putea imagina ce-ar putea fi o excursie în circuit!

Pedagogie

— Goguţă, dă-te jos din copac!

— Nu mă dau!

— Ai să cazi…

— Innn… Vezi-ţi de păpuşile tale…

— Te spun…
— Spune-mă!
— Mamăăă, Goguţă s-a urcat în copac!
— Goguţă! Dă-te imediat jos din copac!
— Nu mă dau.
— Las că vii tu jos şi-ţi rup urechile…
— Nu vin.
— De ce?
— N-ai spus matale că-mi rupi urechile?
— Dă-te jos!
— Nu mă dau…
— Biine, te spun lu’ tata.
— Nu mă dau…
— Gicule!
— Ce-i?
— Goguţă e obraznic.
— Atinge-11
— Nu pot.
— Păi sigur, de aceea şi-a luat nasul la purtare. „Nu pot!”
— Nu pot, că s-a urcat în oopac!
— Cum?
— Ştiu eu cum? S-o fi căţărat de pe balcon…
— Goguţă, dă-te imediat jos din copac!
— Nu mă dau…
— Dacă nu te dai, te altoiesc…
— Şi dacă mă dau?
— Păi…
— Vezi, tăticule, recunoşti şi matale că nu e nicio deosebire…
— Dă-te jos! O să cazi şi o să-ţi rupi un picior. Să vezi atunci ce bătaie îţi dau!

Agresiunea nocturnă

— Povestire anti-anticipativă – Era o noapte ideală pentru o crimă perfectă. Desigur, nu există crime perfecte, dar nopţi ideale există. Întunericul era fără cusur. Beznă. Un plafon compact de nori acoperea etanş cerul, nelăsând să răzbată nicio rază de lună. De altfel nici nu era lună plină. Felinarul de pe stradă avea becul ars. În aşteptarea ploii, un vânt leneş mişca uşor frunzişul copacilor făcându-l să foşnească doar atât cât să acopere paşii furişaţi ai infractorului încălţat cu pantofi cu talpă elastică. Acum era momentul. Peste puţin timp avea să înceapă ploaia care va spăla urmele paşilor.

De după un zid se desprinse o siluetă abia ghicită, poate o nuanţă mai neagră decât întunericul însuşi. Omul se opri să asculte. Nu se auzea nimic. Toată lumea dormea toropită de zăpuşeală. Silueta se deplasă cu băgare de seamă şi se opri în faţa unei case cu grilaj de fier. Aici era. Poarta era întredeschisă, dar omul n-o atinse. Dacă scârţâie? Cu o agilitate de pisică escaladă gardul aproape fără să-l atingă. Ajuns în partea cealaltă rămase încă o clipă să asculte. O precauţie în plus nu strică. Nimic. Geamurile de la parter erau protejate de o savantă dantelărie de fier forjat pe care intrusul ar fi putut s-o folosească în chip de scară, măcar până la balconul etajului întâi. Dar se părea că ideea nu-l preocupă. Se prinse de un cablu de coborâre de la antena unui televizor şi după câteva clipe ajunse în dreptul etajului patru. Încălecă grilajul balconului şi rămase din nou să asculte. Aceeaşi linişte apăsătoare dar utilă. Uşa de la balcon era

larg deschisă. Omul se strecură în încăpere…

Scăldat de sudoare, Adam se zbuciumă în aşternut. Încercase să lucreze dar fără folos. Consumase toate cuburile de gheaţă, preparându-şi băuturi răcoritoare, dar nu obţinuse efectul scontat. Îşi legase o batistă de mătase în jurul gâtului şi-şi spălase de câteva ori fruntea cu apă rece. Inutil. Enervat, trecu în dormitor şi se aruncă în pat. Se lăsă cotropit de moleşeală sperând să poată adormi. Dar nici somnul nu se lipea de el. Un timp privi ţintă tavanul, apoi se răsuci şi-şi afundă capul în pernă. Încercă să se gândească la ceva. Indiferent la ce. Nu izbuti să-şi propună niciun subiect. Plutea într-un vid total. Îl copleşea o senzaţie de dezintegrare. Dacă era mort? Nu, asta nu. Prea era cald. Vag de tot, cerul se ilumină la scânteia unui fulger. Adam îşi încordă auzul în aşteptarea tunetului care nu mai venea. Se ridică în capul oaselor şi întinse mâna spre noptieră căutând ţigările. Un nou fulger şi din nou Adam aşteptă să audă tunetul. De data asta îl deosebi ca un murmur înfundat venind de la mare depărtare. Era gata să aprindă bricheta când un zgomot precis se făcu auzit în camera lui de lucru…

După ce se împiedicase de un vraf de cărţi trântit pe jos, infractorul rămase pironit locului. Va fi oare surprins şi va trebui să facă uz de forţă? Prefera să lucreze curat. Îşi încordă auzul la maximum. Un fulger scăpără mai aproape şi tunetul puternic de data aceasta nu se lăsă aşteptat. O fracţiune de secundă încăperea se iluminase şi ochiul său experimentat surprinsese

totul: un birou acoperit cu hârtii în dezordine şi o maşină de scris, două fotolii de piele, o măsuţă cu sticle şi pahare şi un autosifon albastru, doi pereţi înţesaţi cu cărţi şi altul cu tablouri şi ceramică decorativă. Lângă o uşă, văzuse un scrin în stil japonez. Era ceea ce căuta. Mai rămase o clipă locului ascultând. Aproape maşinal scoase din buzunar un obiect masiv, negru. Se îndreptă pe vârfuri spre partea opusă a camerei. Pipăi scrinul prevăzut cu sertare şi uşiţe. Intuiţia îl îndemna să înceapă cu sertarul cel mic din stânga. Nu era încuiat. Dar cutia burduşită cu hârtii rezistă. Încercă să-l tragă afară fără zgomot. Dar exact în acel moment încăperea fu inundată de lumină.

Primul lucru pe care l-a văzut Adam a fost arma îndreptată asupra lui. Apoi îşi ridică privirea şi descoperi chipul agresorului, ultima figură omenească pe care, după toate probabilităţile, avea s-o mai vadă…

— Bill!

— Adam!

Exclamaţiile porniră concomitent, victima şi agresorul privindu-se uluiţi.

— Ce întâmplare neaşteptată… bâigui stăpânul casei neştiind ce să creadă, uitându-se magnetizat la arma rămasă încă întinsă spre el. Oaspetele îi interceptă privirea şi începu să râdă, ce-i drept uşor stingherit:

— E de lemn. Nu te teme. Îl folosesc numai în legitimă apărare. Chestie de psihologie.

Aruncă lemnul văxuit pe masă şi-şi trecu mâna peste fruntea transpirată. Era într-adevăr zăpuşeală. Şi ploaia care nu se mai hotăra să

înceapă!

— E teribil ce spaimă mi-ai tras, Billy! Noroc că te-am recunoscut.

— Eu cât pe-aci să nu te recunosc. Ai şi apărut, aşa, când te aşteptam mai puţin.

— Într-adevăr, nu ne-am văzut de multişor. Să tot fie zece ani.

Vizitatorul făcu un gest evaziv.

— La agapa promoţiei noastre n-ai venit, spuse gazda cercetând dacă mai există lichid în şifon.

— Mda, tocmai atunci am fost reţinut. Am găsit invitaţia abia când m-am întors.

Adam era sincer bucuros să-şi revadă vechiul coleg.

— Un coniac?

— Mulţumesc, nu beau alcool când sunt pe teren. Poate ai ceva rece cu citrice.

Adam îi indică unul din fotolii, el aşezându-se în cel din faţa lui, după ce preparase două băuturi în care scufundase câte o felie de lămâie.

— Ai avut o idee foarte bună să vii…

Privirea îi alunecă cu o sclipire de ironie spre sertarul scrinului. Faţa infractorului se destinse într-un zâmbet:

— Ca să fiu sincer cu tine, doar ne leagă atâtea amintiri, văd că am greşit adresa. Eram convins că aici locuieşte Still Bonny Gray, scriitorul.

Adam izbucni în râs.

— Eu sunt scriitorul…

Trebui să pună paharul pe birou ca să nu-l verse.

— Tu?

Adam încuviinţă scuturându-şi de câteva ori capul.

— Când mi-am trimis prima povestire semnată Adam, la *Magazinul pentru ştiinţă şi ficţiune*, am primit la *Poşta redacţiei* următorul răspuns: „Povestirea interesantă. Mai scrieţi-ne. Vă recomandăm să apelaţi la alt pseudonim, cel ales fiind incompatibil cu orientarea ştiinţifică a publicaţiei noastre”. Aşa că după ce am deschis de trei ori la întâmplare cartea de telefon, am pus degetul pe numele acesta.

— De ce de trei ori?

— Pentru că la prima încercare nimerisem la capitolul cuprinzând *întreprinderi şi instituţii* şi la a doua, la serviciile de urgenţă.

Oaspetele nocturn începu să râdă:

— Ar fi fost amuzant să semnezi General Mottors.

— Şi la Gray ce credeai că ai să găseşti? întrebă Adam râzând.

Spărgătorul oftă şi ridică din umeri:

— O duci bine. Te citesc, evident, când sunt liber. Două, trei romane pe an… O piesă de teatru în provincie. Colaborezi la *colecţie*, la ziare. Am citit că ai un serial la televiziunea CBS…

Adam făcu un gest cu mâna.

— Asta a fost. Acum e din ce în ce mai greu. În sertarul acela, arătă cu capul în direcţia scrinului, ai să găseşti tot felul de note neachitate: apă, lumină, telefon, chirie, asigurări…

— Nu te mai plânge, că nici Edgar Poe n-o ducea mai bine.

— Da, domnule, dar pe vremea lui mai erau idei! Astăzi situaţia s-a schimbat. Orice imaginezi fie vine în contradicţie cu ştiinţa, fie, ca să fiu sincer, e mai puţin interesant decât ceea ce se face în laboratoare. Să nu mai vorbim de faptul că a imagina o călătorie spre lună cu ajutorul unei ghiulele de tun, e pueril, dar dacă te încumeţi să scrii despre o expediţie interplanetară extragalactică, imediat sare un profesoraş care te combate şi susţine că „conform teoriei relativităţii lui Einstein, o astfel de idee este o utopie” ş.a.m.d. „Invizibilitatea? Altă utopie”. Demonstraţie infirmată. Roboţi? A devenit banal. Acum îi construiesc şi copiii. Transplant? Ce mai e fantastic în asta? Genetica dirijată? S-a făcut. În literatură? Nu, domnule, în laborator! Viteze superluminice? Au fost imaginate. De matematicieni. Antimaterie? Există. În romane? Da, în cele desuete. Antimateria „modernă” e în ciclotroane. Raza vieţii, raza morţii? Există. Se numeşte prozaic laser. Ce să-ţi mai spun? Aş putea să-ţi înşir o listă întreagă…

Adam se sculă din fotoliu şi începu să se plimbe prin birooi.

— Şi atunci, te întreb, de unde idei noi? Nu mai există materia primă…

Se apropie de uşa deschisă spre balcon. Afară începuse să plouă. Oftă.

— Bine că s-a mai răcorit. Am ceva de terminat. O idee la care s-a umblat mai puţin… Ai auzit de gravitoni?

— Nu e ceva cu nişte chestii din alea care te fac mai uşor? Am văzut eu ceva într-un ziar…

Adam se însufleţi. Începu să-i expună subiectul povestirii. Îi explică ce sunt gravitonii şi antigravitonii în timp ce musafirul încerca cu discreţie să înăbuşe un căscat. Se făcuse destul de târziu.

— Ascultă, Billy, i se adresă Adam la un moment dat, am uitat să te întreb: cum ai intrat aici?

Billy ridică din umeri. La urma urmei era un fapt împlinit.

— Prin balcon.

— Prin balcon, prin balcon, dar până aici sus? Cu o scară? Pe burlan?

— Da’ de unde! E demodat, amice. Am găsit la un inventator nişte pantofi speriaţi. I-am luat. Avea mai multe perechi. Abia pe urmă am văzut că aveau nişte tălpi speciale. Când îi pui, eşti mai uşor. Poţi să te urci ca un fulg şi pe un cablu de televizor.

Adam se prăbuşi în fotoliu.

— Antigravitonii! gemu el. S-a dus…

Vizitatorul nocturn îl privi mirat.

— Cine s-a dus?

— Povestirea… ideea… Au făcut-o şi pe asta!

Eternii soţi

(Piesă într-un act, trei tablouri şi un epilog.

Personaje: El şi Ea.)

Tabloul I (decor de iarnă)

El – Ce repede a trecut vacanţa!

Ea – A fost minunat!

El – Mă iubeşti?

Ea – Da, iubitule. Dar tu mă iubeşti?

El – Ca un nebun! A fost o vacanţă de neuitat!

Schi, săniuş, jocuri de cabană, *periniţa*…

Ea – Vezi cum eşti? Să ştii că m-ai necăjit…

El – Cu ce, dragostea mea?

Ea – Ai scos-o la *periniţă* pe sclifosită aia de Marga…

El – Care Marga? Blonda de la arhitectură?

Ea – Nu, brună de la filologie. Nu te face că nu ştii. Te săruta de mama focului.

El – Un sărut colegial, dragă. Vezi că nici n-am băgat de seamă. Trebuie să recunoşti că n-am băgat de seamă nici că tu ai dansat trei tangouri cu filfizonul ăla bărbos de la cinematografie…

Ea – Nici nu ştie să danseze! Ce-am mai râs! îmi tot spunea că anul viitor, când va fi regizor, mă distribuie în primul lui film.

El – Numai să-l prind!

Ea – Mă iubeşti?

El – Numai pe tine! Tu mă iubeşti?

Ea – Pentru toată viaţa! Ce examen avem mâine?

El – Două: primul la facultate şi al doilea la sfat.

Ea – Le luăm pe amândouă, iubitule!

El – Dragostea mea…

Tabloul II (acelaşi decor – după 5 ani)

El – Repede a trecut vacanţa…

Ea – A fost drăguţ…

El – Mă iubeşti?

Ea – Ai devenit sentimental? Când dansai cu pisăloaga aceea la cabană nu credeam că te mai gândeşti la mine.

El – Nu fi răutăcioasă. Ştii doar că mâine trebuie să predau proiectul acela de care depind

atâtea… Mă aşteaptă şeful.

Ea – Şi ce legătură are?

El – Are. E nevasta lui. Mi-a promis să pună o vorbă bună.

Ea – Şi brunetă aceea nostimă, a cui nevastă e?

El – Brunetă? A, nu e căsătorită. Lucrează în secţia mea…

Ea – Aha, înţeleg. A fost un gest colegial. Poate chiar o obligaţie obştească…

El – Nu înţeleg toate insinuările astea. Ce-ai fi vrut, să mă port ca un sălbatic? Doar îmi cunoşti bine sentimentele…

Ea – Tocmai de aceea.

El – Da, a trecut şi vacanţa… Ia să vedem ce program am mâine… Mda, proiectul şi…

Ea – … Miiai promis rochiţa aceea drăguţă.

El – Bineînţeles, dragostea mea. Mă iubeşti?

Ea – Doar m-ai mai întrebat odată. Da, cred că la rochiţă o să am nevoie şi de o poşetă nouă…

Tabloul III (iarnă – au trecut 10 ani de la primul decor)

El – Uf, bine că s-a terminat! Vacanţă am vrut, vacanţă am avut!

Ea – Tu ai ţinut morţiş să mergem la cabană!

El – Nu puteam să fac opinie separată. Pe urmă toţi colegii m-ar fi luat peste picior…

Ea – Ei lasă că nu ţi-a stricat. De când nu te mai dai jos din maşină, puţin sport îţi prinde bine.

El – Mergi. Din cauza ta am stat numai în fumăria aia şi am jucat pietre…

Ea – Şi când te-am chemat să mergem pe derdeluş cu sania mi-ai spus că nu cadrează cu

poziţia ta!

El – Bine mi-er fi stat răsturnat cu capul în zăpadă! Ce autoritate mai aveam pe urmă?

Ea – În sfârşit, acum nu mai are rost să discutăm. Totuşi neam simţit bine. Ne-am adus aminte de prima noastră vacanţă împreună… Eu, să ştii, te iubesc aşa cum eşti…

El – Dacă mă iubeşti, atunci te rog nu-ţi mai vopsi părul în culoarea morcovului că mă dor ochii…

Ea – îmi pare rău că nu-ţi place dar… poate place altcuiva.

El – Cui, mă rog? Poate vreunui regizor căruia i s-a aprobat peliculă *eastman color*…

Ea – Eşti răutăcios şi încă inutil. Ştii bine că am renunţat la film din cauza ta.

El – Inutil? Poate, dar nu fără motiv. Cine era tânărul acela cu care ai dansat la cabană?

Ea – Dacă m-a invitat!?! Dacă l-aş fi refuzat, ar fi crezut că-i dau importanţă. Eşti gelos?

El – Gelos?! Ce cuvânt! Dar pentru poziţia mea, m-am simţit puţin ridicol…

Ea – Chiar că eşti ridicol. Puştiul ăla!?

El – Cine e?

Ea – Un inginer. E stagiar la tine. Tot timpul nu mi-a vorbit decât de tine, de stimă ce ţi-o poartă, de autoritatea ta ştiinţifică, de competenţa ta, de modul în care conduci institutul. Nici nu ştii ce plăcere mi-a făcut! În clipele acelea, simţeam că te iubesc la fel de mult ca-n primii ani…

El – Chiar mă mai iubeşti?

Ea – Oricum mai mult ca tine…

El – Eu aş fi gata oricând să fac orice pentru

tine…

Ea – Ştii bine că nu-ţi cer nimic.

El – Vrei mâine, după ce termin, să ieşim împreună în oraş? Nu ştiu încă ce program am.

Ea – Dimineaţa ai consiliu…

El – Ce consiliu?

Ea – Mispus junele acela că mâine îţi prezintă proiectul său pentru o amenajare hidrotehnică. Mi-a spus că speră din toată inima să-l susţii…

Epilog (după 20 de ani)

El – Ce repede a trecut concediul!

Ea – A fost ideea ta să ţi-l iei iama.

El – Dacă pretind altora să-l ia tot anul, nu pot eu să merg numai vara.

Ea – Bine măcar c-am stat acasă…

El – Doar n-ai fi vrut să ne căţărăm pe munţi!

Ea – Nici nu găseşti loc în cabanele astea…

El – Eh, tineretul!

Ea – N-am nimic cu tineretul, dar prea face gălăgie. Tranzistoare, casetofoane, electrofoane… Nici nu aud despre ce vorbesc.

El – Adevărat, oare despre ce-or fi vorbind? Noi, pe vremea noastră…

Ea – De altfel, au zis la televizor că pe munte nici nu e zăpadă.

El – Mda, unde sunt zăpezile de altă dată?!

Un subiect original

— Dumneavoastră sunteţi, vasăzică, Alcibiade D. Stanica…

Omul de la birou nu-şi ridică ochii de pe hărţii. Căuta ceva: un creion mare roşu cu vârf gras, fioros.

— Înţeleg că aveţi obiecţii la povestirea pe

care v-am ad-us-o, spuse vizitatorul.

— Mmmm, obiecţii e poate mult spus, zâmbi cel de la birou, ridicându-şi în sfârşit privirea. Lângă creion apăruse acum şi o notiţă.

— De exemplu, dumneavoastră aţi imaginat subiectul într-un peisaj de iarnă, or noi, dacă am vrea să-l publicăm acum, în plină vară, ar fi, cum se spune, în contratimp. E desigur un lucru mărunt, dar…

— Aveţi dreptate, încuviinţă Alcibiade. De fapt, dumneavoastră vă referiţi la prima variantă pe care am modificat-o. Poate aţi observat că acum toată întâmplarea se petrece la Mamaia, în plin sezon estival.

— A, da, da, da… redactorul îşi cercetă notiţa şi făcu un semn cu creionul roşu. Foarte bine, ar mai fi ceva…

Alcibiade aştepta.

— Reiese din povestire că tânărul care vine la schi…

— La schi nautic, dacă nu vă supăraţi…

— Mă rog, nautic, nu asta e problema. Tânărul acela e inginer hidrolog…

— Nu, vă rog. Hidrolog era în varianta a 2-a, când acţiunea se continuă la barajul hidrocentralei. În varianta a 3-na e tot inginer, dar inginer agronom, pentru că după căsătorie se vor stabili în Bărăgan.

Creionul roşu luă poziţia verticală.

— Exact, despre căsătorie voiam să vorbesc şi eu. Nu vi se pare că prea repede se ajunge la căsătorie?

— Prea repede? Alcibiade râse îngăduitor. În

varianta a 4-a până la căsătorie trec doi ani, pentru că fata hotărăşte că mai întâi să-şi termine studiile.

Din nou cel din faţă îşi consultă notiţa şi marcă ceva cu creionul.

— E adevărat. Şi cum a rămas până la urmă… şi le-a terminat?

— Bineînţeles. În varianta a 5-a, fata lucrează la un proiect foarte interesant care este apreciat şi…

Redactorul ridică din umeri.

— E apreciat de comisia din povestirea dumitale. Cred că cititorii ar fi de altă părere. Tipul de apartament pe care-l propune eroina dumitale e depăşit…

— E şi normal! ripostă Alcibiade. Era proiectul din varianta a 5-a. În varianta a 6-a i-am schimbat subiectul de proiect. Îmi pare rău dacă vă închipuiţi că nu mă documentez, că nu urmăresc la ce se lucrează. Acum va elabora un ansamblu de case solare!

— De fapt, tovarăşe Stanica – creionul roşu descrise mai multe volute prin aer asemeni unei insecte ciudate – de fapt, am unele impresii mai generale. Vedeţi, nu e vorba de un amănunt, de un cuvânt… Povestirea dumneavoastră are ceva, adică de fapt n-are ceva, n-are ceva mai aparte, mai ieşit din comun. Ceva care să capteze, să distreze, să intereseze. Într-un cuvânt, ceva original, ceva mai…

Alcibiade nu părea să înţeleagă. Doar subiectul fusese luat din viaţă!

— La dumneata, urmă redactorul, totul e

banal, obişnuit, plat, lipsit de interes. Uite, să luăm de pildă numele eroilor. Pe băiat îl cheamă Costică şi pe fată, Sanda.

— Sanda era în varianta a 2-a, spuse moale Alcibiade. Acum o cheamă Anda…

— Mă rog, Anda… Şi pe urmă, stilul! Uite cum scrii dumneata – redactorul ridică notiţa şi citi în lumină: „Tânărul mergea pe stradă, păşind apăsat. Ajuns în dreptul casei cu numărul 14, sună la uşă. De undeva din interior se auzi soneria: în”. E de o banalitate crasă. Nu te supăra. Toată lumea merge pe stradă păşind apăsat. Toate soneriile din lume fac în Pe cine vrei să intereseze, să distreze, să capteze, în povestirea dumitale?!

Alcibiade îşi suflă nasul discret. Împături batistă cu multă băgare de seamă.

— Cred că am înţeles, spuse el. Dacă-mi permiteţi, am să aduc mâine povestirea refăcută…

Creionul roşu reveni pe birou într-un gest de neputinţă.

Mâine? se gândi redactorul şi-şi aduse aminte că nu-şi luase încă medicamentul contra asteniei.

A doua zi, cei doi puteau fi văzuţi în aceeaşi poziţie. Creionul roşu, ceva mai scurt acum, strălucea cu un vârf proaspăt ras cu lama.

— Vă rog să-mi permiteţi să vă citesc eu, spuse Alcibiade cu însufleţire.

— Mă rog, vă ascult, spuse redactorul resemnat.

Alcibiade începu lectura cu glas tremurat:

— „Într-o dimineaţă pe-nserat, trenul express care mergea spre litoralul carpatin, îşi luă zborul de la aerogară Băneasa-Nord. Îmbrăcat într-un

elegant costum de sport de seară, cu guler de blană şi căciulă de plajă, ţi nărui inginer pediatru Mostică…”

— Mostică??!! nu-şi putu reţine un strigăt redactorul.

— Nu mi-aţi spus dumneavoastră că numele de Costică e banal?

Redactorul dădu din cap afirmativ. Alcibiade îşi continuă lectura:

— Deci: tânărul inginer pediatru Mostică îşi consultă barometrul brăţară: plecarea juse exactă. Afară, într-adevăr ploua. Ajuns la Constanţa o porni vesel pe stradă.

— Păşind apăsat, spuse ironic dar fără convingere redactorul.

— A, nu, am schimbat! Mergea pe patine cu rotile, ceea ce dădea mersului său aerul unei plutiri pline de fermitate şi siguranţă a zborului.

Dincolo de birou doi ochi îl urmăreau buimaci.

— Ajuns în dreptul casei cu numărul…

— 14…

Alcibiade nu reacţionă. Îşi urmă lectura.

— … cu numărul PIR2 radical din 27, sună scurt. Din casă răsunară prelung acordurile Simfoniei Pastorale. Îi deschise uşa fostă să logodnică…

— Aha, vasăzică s-au despărţit! îşi regăsi glasul redactorul.

— Deloc. Era fosta sa logodnică cu care se căsătorise!

— Cea pe care o chema Sanda, adică Anda…

— Am schimbat şi numele fetei…

— Serios? Şi acum cum o cheamă?

— Maria.

— Aşa, pur şi simplu, Maria?

— Nu, nu e ce credeţi dumneavoastră! Sigur, pur şi simplu Maria ar fi într-adevăr banal, dar pe fată o cheamă de fapt *Mihaela* – *Aglaia* – *Rozalia* – *Irina* – *Angela*, pe scurt MARIA.

Redactorul apucă convulsiv uriaşul creion roşu şi trase o linie groasă peste notiţa cu observaţii. Cu un pocnet sec, vârful se rupse…

— Şi cum se termină povestirea asta?

— Staţi să vă citesc. Se vedea că Alcibiade e foarte convins de forţa finalului. Citi: „Era o zi obişnuită de vară cu soare cu dinţi. În văzduh, fulgi albi pluteau leneşi ca puful de păpădie. Plaja era pustie, oră fiind foarte matinală. Sub o umbrelă imensă cu buline uni, putea să se găsească inginerul Mostică, singur sau cu tânăra sa soţie. Evident, de la masă sa de scris, autorul nu putea să ştie dacă este o realitate sau o simplă impresie…

Alcibiade îşi ridică ochii de pe manuscris.

— După cum vedeţi, povestirea este acum concepută pe două planuri. Planul realităţii palpabile, fenomenele, şi planul ireal al impresiei, în toată idealitatea ei.

Aici cititorul aşteaptă, desigur, să vadă ce i-a răspuns redactorul. Dar de la masa lui de lucru autorul nu ştie. E posibil ca redactorul să-i fi cerut să revină cu varianta a opta. După cum e posibil să-şi fi consultat telefonul-cravată şi să-şi fi dat seama că e aşteptat de uigenţă la directorul Casei de pensii unde era internată soţia sa.

Depinde ce final preferaţi. Unul în planul realităţii fenomenale sau în planul ireal al trăirii ideale.

De la egal la egal

E o vorbă: numai mamă să nu fi? Dar tată? Să fii tată e, după părerea mea, cea mai grea profesiune. Pe-asta n-o înveţi nici la şcoli înalte şi nici n-o furi de la maistru. E o aptitudine pe care ţi-o dezvolţi din ţâţă-n fiu. Am fost şi eu îiu şi acum sunt tată. Şi încă ce tată! Pentru mine copilul e un lucru sfânt. Bine-a spus scriitorul acela: „Maria sa, copilul!” Că cine e mai mare pentru noi decât copilul, oricrt ar fi el de mic!?! El e şeful nostru. Iar soţia mea şi cu mine suntem adjuncţii lui. Noi îi dăm sfaturi. El ne dă dispoziţii. Noi: „Uite-aşa e bine, puiule. Uite-aşa nu e bine”. El: „Până mâine să-mi faceţi rost de patine. Acu se deschide sezonul şi eu, ce, o să mă dau pe gheaţă pe călcâie?! Ce-o să zică băieţii? Că n-am condiţii?!” Şi ăsta-i adevărul. Are. Condiţii are. Are magnetofon, că stăm pe o stradă cu circulaţie, şi dacă merge banda, nu tu tramvai, nu tu căruţă, nu tu „pământ de flooori!” şi alte zgomote care să-i distragă atenţia. De la ce? De la televizor. E mort după televizor.

Aaa, şi cu maşina să vedeţi cum a fost! Vine într-o zi şi-mi spune:

— Auzi, tăticule, ar fi timpul să dai şi matale un anunţ la ziar cu „vând Fiat, zero kilometri, stare excepţională”…

— Da’ de ce, puişor?

— Să-ţi iei o Dacie nouă. Că dacă şi anul ăsta iar ne face figura bateria, o să avem din nou o

mulţime de absenţe…

Şi am luat. Pentru mine o vorbă a copilului e lege. Nu vreau ca atunci când o să fie mare să-mi reproşeze că n-am făcut totul ca să-i fie bine la şcoală. Şi să vedeţi ce bine-i stă „conducător auto”. L-am şi fotografiat. Uitaţi-vă la poză. Asta-i puştiul şi asta-i Dacia pe când era nouă. Nu, că acum merge bine, dar a trebuit s-o dau la tinichigiu s-o ciocănească. Păi, ce credeţi? Afurisitul de copil a văzut cum procedez ca să pornesc motorul şi când eram în garaj, s-a urcat la volan, a răsucit cheia şi… Ce emoţii, pe cuvânt! Noroc că maşina s-a oprit cu botul în poartă şi nu s-a-ntâmplat nimic. Daaa, e năzdrăvan rău! Vă închipuiţi că l-am certat? Nici pomeneală! Nu fac eu asemenea greşeli care pot traumatiza copilul pentru restul vieţii şi să nu se mai urce niciodată la volan. Nu! Era el speriat şi aşa că n-o să-l iau cu mine la meci. Vă spun, totul e să ştii cum să te porţi, cum să-l iei. Vreţi să ştiţi secretul? E simplu. Sunt cel mai bun prieten al feciorului meu. Acum că-i mărişor mă port cu el de la egal la egal. Nu ne ascundem nimic. Când, într-o zi am întârziat la o bere, credeţi că i-am ascuns adevărul? Ce rost avea? Mai ales că fusese şi el cu mine. Sau poate credeţi că eu am băut cu halbă şi el cu ţapul? Nu. Amândoi cu halbă. De la egal la egal. Să se obişnuiască de mic cu greutăţile. Şi întotdeauna am timp pentru el. Nu ca unii taţi care se eschivează şi pentru orice chestiune apelează la maică-sa. Judecaţi şi dumneavoastră: cum o să joace, de exemplu, table cu maică-sa? Cu mine, da! Uite, vine şi-mi spune:

— Salut, bătrâne! Te fac o tablă?

Vedeţi? Mă salută ca între prieteni. De la egal la egal.

— Azi te fac marţ! îi zic eu ca să-i stimulez ambiţia.

— Iar te lauzi, Nae… face el, că are replică. Ia stai jos. Pe ce jucăm?

— Pe o prăjitură.

— Nu ţine. Am nevoie de bani de cinema. Şi dacă vrei, îţi dau şi-o linie înainte.

Are şi curaj!

— N-am nevoie. De la egal la egal.

Începem. Dau cind-trei: poartă-n casă.

— Auzi, tăticule – că jucăm dar mai şi discutăm – azi m-a ascultat la geografie şi română…

— Da, şi?

— Patru-patru…

— Cum patru-patru? Văd că ai dat şasecinci!

— N-ai înţeles. Patru-patru la şcoală.

— Iar dublă? Dacă află maică-ta?

— A aflat.

— Aoleo, te-ai ars.

— Şi matale. De la egal la egal. Că harta s-a cunoscut că ai copiat-o şi la compunere, de când te-ai obişnuit să dictezi la maşină, când scrii cu stiloul mănânci literele.

Ce mai! M-a făcut marţ!

— Hai, bătafine, ieşi cu banii pe covertă.

— Poftim cinci lei şi du-te să vezi „Copiii căpitanului Grant”. O să te ajute la geografie.

— E-n regulă – zice, da rămâne cu mâna întinsă. Şi mai dă-mi şi pentru filmul de ieri.

— Ce film?

— Nu ştiu cum îi zice, dar e cinemascop, tehnicolor, două serii, total un pol. Trebuie să-l dau înapoi că l-am văzut pe datorie.

I-am dat, bineînţeles, banii. Aveam însă o mare mulţumire sufletească la gândul că ştie de mic ce înseamnă datoria!

Western

E o dimineaţă ca oricare alta. În mica piaţă plină de praf a orăşelului e forfota obişnuită. Nimeni nu acordă atenţie necunoscutului oare păşeşte agale, cu mâinile băgate adânc în buzunare, legănându-şi trupul bine clădit. E neînarmat. În cârciumă, la ora asta nu e nimeni. Cel puţin aşa se pare. De afară se aude numai pianul hodorogit la care cânta un omuleţ mic, gras şi transpirat, cu un trabuc gros în colţul gurii.

Străinul se îndreaptă spre cârciuma. Abia acum vede că înăuntru sunt mai mulţi indivizi cu feţele nerase şi pălării jegoase: câţiva cocoţaţi la tejghea, alţii jucând cărţi.

— Ceva de băut, spune noul venit barmanului punând pe tinicheaua tejghelei o monedă de aur.

— S – ar putea să fie ultimul, mormăie barmanul umplând impasibil paharul cu whisky.

Necunoscutul ridică paharul şi în clipa aceea vede în oglinda suspendată deasupra barului un individ care îl ţinteşte cu pistolul. Cu o mişcare fulgerătoare omul nostru aruncă cu putere paharul care-l pocneşte pe individ exact la rădăcina nasului. Dar glontele porneşte… nimerind în braţul unei brute care, din capul scărilor, se pregătea să tragă cu puşca. Cei doi se

prăbuşesc gemând în timp ce noul venit mai comandă un pahar.

— S-ar putea să fie ultimul, mormăie din nou la fel de impasibil barmanul.

Necunoscutul a înţeles mesajul. Se răsuceşte brusc şi un pumn bine ţintit îl trimite pe agresor la podea. În clipa aceea, de la masa din fund se scoală un individ bine îmbrăcat care până atunci citise ziarul. Se apropie de simpaticul necunoscut şi-i spune cu un zâmbet care face să îngheţe apa în vin:

— Se pare că ne cunoaştem. Ăştia sunt nişte neisprăviţi, arată spre cei căzuţi din jur. Eu sunt şeful lor. Va trebui să te măsori cu mine.

Scoate arma de la cingătoare şi o pune pe tejghea. Aşteptarea, scurtă, pare lungă. Apoi *şeful* trimite primul pumn. Necunoscutul se clatină. Va cădea? Nu. Îşi revine. Trei lovituri seci şi şeful rămâne agăţat în cuierulpom. De acolo, cu un ultim efort, hohoteşte:

— Te cunosc… ştiu cine eşti. Numele tău e…

— Manole!

Trezit din reverie, Manole mai rămâne câteva clipe cu ochii în gol. Undeva departe, în adâncul lor parcă mijeşte un zâmbet. Mda, primul vlăjgan fusese Fanache, colegul său de birou oare mereu îi face farse şi-l ironizează, Cum îl mâi nimerise cu paharul drept în frunte! Cel depal doilea nu etna altul decât cumnatu-său care-i bagă zâzanie în familie că nu mai are trăi cu nevasta. Cel de al treilea era magazionerul care vrea să-i facă imputaţie pentru nu ştiu ce materiale pe care niciodată nu le luase în primire. Iar individul cu

ziarul – cine altul decât nesuferitul şef de serviciu care mereu îl sâcâie cu tot felul de lucrări inutile şi-l sancţionează pentru întârzieri.

— Hai, Manole, adormitule – se aude iar vocea lui Fanache. Şi pe urmă te miri că şeful e furios şi te face dobitoc.

Manole se ridică, ia dosarele sub braţ şi o porneşte agale pe sălile pline de praf. E o dimineaţă ca oricare alta. În jur, forfota obişnuită. Nimeni nu acordă vreo atenţie necunoscutului cu mânecuţe care se îndreaptă cu paşi târşiţi spre biroul şefului…

În sfârşit, singur!

Nevoia de singurătate… Există în viaţa unui bărbat (se zice că şi în viaţa unei femei) un moment când ar dori să fie singur. Singur cu gândurile sale, cu problemele sale, ce mai! cu el însuşi. E adevărat că există şi drama singurătăţii care a inspirat o întreagă dramaturgie americană. Evident, între o biografie pusă sub semnul singurătăţii şi un moment, o clipă, un *time-out*, cum se spune în sport, e o mare diferenţă nu numai de timp ci şi de esenţă.

În esenţă, am o bogată viaţă de familie, cu soţie şi doi copii, cu obligaţii de serviciu şi obşteşti, în care mă simt bine şi nu doresc s-o schimb. Şi totuşi, uneori doresc să rămân numai cu mine însumi, să mă privesc în ochi – nu doar atunci când mă bărbieresc – să mă reevaluez, să mă proiectez (sau să mă reproiectez!) pentru etapa următoare. A declara pe nepusă masă că doreşti să fii singur, este aproape imposibil şi, oricum, e o acţiune plină de riscuri şi consecinţe

imprevizibile, ba şi mai rău, previzibile. De aceea am fost cât se poate de fericit când Angela mi-a explicat că duminica asta trebuie neapărat să plece la părinţi, la ţară, şi că, dacă nu văd niciun inconvenient, i-ar lua şi pe cei doi copii cu ea. Nu vedeam niciun inconvenient.

— Oricum şi ţie îţi va fi mai uşor să suporţi o zi de burlăcie fără copii, a spus nevastă-mea cu umor.

— Da, draga mea. Nu-ţi face griji, mă descurc. O zi de singurătate o să-mi prindă bine. O să fie cum se spune în sport un *time-out*. De altfel am şi de lucru, am spus cu sinceră seriozitate.

Soţia şi copiii au plecat şi eu am rămas singur. Singur cu gândurile mele, cu proiecţiile mele. Singur cu mine… Şi cu telefonul! Cu telefonul care, la scurt timp după plecarea Angelei, a început să sune:

— Alo, George?

Era Sandu. Un prieten şi coleg de instituţie. Se interesă ce mai fac. I-am spus că sunt singur, că soţia mea plecase pentru o zi cu copiii la ţară şi doream să folosesc prilejul să lucrez în linişte.

— Ştii ceva? Te las să lucrezi, şi la prânz vii să iei masa cu noi.

— A, în niciun caz! îţi mulţumesc, poate altă dată!

Şi am adăugat că sunt fericit să stau în pijama şi să-mi fac singur o salată de roşii. Cu asta convorbirea Sna încheiat. Am pus jos receptorul, bucurându-mă din nou de singurătate şi linişte.

Dar pentru foarte puţin timp. Telefonul începu din nou să sune.

Alo, George? Aici Vie.

Adică Victor. Un băiat bun, inginer la altă instituţie, cu care merg adesea la pescuit. Ne mai vedem şi în familie. I-am spus şi lui că astăzi aveam alt program şi că ele. etc.

— Foarte bine, fă-ţi programul şi după amiază trec să te iau cu maşina la plimbare, pe răcoare.

— A, nu! Azi stau toată ziua şi lucrez!

A mai sunat şi Marcela, o colegă dea nevestimii care întâi m-a compătimit în glumă şi, bineînţeles, n-a putut să-şi încheie consideraţiile fără clasica butadă: „Profiţi, profiţi, ştrengarule, las că te spun eu Angelei!”

Şi Mache. Prietenul meu apropiat, Mache. Coleg încă din şcoală, cu care am trecut prin rele şi bune. El mă înţelegea cel mai bine şi de aceea m-a şi încurajat:

— Foarte bine faci! O zi de repaus, vreau să spun de muncă, de unul singur, e foarte bine venită…

Şi tot el a fost acela care imediat i-a telefonat lui Sandu:

— Am vorbit adineaori cu George…

— Şi eu…

— Şi ce facem? îl lăsăm singur?

— Păi dacă are omul de lucru!

— Pe naiba! George şi „de lucru”! Tu nu ştii cât e de delicat? Nu vrea să fie o povară pentru alţii. Nu cumva l-aţi invitat la masă?

— Ba da. Dar a refuzat cu încăpăţânare.

— Ei, vezi, asta e! N-a vrut să-l compătimim, să-i purtăm de grijă. Trebuie să facem ceva.

— Bine, să vorbesc cu nevastă-mea…

— Perfect. Între timp îi dau un telefon şi lui Vie.

Victor a fost foarte mirat de interpretarea lui Mache. A rămas o clipă pe gânduri, apoi a spus (mi-a mărturisit-o chiar el):

— Şi dacă omul vrea într-adevăr să fie singur? Sau să zicem… aproape singur? Dacă Angeila e plecată la ţară cu copiii…

— Aş! Nu e George din categoria asta!

După aceea soţia lui Victor i-a telefonat Marcelei şi au analizat împreună problema şi au ajuns la concluzia că cel mai nedelicat lucru ar fi să mă smulgă din casă. Dacă m-ar determina să ieşim la un restaurant, ei fiind toţi familişti, m-ar pune în situaţia să plătesc eu masa, ceea ce ar putea să pară un adevărat complot. Nu, trebuia altceva…

Între timp eu mă bucuram de singurătate. Îmi propusesem ca vreo două ore să nu fac efectiv nimic. Dar, nimic! Iar după o gustare frugală (de când mi-o doream!) să schiţez propunerea aceea de raţionalizare care de mult mă obseda.

Nici eu nu ştiu la ce mă gândeam când, cu totul pe neaşteptate, răsună soneria în ritmul unui semnal săltăreţ.

Am deschis uşa şi am rămas perplex! Erau toţi. Sandu cu nevastă-sa, Vie cu soţia, Marcela cu soţul şi Mache, bunul meu prieten, Mache.

— Vasăzică chiar ai rămas acasă! exclamă Sandu.

— Putem intra? jucă Vie, făcându-mi complice cu ochiul.

— Nu deranjăm? insinuă şi Marcela.

Toţi râdeau veseli, numai eu stăteam cu ochii holbaţi şi braţele date în lături a neputinţă. Nici nu-mi dădeam seama că sunt în pijama. Într-un târziu, am bâiguit:

— Vai de mine! Vă rog, intraţi! Dar să ştiţi că… ăă… n-am nimic în casă…

— Cum n-ai nimic? făcu Mache pe miratul. Văd că ai scaune, fotolii, masă…

Soţia lui Sandu, fată bună, se grăbi să adauge:

— Restul am adus noi! Gustări, cafea, bere…

Berea fu pusă repede la frigider. Deschiseră televizorul, iar Victor declanşă casetofonul pe care avea – tezaur! – nişte înregistrări fantastice. În scurt timp se încinse o petrecere în lege. Am jucat gajuri, am dansat. Spre seară ne-am reprofilat pe belotă, punctată cu anecdote noi spuse cu haz de Mache. Ca să vă spun sincer, ne simţeam bine. Când deodată soneria începu să sune ca la focr! Am încremenit cu toţii. De fapt abia acum o auzeam. Cine ştie de când suna… Cu o presimţire sumbră, m-am îndreptat spre uşă. Am deschis. Presimţirea se adeveri. Era Angela cu cei doi copii de mină. Era palidă şi tremura:

— Ei, bravo, George! Vasăzică asta era! Aveai de lucru! Doreai să rămâi singur. *Time-out*! Ei bine, atunci, rămâi singur!

Şi cu un gest tragic, smulse copiii care picoteau de somn şi o porni, în jos, pe scări (ascensorul la noi vine greu şi orice întârziere putea anihila efectul!)

În urma ei, am îngăimat inutil: „Angela… uite, întreabă-i şi pe ei…”

La care toţi oaspeţii mei au izbucnit în râs. (M-au asigurat ulterior că fusese un râs nervos).

…A doua zi, Angela s-a întors. Trebuia să meargă la serviciu. În tratativele de împăcare, care au durat aproape două săptămâni, Marcela a avut un rol important. Sandu s-a jurat să nu mai cedeze niciodată sugestiilor lui Mache, iar Victor’s – a făcut nevăzut aproape o lună de zile. Doar Mache, nedespărţitul meu prieten, a fost alături de mine în tot timpul calvarului pe care a trebuit să-l îndur.

Într-o bună zi l-am întrebat:

— Măi Mache, dar ce ţi-a venit să-mi porţi de grijă în duminica aceea nefericită? Dacă nu era iniţiativa ta…

— Da, îmi pare rău… Nu mi-aş fi închipuit. Dar ai văzut şi tu, nevastă-mea era plecată în delegaţie şi eu nu suport singurătatea.

Anabel 1

Era timpul ca şi noi, criticii literari, să avem la dispoziţie un instrument perfecţionat de investigaţie în domeniul nostru de cercetare. Eu unul i-am simţit întotdeauna lipsa. Acum îl avem. Până nu de mult, în controversele de specialitate, se făceau adesea referiri la aşa numitul *aparat critic* al diverşilor autori de cronici sau studii. Era, evident, o figură de stil. Pretinsul „aparat” prea era subordonat jocului întâmplător al componentelor culturale (reale sau presupuse) şi al bibliotecii fiecărui preopinent. Şi pe urmă, cine poate evita unghiul propriu de vedere (ascuţit, drept sau obtuz), cine-l poate contesta (!), cine poate să nu ţină seama de starea de spirit în care,

la un moment dat, vii în contact cu o operă care şi ea este, în definitiv, dacă vreţi, o stare de spirit! Dacă la toate acestea se mai adaugă factori exteriori care influenţează – nu pot să nu influenţeze! – pe cel care face analiza, raportul obiectiv-subiectiv relativ la triunghiul *operă* – *scriitor* – *critic* pune de-a dreptul sub semnul întrebării posibilitatea obţinerii unei bibliopsii (acesta ar trebui să fie termenul!) a lucrării în discuţie.

Iată de ce m-am adresat unui institut cu producţie de serie mică şi, în scurt timp, am primit la domiciliu, cu plata în rate, un calculator electronic adaptat analizei literare. ANABEL 1 (*ana*, de la analizor, *bel*, de la beletristică) a fost realizat – mi se explică în scrisoarea însoţitoare – prin introducerea în structura maşinii a tuturor particularităţilor analizelor literare prelevate din diferite publicaţii, oferindu-mi-se o gamă infinită de posibilităţi. Modul de lucru al aparatului nu se deosebeşte în esenţă de cel al computerelor uzuale. Un ochi electronic citeşte lucrarea în câteva minute (în mod cert însă, cu mai multă atenţie decât mine), după care, pe un microfilm, emite, gata imprimat, analiza corespunzătoare. ANABEL 1 e prevăzut cu 10 modele de analiză literară, după cum urmează:

1. *analiză sumară* recenzie în presa curentă, în presa de specialitate, radio televiziune

2. *analiză publicitară* pentru buletinul librarilor pentru reviste ilustrate

3. analiză cu povespe larg tirea subiectului pe scurt

4. analiză cu invocarea operelor pozitiv anterioare ale negativ scriitorului

5. analiză cu ignorarea operelor pozitiv anterioare ale negativ scriitorului

6. analiză pozitivă cu final negativ

7. analiză negativă cu final pozitiv

8. *analiză polemică* în dezacord cu persoana jele cărţii în dezacord cu autorul în dezacord cu alţi exe geţi care (îl; o) laudă care (îl; o) critică

9. *analiză sionistă* impredin punctul de vedere al criticului din punctul de vedere al cititorului din punctul de vedere al „opiniei publice”.

10. *analiza autorului* cu referire la operă fără referire la operă

Cele *10 modele* pot fi, la rândul lor, elaborate în 20 de formule stilistice. Apăsând pe clapa galibenă a *modelului* şi pe cea albă a *stilului*, ANABEL 1 le coroborează, oferind aproape instantaneu rezultatul cerut. Analiza poate fi făcută şi combinând după necesitate diferitele modele cu diferite stiluri. Remarcabil e faptul că în cazul în care (ceea ce nu se întâmpla în analizele manuale) două afirmaţii se contrazic, maşina se blochează. Iată mai jos şi cele 20 de stiluri cu eşantionizare orientativă:

1. *impersonal* – (De curând a apărut volumul semnat de…)

2. *personal* – (Am citit deunăzi în tren noul roman semnat de…)

3. *relevant* – (În real progres faţă de volumele anterioare…)

4. *diminuant* – (Din păcate nu putem spune…)

5. *relevant* – (Din noianul de cărţi care apar, romanul…)

6. *condescendent* – (Deşi nu este o operă care aspiră la premiul Uniunii Scriitorilor…)

7. *sancţionat* – (Da, de asemenea opere avem nevoie!)

8. *coloristic* – (… pagini în care simţi briza mării şi blândeţea toamnei…)

9. *ironic* – (Evident, dacă nu apărea nu era nicio pierdere)

10. *subtil-ironic* – (Ca mai sus, plus „poate numai pentru autor…”)

11. *sarcastic* – (Quousque tandem abutere… – vezi opere Cicero…)

12. *insinuant* – (Nimănui nu poate să-i scape ce a urmărit autorul…)

13. *persuasiv* – (O adevărată desfătare pentru orice iubitor de literatură. Îndeosebi tineretul ar trebui…)

14. *represiv* – (Şi toate acestea cu împrumuturi de la Fondul Literar)

15. *obiectiv* – (Orice s-ar spune…)

16. *coleric* – (Gândiţi-vă! Dacă o asemenea subproducţie care poluează…)

17. *imprecativ* – (În lături cu lăturile! La oaseee!)

18. *enciclopedic* – (… cu ample rezonanţe din Theiuard de Chardin, deşi acuzând „un malaise” à la Marcuse, cu implicări din zona abisală periferică unui Borges…”)

19. *apologetic* – (… poet, dramaturg, romancier, eseist, bun cunoscător al folclorului african, prieten din copilărie cu primul nostru

clasic al genului…)

20. *administrativ* – (Păcat de hârtie, tovarăşi!)

…După ce m-am minunat văzând la câte se gândise constructorul, după ce mi-am revenit din primele clipe de admiraţie, mi-am dat seama că ANABEL 1 este încă departe de a fi acel aparat perfecţionat la care visam… Deocamdată nu era specializat, sau prevăzut cu analizor disjunctiv, pe genuri şi specii. Gândiţi-vă de incompatibil ar fi procedeul de analiză a prozei, aplicat poeziei (chiar dacă în practica de până acum se mai foloseşte). Gândiţi-vă cât de inapt sau de inept ar fi să aplicăm normele dramaturgiei la analiza unei nuvele ş.a.m.d. Cât despre aspiraţia mea spre puritate şi obiectivitate, aceasta pare să nu intereseze pe proiectantul maşinii. Dar, cine ştie, poate într-un viitor nu prea îndepărtat, vor fabrica şi ANABEL 2, ANABEL 3 şi aşa mai departe. În acest domeniu, ca şi în al navelor interplanetare, generaţiile se succed cu repeziciune.

Până atunci ANABEL 1 a fost lansat în producţie de serie (nu ştiu cât de mică) şi se găseşte la orice librărie, papetărie şi tehnometal (întrebaţi de „aparat critic”). Are căutare, textele elaborate fiind garantate, fără greşeli gramaticale şi lacune de cultură generală (nivel bacalaureat). Se primesc şi comenzi speciale (diferenţa de cost e rezonabilă) pentru suplimentarea unor circuite de nivel universitar. Pe mine nu m-a interesat. Ridicând nivelul argumentelor, scade nivelul polemicii.

Meditaţii…

…la cele mai diferite materii.

Când un autor de probleme îţi dă cinci mere, totdeauna te pune să le împarţi cu cineva.

* * *

Pitagora a inventat tabla înmulţirii pe care o ştie toată lumea. Să-l fi văzut să inventeze tabla împărţirii!

Biografiile paralele povestesc viaţa unor cremeni care nu s-au întâlnit niciodată.

Dragostea se măsoară cu infinitul. De aceea există infinitul mare şi infinitul mic.

Arhimede era un om cu principii. Din cauza aceasta el a murit la vârsta de 75 de ani ucis de un soldat roman.

*[2]

Totdeauna ni se spune cine a inventat *primul* o maşină, dar nu ni se spune cine a inventat-o ultimul.

* * *

Zenon a elaborat o mulţime de judecăţi greşite. Datorită acestui fapt, el a devenit celebru.

*

Galileo Galilei avea obiceiul să arunce cu pendule din tumul din Pisa.

*

Cele 7 minuni ale lumii antice au fost opt! Pentru locul opt, încă nu s-a dat rezultatul.

* * *

Edison a inventat fonograful. Dacă ştia că din

---

2 * *

asta se va trage muzică uşoară, se mulţumea cu becul electric.

Înaintea lui Leonardo Da Vinci, pictorii n-aveau nicio perspectivă.

Tales din Milet a fost un mare matematician de care n-am auzit niciodată.

* * *

Graham Bell a inventat telefonul. Cu ajutorul telefonului, timpul se pierde mult mai repede.

* * *

Dacă nu poţi dovedi un adevăr, atunci spui că e o axiomă.

—

Einstein a elaborat teoria relativităţii restrânse. Ea a fost adaptată pentru ecran de Eisenstein.

*

Giordano Bruno a fost ars pe rug pentru că Galileo Galilei a spus *e pur si muove*.

Sub domnia lui Urban I-ul a început construcţia Romei.

Schlieman a fost un pasionat arheolog care a dovedit că Homer a existat.

Franklin a inventat paratrăsnetul. El a fost un mare diplomat.

*

Champolion a fost un ofiţer francez curajos care a adus hieroglifele la Paris.

*

Locuitorii Veneţiei se numesc gondolieri.

Construcţia Campanilei din Piaţa San Marco a durat 300 de ani. Constructorul ei a fost marele pictor Giotto.

Sfinxul este o fiinţă legendară. El reprezintă o femeie care tace.

Cel mai mare oraş din lume încă nu a fost construit.

În aşteptarea bisectoarei microdramă existenţialistă

„Tu ştii că cei care se ocupă de geometrie (…) iau ca punct de plecare (…) trei feluri de unghiuri, în funcţie de ceea ce îşi propun să cerceteze. Ei socotesc că nu mai este nevoie să şi le explice sau să le explice altora, că pornind de la aceste ipoteze, ei coboară printr-un şir neîntrerupt de judecăţi până la ceea ce şi-au propus să demonstreze”.

PLATON

Personaje

Unghiul drept – 90°

Unghiul ascuţit – între 35° şi 45°

Unghiul obtuz – pur şi simplu

(pentru simplificarea demonstraţiei, regizorul le va nota cu A, B şi C)

Decorul reprezintă un spaţiu iraţional.

A – Ar trebui închisă uşa… E un lucru elementar.

B (*cu ironie fină*) – Numai natură e elementară.

C (*cu una din convingeri*) – E întotdeauna mai bine ca o uşă să fie închisă decât deschisă. E de altfel menirea ei.

B (*tot n-are ceva mai bun de făcut*) – V-aş

contrazice. E întotdeauna mai bine ca o uşă să fie deschisă decât închisă.

Aista e menirea noastră.

A (*relativist*) – S-ar putea ca o uşă deschisă să fie închisă, în timp ce o uşă închisă să fie deschisă.

C (*n-a înţeles*) – Aceeaşi uşă?

A (*cu răbdare*) – Chiar aceeaşi uşă.

C (*are studii*) – Asta e desigur imposibil. Aţi spus „în timp ce”.

A (*oftând demonstrativ*) – Există lucruri *imposibile* posibile, „în timp ce” există lucruri posibile, imposibile.

C (*a urmărit atent*) – Aceleaşi lucruri?

B (privindu-l amuzat pe A) – Aceleaşi.

C – E imposibil să fie posibil!

A (*afară furtuna face ravagii*) – Oricum, n-ar fi mai bine s-o închideţi?

C – Deloc. De vreme ce se poate închide de la sine.

B (*maliţios*) – Nimic nu se întâmpla pe lume *de la sine*.

C (*intransigent*) – Vă înşelaţi, sau, ceea ce e mai rău, vă lăsaţi înşelat. Dacă afară plouă, tună şi fulgeră, toate astea-s *de la sine*. (*subliniere în tonul lui C*)

A (*resemnându-se*) – înţeleg. Nu vreţi să vă luaţi răspunderea…

C (tace. E enervat într-un asemenea grad, încât tinde către linia dreaptă.)

A (*în definitiv*) – Să ne înţelegem: n-aţi deschis-o dumneavoastră când aţi intrat?

C (*urlă isteric, în panică*) – Dar atunci am fost obligat s-o fac! Altfel nu puteam să intru. N-aveam

de ales!

(B clatină din cap, apoi aruncă o privire semnificativă spre A; un timp – linişte. Numai uşa scârţâie nehotărâtă, apoi, brusc, se trânteşte de la sine.)

A – În sfârşit. Uşa sa închis.

C (*calmat*) – E un mod formal de a aborda chestiunea.

B (*cu zâmbet complice lui A*) – Vă acuză de formalism… (*Apoi placid.*) De fapt, n-are nicio importanţă… (*alb*) oricum, *bisectoarea* tot nu va veni…

A (*de parcă n-a auzit*) – În orice caz, atâta timp cât afară e furtună, e mai bine să fie închisă.

C – Puteţi afirma cu certitudine că afară e furtună?

A (*plictisist*) – Doar nu veţi susţine că nu e!

C – Eu nu susţin nimic. Şi atâta timp est nu susţin ceva, mă îndoiesc.

B (*ironic*) – *Dubito, ergo sum*, nu-i aşa? Am putea să ne convingem foarte uşor.

A – Evident.

C – Dar pentru asta, vă atrag atenţia, trebuie să deschideţi uşa. Vă asumaţi o răspundere.

B – Eu unul n-am tăria s-o fac. Recunosc, sunt o canalie şi-un laş… înţelegeţi, dacă uşa e închisă? Vreau să spun, nu se mai deschide?

C (*intimidat, nu se gândise*) – Credeţi că e încuiată?

B – Iertaţinmă, dar *dumneavoastră* schimbaţi sensul cuvintelor mele. N-am spus „încuiată”, am spus că poate nu se mai deschide.

C (*bravând*) – Aş putea încerca.

B – Tocmai asta e problema: aţi putea încerca?

C (*miop*) – De ce nu?

B (*fără să-l slăbească*) – Dumneavoastră fugiţi de răspundere. Eu nu vă întreb „de ce nu”. Mai mult, nu vă întreb nici de ce *dă*. *Mă* întreb numai ce se va întâmpla dacă veţi constata că uşa nu se deschide.

(*O pauză cu efect.*) Vă asumaţi o răspundere.

C (*prompt*) – Nu-mi asum nicio răspundere! Din moment ce n-am închis-o eu.

B (*amar*) – Vă imaginaţi că o constatare nu implică nicio răspundere.

A (trebuie cineva să-şi asume riscul) – Eu unul am s-o deschid. Nu-mi plac incertitudinile. (Se duce şi o deschide).

C (*relaxat*) – În sfârşit, iată-ne cu toţii de acord. Să lăsăm uşa deschisă.

B (îl priveşte fix în tăcere).

C – Mă exasperaţi! Dacă vreau, o pot închide!

B – Sunteţi sigur că vreţi? Nu uitaţi că dumneavoastră nu ştiţi cum e afară…

A (care rămăsese la uşă cu spatele, dar adresându-se lui B) – Inutil, bisectoarea nu va veni niciodată…

C (se face alb ca varul).

B (râde nepăsător, dar glasul îi sună fals).

Scena se încheie într-o totală incertitudine. Se întunecă. Din arlechinul-dreapta, un proiector luminează tot mai intens, pe fundal, portretul lui Euclid.

Discurs asupra excursului

(Introducere în arta de a spune anecdote)

Am să intru direct în subiect care, deşi are un caracter de largă accesibilitate, se adresează îndeosebi specialiştilor. Cu sau fără studii. Aşadar, ce este Anecdota, când apare ea pentru prima dată şi care este rolul ei. Din câte afirmă antropologii, paleontologii şi anecdotologii, prima glumă a fost spusă la familia Pitecantropus. E adevărat că, auzind-o, Australopitecus a exclamat: „E veche! O ştiu încă din era mezozoică!” După cum vedeţi, erau din ăştia şi pe-atunci.

Istoria Anecdotei este lungă şi nu ne vom ocupa de ea aici pentru că n-ar avea niciun haz. Doresc însă să vă fac câteva recomandări utile cu privire la arta de a spune anecdote pentru a vă asigura un succes garantat. Întâi de toate ce nu trebuie să uite cineva care vrea să spună o anecdotă? Nu trebuie să uite poanta. Este însă recomandabil să nu înceapă cu ea. Poanta, după cum se ştie, este ceva de la sfârşitul anecdotei de care se râde. Dacă se râde în altă parte, înseamnă că pisica a intrat în platoul cu maioneză sau că cineva şi-a adus aminte de o altă anecdotă pe care abia aşteaptă s-o spună. În obţinerea succesului de public, important e cum se face *pregătirea*. O metodă elementară este aceea de a anunţa tare: „Tăceţi din gură că vreau să vă spun una grozavă”. Atunci se face într-adevăr o linişte penibilă şi toată lumea se uită la cravata dvs, sau la batistă de la haină, cu care prilej constată că ele nu se asortează. Între ele. Sau cu dumneavoastră. O metodă mai subtilă este aceea prin care soţia dumneavoastră anunţă auditoriul că veţi spune o glumă: „Copii, copii, lăsaţi-l pe Mişu să vă spună

una bună!” În acest caz, în timp ce dvs, spuneţi anecdota, soţia dumneavoastră va râde foarte tare, iar ceilalţi vor râde de râsul ei. Dacă totuşi nu se prea râde, soţia poate să vă ajute din nou, cerând unele explicaţii suplimentare: „N-am înţeles, Mişule, dar el ce căuta în dulap?” În cazul acesta succesul este garantat. Rămâne la aprecierea dumneavoastră dacă vreţi sau nu vreţi să daţi explicaţia cerută. Oricum se râde! O altă metodă de mare efect este aceea de a trata anecdota ca fiind un caz autentic. În acest scop, trebuie să începeţi astfel: „Să vedeţi ce s-a întâmplat la noi la serviciu”… Sau: „Într-o zi vine puştiul de la şcoală şi-mi spune”… Evident, după prima formulă – cea cu „la noi la serviri” aveţi grijă să nu spuneţi o anecdotă cu şeful, mai cu seamă dacă e de faţă! La formula cu puştiul dumneavoastră care vine de la şcoală, fiţi atent să nu faceţi o gafă. Mai ales, amintiţi-vă precis dacă aveţi sau nu aveţi copil!

Ajuns la final, ce-ar mai fi de adăugat? Ar fi de adăugat o anecdotă bună. Eee, dacă aş şti o anecdotă bună, aş scrie excursuri?!

De unde ne cunoaştem?

— Aici e biroul de copiat acte?

— Aici, aici. Staţi la rând, vă rog… Şi noi aşteptăm.

— Am întrebat numai, de ce vă supăraţi?

— Las* că ştiu eu, întâi întrebi şi până să-ţi răspundă omu’, i-ai şi luat locul la rând!

— Nu fac eu lucruri, din astea… îmi pare rău. De altfel, am impresia că vă cunosc pe dumneavoastră…

— Adevărat, şi eu parcă vă cunosc… Nu sunteţi cumva doctor?

— Nu chiar doctor, dar pe-aproape…

— Farmacist!

— Prea aproape. Sunt he, he, doctor în televizoare!

— A, exact! Acum ştiu de unde vă cunosc! V-am adus un televizor la reparat. Lucraţi la cooperativa de pe Giurgiului…

— Nu, nu… nu vă cunosc. Sigur nu vă cunosc. Oricum, poate din altă parte. Dumneavoastră nu lucraţi la ICAB? Am venit într-o zi cu o reclamaţie la dumneavoastră…

— Nu, de la ICAB în niciun caz. Cred că ne cunoaştem din altă parte… Spuneţi-mi, nu cumva aţi petrecut concediul pe litoral?

— Ba da. Am fost chiar în luna iunie…

— Şi eu. Tot în luna iunie. Am fost cazat la Hotel Parc.

— Ce coincidenţă, tot la Hotel Parc. La etajul XI.

— Nu, la etajul X.

— Asta spuneam şi eu: dumneavoastră la etajul XI şi eu la etajul X. Nu v-am rugat eu să dansaţi dimineaţa pe plajă şi nu noaptea în cameră? Vă amintiţi?

— Nu, nu, nu de acolo vă cunosc… A, ştiu! Din tren! N-aţi călătorit cu *expr*essul?

— Ba da. Am avut chiar un noroc extraordinar. Era arhiaglomerat şi am găsit un singur loc…

— … într-un compartiment de nefumători.

— De unde ştiţi?

— Cum să nu ştiu? Nu v-am rugat eu să nu fumaţi că nu suport ţigara?

— Înseamnă că n-am călătorit împreună. Şi totuşi figura dumneavoastră îmi este de-a dreptul familiară…

— Şi a dumneavoastră *mi-e* familiară. Chiar! N-aţi fost şi dumneavoastră la familia Prichici când şi-au aniversat ziua nunţii?

— Prichici?! Asta-i btmă! Păi eu trebuia să mă însor cu nevasta lui, aşa că acum suntem prieteni foarte buni. Un băiat de zahăr. Cum era să lipsesc la aniversare?!

— Vedeţi? V-am reţinut figura. Când, am intrat cu soţia mea, aţi spus special ca să auzim: „Cine mai sunt şi ăştia care-au venit să ne bea spriţul?!”

— Şi ce a avut televizorul dumneavoastră?

— Nu ştiu, că nici acu nu-i gata. Mereu amânări, mereu lipseşte nu ştiu ce lampă. Mai treceţi mâine, mai treceţi săptămâna viitoare…

— Eh, la ICAB e şi mai rău!

— Formidabil, acum ştiu de unde vă cunosc. Precis.

— De unde?

— De la un birou de copiat acte. Aţi vrut să vă strecuraţi în faţă, să treceţi peste rând…

— Imposibil.

— De ce imposibil?

— Eu n-am fost în viaţa mea la un birou de copiat acte. Vă salut!

— Unde plecaţi? Nu staţi să vă scrie dactilografa?

— Nu mai stau. Cât m-aţi ţinut

dumneavoastră de vorbă, mi-a bătut.

Tratat despre lucruri elementare *pe care le ştie toată lumea*

Ascensorul

Aşadar ce este, cum funcţionează sau nu funcţionează el. Ascensorul este un aparat perfecţionat în jurul căruia te urci pe scări. Scările sunt cunoscute încă din antichitate şi, după cum se ştie, ele mai funcţionează şi acum, ca dovadă că în vechime se făceau lucruri trainice care mai dăinuie şi azi, dar nu despre ele este vorba, ci detspre ascensor. Ascensorul este alcătuit dintr-o cabină pentru două sau mai multe persoane, dintr-un buton şi dintr-o tăbliţă pe care scrie „ascensorul defect”. Dacă ascensorul dumneavoastră nu are tăbliţă, înseamnă că el este defect şi dumneavoastră nici măcar nu ştiţi. Aşa că aşteptaţi degeaba şi nu mai apăsaţi inutil pe buton că-l stricaţi. Dacă totuşi ascensorul merge, înseamnă că cei de la *Ascensorul* nu i-au mai făcut de mult revizia şi dacă aveţi noroc şi vă uită de tot, poate că se va adeveri locuţiunea care afirmă că „excepţia întăreşte regulă”. Să vedem însă ce se întâmpla în cazul în care ascensorul merge. Adică se mişcă. El se mişcă dar dumneavoastră, nu. Dumneavoastră staţi şi apăsaţi pe buton crezând că în felul acesta îl veţi păcăli şi el se va opri şi la etajul unde vă aflaţi. Eroare. Ascensorul ştie că dumneavoastră sunaţi de la etajul patru şi de aceea el se grăbeşte să coboare la trei unde nu-l aşteaptă nimeni, dar a rămas butonul blocat. Dacă şi dumneavoastră ştiţi acest amănunt, şi coborâţi un etaj, atunci ascensorul urcă la ultimul

etaj unde între timp a fost chemat de cineva. *Cineva* s-a urcat în ascensor şi a coborât. Nu, nu la parter. La etajul patru, acolo unde vă aflaţi dumneavoastră adineaori. Acum vă gândiţi ce să faceţi? Să urcaţi la etajul patru să-l prindeţi sau să aşteptaţi aici la trei unde butonul e blocat. V-aţi hotărât. O să-l aşteptaţi. O sunt aşteptaţi degeaba pentru că persoana care a coborât la patru a lăsat uşa deschisă la ascensor, în care caz degeaba e blocat butonul de la trei. Foarte bine! O să urcaţi la patru pentru că tot e mai aproape să urcaţi un etaj decât să coborâţi trei. Aţi urcat şi aţi constatat că uşa de la ascensor nu se închide pentru că persoana care a coborât nu a deschis uşa în dreptul etajului şi de aceea nu vă puteţi urca în el, adică coborî, pentru că e de fapt mai jos de patru. N-are decât! O să coborâţi trei etaje şi jumătate pe jos şi… Da? Şi dacă urcă cineva şi cre<Je că *dumneavoastră* aţi lăsat uşa deschisă la ascensor şi să vă fie ruşine! Aşa că vă apucaţi să împingeţi opritoarea aceea la care e strict oprit să umblaţi ca să puteţi închide uşa. Aţi închis-o. Foarte bine aţi făcut pentru că avea nevoie cineva de ascensor la parter.

Din fericire, era o persoană amabilă care trecând prin dreptul etajului patru, unde vă aflaţi, a oprit.

— Urcaţi sau coborâţi?

— Cobor.

— Perfect, atunci urcaţi cu mine până la opt că aşa e mai sigur.

Aşa se întâmplă când ai ghinion să dai peste o persoană amabilă. Poţi s-o refuzi? Nu poţi. Aţi

urcat la opt că aşa e mai sigur. Şi sigur că la opt aştepta o femeie în braţe cu un copil şi un bărbat în braţe cu o damigeană. Aţi schiţat un gest timid prin care doreaţi să sugeraţi că dumneavoastră de fapt coborâţi, dar bărbatul v-a aruncat o privire din care aţi înţeles că nu e cazul ca femeia cu copilul în braţe să coboare pe scări. Aşa că aţi renunţat şi aţi luat-o dumneavoastră, agale, pe trepte, auzind cum femeia cu copilul spunea bărbatului cu damigeana:

— E nemaipomenit! Oameni în toată firea şi se joacă cu ascensorul. L-ai văzut? Se plimba cu liftul! Şi te mai miri că se strică.

Când aţi ajuns la parter, mecanicul blocului tocmai agăţa pe uşă o tăbliţă. Ce scria pe ea? Un lucru elementar pe care-l ştie toată lumea: *Ascensorul defect*.

Telefonul

Cine nu ştie ce este telefonul? Telefonul este ceva *sine qua non*! Una din definiţii afirmă că este un *aparat prevăzut cu un transmiţător şi un receptor legat la o centrală care permite convorbiri la distanţă*. Din *Dicţionarul explicativ* reiese că telefonul face parte dintr-o familie de cuvinte înrudite. Aşa, de pildă, el se înrudeşte cu cuvântul *teleologie* care desemnează o *doctrină filosofică idealistă potrivit căreia totul în natură este organizat conform unui scop*. Evident, nimeni nu dă telefon fără să urmărească un scop. Tot aici descoperim şi termenul de *teleleu*, *om fără căpătâi care-şi pierde vremea fără nicio treabă*. Într-adevăr, nu sunt puţini cei care folosesc în felul acesta telefonul. Dau telefoane anonime sau fac

farse telefonice socotindu-se pe semne nişte adevăraţi *telelei*. O altă definiţie arată că telefonul este mijlocul cel mai simplu prin care – introducând degetul într-un disc cu 10 numere – te poţi introduce totodată în casa unui om la orice oră de zi sau de noapte. De aceea, după părerea mea, telefonul ca şi scaunul dentistului sunt rămăşiţe medievale, reprezentând instrumente de tortură perfecţionate. Tortură telefonică începe din clipa în care dorind să-l foloseşti, nu-ţi vine tonul şi se încheie cu „aţi greşit numărul”. Deşi individul uman este unic şi nerepetabil, telefonic vorbind eşti uşor confundat cu alţi indivizi cu care n-ai intra în atingere pentru nimic în lume. Aparatul de care vorbim, funcţionează pe baza unui principiu fizic – cel al câmpului magnetic – şi al unuia psihologic, cel al curiozităţii. Ultimul, fiind mult mai puternic decât primul, produce impulsul datorită căruia ridici receptorul. Dacă oamenii n-ar fi curioşi să afle cine sună şi pentru ce, ar fi scutiţi de multe neajunsuri. Aşa cum se constată în studiile de specialitate, telefonul se află şi printre cauzele a numeroase maladii moderne. Ateroscleroza, nevroza şi obezitatea sunt puternic favorizate de telefon prin imobilismul pe care-l determină. De altfel e cunoscut faptul că numeroase cazuri de infarct miocardic s-au declanşat în urma unui apel telefonic. Acelaşi imobilism generează şi o altă maladie gravă: birocraţia. Numeroşi bolnavi nu-şi părăsesc biroul şi stau ore întregi cramponaţi de telefon discutând cu competenţă despre lucruri pe care nu le-au văzut în viaţa lor. Rezolvarea

telefonică a unei game infinite de probleme este viciată de ceea ce informaticienii numesc distorsionarea informaţiei sau, mai simplu, dezinformare. De aici apare una din contradicţiile antagonice ale telefonului, cea dintre spaţiu şi timp. Reducând spaţiile dintre vorbitori se lungeşte timpul de soluţionarea problemelor. Or, o cerinţă a practicii eficiente impune renunţarea la telefon şi rezolvarea operativă a problemelor la faţa locului.

E adevărat că secolul nostru ar fi de neconceput fără telefon. Destinul nostru e marcat de telefon: Salvarea, Miliţia, C.F.R., Tarom, Casa de comenzi ş.a. În ierarhia socială, individul este cotat după numărul de aparate telefonice aflate pe masa lui de lucru. Un telefon primit „de sus" onorează, bucură, rezolvă. Unii membri ai corpului social devin adevăraţi virtuoşi ai telefonului. Ei pot utiliza mai multe receptoare concomitent sau pot concura la celebra enciclopedie *Guiness* pentru cea mai lungă convorbire telefonică. Unele profesiuni sunt într-adevăr imposibile fără existenţa telefonului. Medicii, inginerii, profesorii, actorii, pictorii îşi exercitau activitatea şi înaintea apariţiei telefonului (uneori chiar cu mai mult succes!). Dar profesiunea de secretară? O secretară fără telefon e de neconceput din moment ce ea este chiar persoana care nu te dă la telefon.

Telefonul este de asemeni căutat şi pentru faptul că el este însoţit de apariţia la diferite intervale de timp a unor cărţi în care fiecare îşi poate vedea tipărit numele fără a avea alt merit

decât acela de a plăti lunar costul abonamentului.

De bună seamă aş putea continua studiul meu, dar… vă rog să mă iertaţi, sună telefonul!

Automobilul

Ce-ar fi viaţa noastră fără automobil? Zeul automobil! Oamenii l-au visat încă din antichitate, dovadă locuţiunea *deus ex machina*. Dacă descinzi dintr-o maşină, eşti cineva! Automobilul a inspirat mulţi scriitori şi cineaşti. Cu drepturile de autor, încasate pe romane şi scenarii de film, s-au grăbit să-şi cumpere maşini. Maşina ne umple existenţa, face parte din universul exterior şi interior, e subiectul cel mai frecvent de conversaţie, e motiv de căsătorie şi motiv de divorţ!

Maşina este de două feluri maşina care merge şi maşina care stă. Cea care stă, se vinde. Când se vinde, afirmi că e mai bună decât atunci când era nouă. Dacă o vinzi, iei pe ea un preţ de nimic, dacă aceeaşi maşină o cumperi, te costă ochii din cap! De pe urma maşinii trăiesc şi prosperă tinichigii, mecanici, misiţi, electricieni, vulcanizatori, medici şi moştenitori.

În ultimii ani, maşinile s-au înmulţit peste măsură. În curând se va ajunge ca fiecare maşină să fie prevăzută cu o maşină de rezervă şi fier care locuitor al planetei să aibă maşină personală. (Vârsta permisului de conducere va trebui coborâta sub zece ani!) Unii posesori auto vor putea avea maşini speciale pentru cazuri de accident. Dintre accidente – care, deşi scad mereu sunt într-o permanentă creştere – sunt preferabile cele mortale. Dacă scapi cu viaţă, trebuie să-ţi pierzi o mulţime de timp cu repararea maşinii şi te

consideri un infirm câtă vreme trebuie să circuli cu troleibuzul sau – oroare! – să mergi pe jos. Pierzi nu numai avantajul comodităţii dar coborî şi pe scara socială. Mai ales în propriii tăi ochi. Fără maşină începi să ai dificultăţi în profesie. Urmează cele în căsnicie. Nicio soţie nu acceptă de bunăvoie să care cartofii de la piaţă cu sacoşa. Ca pe timpul sclavagismului!

În sociologia timpului liber, automobilul se înscrie în capitolul *loisir*. Cu maşina faci excursii la munte, practic poţi să atingi orice cabană. Un automobilist mi-a împărtăşit speranţa că va putea vizita gheţarul de la Scărişoara cu maşina sa, ea fiind excelent echipată în acest scop cu calorifer şi două proiectoare halogene cu becuri pe bază de iod. În maşină dormi. În maşină mănânci. În maşină te uiţi la televizor. Sunt cunoscute până şi cazuri de braconaj când răufăcătorii în loc de puşcă, au luat în bătaia farurilor iepuri, căprioare sau vulpi. Maşina este casa melcului, dar câtă diferenţă de viteză şi perfecţionare tehnică!

Maşina este rodul ştiinţei şi tehnicii. Şi al orgoliului uman. Dintre cele mai recente ştiinţe apărute datorită automobilului este şi cea cunoscută sub numele de *ecologie*. Ecologia studiază relaţiile ce se stabilesc între om şi natură.

Aceste relaţii, cordiale cândva, s-au răcit în ultima vreme ajungând în pragul rupturii. Maşina are şi ea aici o contribuţie. Poluează. Poluează oraşele, şoselele, pădurile, malurile apelor. Când circulă, împânzeşte atmosfera cu gaze toxice. Când se opreşte, cântecul păsărilor piere,

atmosfera saturându-se cu sunetele radioului de la bord. Când porneşte din nou, rămân în urmă mormane de cutii de conserve goale, hârtii murdare, bălţi de ulei şi anvelope roase…

Şi omul! Omul de la volan nu e un om obişnuit. E un supraom. Câtă forţă! Cita îndemânare! Ce prestanţă! Odată la volan, i se modifică comportamentul, i se modifică limbajul, i se modifică dioptriile cu care vede prin parbriz. De aceea când depăşeşte limitele legale, omul de la volan trebuie oprit. Cu legi scrise şi nescrise, indiferent de capacitatea cilindrică, de tipul maşinii şi de culoarea ei.

…încheiam capitolul precedent spunându-vă că sună telefonul. Ei bine, era mecanicul! Mă anunţa că mi-a reparat maşina. Acum e în perfectă stare. Pot să-mi pun mănuşile de căprioară, să-mi iau ochelarii contra ceţii, să mă urc la volan şi să plec. Încotro? Asta-i bună, n-are nicio importanţă!

O reclamaţie neîntemeiată

După ce s-a primit o reclamaţie la ziarul local, din partea unui cititor nemulţumit de modul în care a fost servit la un magazin de încălţăminte, Gabriel Colţunaş, reporter stagiar, a fost trimis să facă o anchetă. Din discuţiile purtate cu cumpărătorul pe de o parte, vânzătorul pe de alta şi directorul comercial în final, s-a desprins un tablou contradictoriu. Iată ce i-a relatat cumpărătorul:

— Aşadar intru în magazin şi spun „bună ziua”. Bineînţeles că n-am primit niciun răspuns! Poate e un amănunt, dar amănuntul acesta spune mult despre o anumită atitudine. Am insistat: bună

ziua. Şi ce credeţi? Ce-mi răspunde tovarăşul vânzător? „Aşteptaţi, că doar nu stau! Vedeţi şi dumneavoastră că-l servesc pe dumnealui”... Mă scuz, ştiu eu de ce. „Vă rog să mă iertaţi, zic, dar am avut impresia că *dumnealui* a plecat...”. Eram singur. „Şi ce dacă a plecat!? se răsteşte vânzătorul la mine. Trebuie să transcriu bonul. Aici e vorba de bani! Dumneavoastră ce vă pasă?! N-aveţi nicio răspundere...” Am văzut că omul se încinge, am socotit că e mai bine să-l împac. Zic: „Lăsaţi, nu vă faceţi sânge rău. Eu pot să aştept. De altfel am impresia că nici nu aveţi ce-mi trebuie mie”. Aici o greşisem. Îl aud că se răsteşte iar la mine: „Sigur că da! Acum o să spuneţi că nici nu v-am servit. Nici nu mi-aţi spus ce vreţi şi trageţi concluzii! Aţi venit pentru prima oară în magazinul nostru şi gata, aveţi pretenţii. Şi la urma urmei ce doriţi?” Se uita atât de fioros la mine că m-am gândit să bat cât mai repede în retragere. Îmi tremură glasul: „Nu-i aşa că nu aveţi pantofi bărbăteşti numărul 42 format sport tip Clujana?” „Aşa-i!” mi-o tăie dânsul scurt şi am văzut că ochii îi luceau de plăcere. Ce-mi rămânea de făcut? Am zis foarte politicos: „Mulţumesc. Asta am vrut să ştiu. Acum pot să mă retrag şi vă rog încă o dată să mă scuzaţi de deranj v-am povestit cât se poate de obiectiv cum s-au petrecut faptele. Vă las pe dumneavoastră, presa, să comentaţi.

Colţunaş a stat de vorbă şi cu vânzătorul. Îşi aducea foarte bine aminte de întâmplare şi s-a arătat din prima clipă indignat.

— Vai, se poate?! Păi eu sunt vechi în reţeaua

comercială. Nici pomeneală să se fi petrecut lucrurile aşa. Ba din contră. Intră dumnealui în magazin şi nici n-apuc să-l întreb ce doreşte că-l aud spunând nu ştiu cui: „Ăştia n-au nimic!” ÎI întreb totuşi politicos: „Spuneţi-mi ce doriţi şi vă servesc”. Aşa i-am spus. Şi ce-mi răspunde? „Las că vă ştiu eu cum serviţi! L-ai servit pe cetăţeanul dinaintea mea pentru că ţi-a făcut cu ochiul, a mişcat urechea. Ce, n-am văzut eu?!” Deşi mă simţeam jignit, am tăcut. La urma urmei eu reprezentam magazinul „La galoşul” şi nu puteam să-mi permit ieşiri necivilizate. Am zis doar atât: „Vi s-a părut. La noi nu se obişnuieşte. Vedeţi, scrie şi pe perete”. I-am arătat panoul care reaminteşte că orice client plăteşte doar atât de scrie pe bon. „Şi ce dacă scrie?! se răţoieşte cetăţeanul la mine. Pe perete scrie şi *Purtaţi pantofi Clujana*. Aveţi?” „Bineînţeles că avem. Ce număr doriţi?” „Cum, ce număr? 42 ca toată lumea, că de aia nu se găseşte!” „Ba, pardon, avem”. Ce culoare doriţi? Pe negru? Pe maron?” „Pe stângul şi pe dreptul şi amândoi la fel”, mă ia dumnealui la vale. Şi ce credeţi? După ce a încercat o duzină, n-a ales nimic, şi a cerut condica de reclamaţii. Sigur, a fost un caz izolat. Astăzi cumpărătorii sunt cu totul altfel. Dar dacă doriţi să ştiţi adevărul, atunci ăsta e, gol-goluţ.

Ca să se încredinţeze de exactitatea declaraţiei, Colţunaş a cerut condica de reclamaţii. Era trimisă la direcţie. Aşa cum a aflat, în fiecare zi condica era citită de director pentru a remedia orice defecţiune în bună servire a cumpărătorilor. Reporterul s-a deplasat la

directorul comercial. A fost foarte bine primit şi i s-au oferit toate detaliile cerute. Directorul cunoştea foarte bine neînsemnatul incident. E adevărat că unii vânzători nu se achită cum se cuvine de obligaţiile ce le revin. Dar şi cumpărătorii! Ce nerăbdători mai sunt! Cine-i de vină că unii dintre ei vin cu nervi de acasă ca să-i verse la magazin?! Dar în cazul amintit... A, nu! Cel puţin în cazul acesta, lucrurile au stat altfel. Chiar responsabilul unităţii i-a relatat cu obiectivitate faptele. Cumpărătorul a intrat, a spus *bună ziua*, iar vânzătorul l-a invitat imediat să ia loc pe un scaun liber. Cumpărătorul era un cetăţean foarte simpatic şi vorbăreţ. „Tocmai treceam prin dreptul magazinului dumneavoastră şi ce mi-am zis? Hai să văd ce mai fac băieţii ăştia”. Avea haz, domnule. Simpatic foc. „Mai schimbă omul o vorbă, mai schimbă un pantof...” Vânzătorul nostru, Melinte, e un băiat isteţ. A prins glumă din zbor. I-a răspuns în ton: „Am înţeles. Vă strâng pantofii. I-aţi luat de la noi?” „Nu, zice omul. Ăştia-s vechi, de-ai lui fiu-miu. A crescut băiatul şi acu’ îi port eu. Dar dacă tot aţi adus vorba, poate aş lua ceva. Ce-mi propuneţi?” Văzându-l atât de şugubăţ, Melinte i-a cântat în strună: „O clujană v-ar coafa?” Şi a adăugat totuşi din obligaţie profesională „Vreau să spun: v-ar încălţa?” Cumpărătorul, simpatic, râde şi spune „Că o mănuşă”. „Ce număr?” „Ştiu eu? Mi-ar fi bun un 42, dar dacă n-aveţi, daţi-mi 46. Ştiu eu că sunt greu vandabili”. Au râs cu toţii. De treabă om. O plăcere să-ţi intre în magazin un hâtru ca ăsta. Melinte i-a încercat pantofii. Omul a plătit. Şi

au rămas prieteni. De atunci, de câte ori trece prin dreptul magazinului, cumpărătorul intră şi mai schimbă câte o vorbă cu băieţii noştri. Despre meci, despre vreme… Nici vorbă de vreun conflict, de vreo ceartă sau aşa ceva… Cine ştie ce răuvoitor v-a dezinformat.

Colţunaş şi-a scris ancheta. A prezentat cu obiectivitate cele trei versiuni. În încheiere sublinia că nimic nu e mai important ca bună servire a clientelei şi comportarea civilizată a lucrătorului din reţeaua comercială. De asemeni şi cumpărătorii, prin atitudinea lor răbdătoare şi înţelegătoare, pot contribui la un flux normal în desfacerea bunurilor de larg consum.

Articolul n-a fost publicat din lipsă de spaţiu. S-a răspuns la Poşta redacţiei că reclamaţia a fost îndreptată la forurile de resort.

Colegii, care-l apreciau pe tânărul Colţunaş care avea fler de reporter, n-au citit articolul, dar erau toţi morţi de invidie:

— Unde-ai găsit, măi, pantofii ăştia sport Clujana, numărul 42?!

Cum ar spune-o Anton Pann

Nimeni n-a proptit vremea-n loc. Uite c-a trecut şi revelionul! A trecut şi-am petrecut. Ce revelion a fost, mamă, măiculiţă! *O mie de ani ca ziua de ieri*! Ce ne-am zis, să facem revelionul la noi. Vorba veche, *ca acasă la tine*, *nicăieri nu-i bine*. Popeştii ne-au dat un telefon să venim la ei, dar eu i-am spus nevesti-mii: *casa nemăturată*, *musafiri aşteaptă*. Cât despre Popesou, ce să mai vorbim, *celui cu economie*, *suta îi este o mie*. Iar nevastă-sa, *dintr-o ridiche*, *patru feluri de*

mâncare îţi face; *rasă şi nerasă*, *cute şi felii*. Aşa că i-am invitat să vină la noi. Popescu, că aşa şi pe dincolo, da până la urmă, l-am convins. *Azi joacă ursul la noi*, *mâine va juca la voi*. Şi-am început pregătirile. Nevastă-mea, Sevastiţa, îi tot dădea zor să luăm şi din ăia şi din aia, să facă tot felul de bucate, iar eu să dau fuga după vin că *fuga-i ruşinoasă*, *dar e sănătoasă*. Dar eu am zis să nu-şi bată capul: *apă şi dulceţi*, *capu' de pereţi*, *cafea amară şi pe uşă-afară*. De zis, am zis, da de pregătit, tot am pregătit că *obrazul subţire cu cheltuială se ţine* şi nu se face *să nu aibă omul cu ce-şi stropi măseaua*. Aşa că am umplut damigenele cu vin că apa nu e bună nici de fricã, nici în cizme.

De poftit, am poftit mai întâi neamurile. *Cu neamurile să mănânci*, *să bei*, *daraveri să n-ai cu ei*. Sevastiţa o ţinea pe-a ei, să invite prietenele cu care joacă pietre. Că *apa trece*, *pietrele rămân*. Nu m-am opus. *Ce mi-e Tanda*, *ce mi-e Manda*. Eu la un singur invitat ţineam, la nea Mitică. Aşa îi spun eu când nu-i de faţă. Că altminteri îi spun tovarăşe Dumitru, că-i şefu' meu. Nici că se putea prilej mai nimerit ca revelionul: *când e plosca la mijloc*, *mare*, *mic*, *e cu noroc*. Şi poate că mă avansează. Sevastiţa a dat fuga şi la croitoreasă să-şi scoată rochia cea nouă. Ce să mai vorbim, *haine scumpe pre spinare*, *bagă omu-n lipsă mare*. Aşa că am rămas cu 25 de lei pe carnetul de CEC.

Pe la ora opt a început să se umple casa cu musafiri. Unii porniseră revelionul de dimineaţă că *cine se scoală de dimineaţă*, *departe ajunge* şi noi stăm tocmai pe şoseaua Giurgiului. Invitasem vreo

două şpe persoane. Dar dintre persoane n-au venit decât vreo opt, restul *mulţi chemaţi puţini aleşi*. *A tunat şi i-a adunat*. Acu ce era să fac, i-am poftit pe toţi la masă Unu-nalt şi cu favoriţi numai ce zice:

— Bea paharul pina-i plin!

Cu alte cuvinte, bătea samarul să pricep eu. Că nu apucasem încă să destup damigenele de pe balcon. Le-am turnat de băut, dar unu chel şi gras, care zicea că făcuse armata cu mine la cavalerie, îi tot dădea zor cu aluzia la curcan:

— Zic zece, tu taie una.

I-am tăiat eu o felie de friptură, da el tot zece a luat, pasămite călăria face poftă de mâncare. Mânca şi oftă:

— Apă limpede până n-oi vedea, cea tulbure n-o lepăda.

Pe la unsprezece a sosit şi tovarăşul Dumitru cu soţia. S-a scuzat că stă puţin, dar la 12 fix e convocat la director cu o problemă ce nu se poate amâna până la anul. S-a aşezat, a luat paharul şi l-a dat pe gât. Iar nevastă-sa a mai cerut o porţie de sarmale că le apreciase încă din picioare.

— Nu e meşteşug a găti mâncare, ci e meşteşug a o potrivit de sare.

Aici cam avea dreptate că bucatele le pregătiseră nevastă-mea şi vecina Ziţa şi, cu *două bucătărese*, *iese mâncarea nesărată*.

Şi-a pus solniţa la îndemâna dreaptă şi aşa s-a mai dus o duzină de sarmale, că mai mult ca sigur *la anu' n-o mai cuprinde sumanu*. Şi abia i-a luat nea Mitică unul de vulpi argintii.

Tocmai se apropia de 12 când Alecu dădu un

chiot:

— Vinul fără lăută e ca gura mută!

Aşa că au pus magnetofonul, au dat covorul deoparte şi a început dansul. Alecu a stins lampadarele şi a lăsat numai veiozele. Când a trecut pe lângă mine, mi-a şoptit:

— Noaptea şi hâdele-s frumoase.

Ce-i drept, şi eu am aşteptat să bată de 12. Că *nu aduce anul ce-aduce ceasul*. Dar până la urmă *nici cu fetele*, *nici cu nevestele*, nici cu nea Mitică, şi tare mi-e teamă că s-a dus avansarea.

Deodată mă pomenesc cu Alecu:

— Nu scoţi, unchiule, vişinata aia veche a matale de prune? Aşa, măcar un păhărel, pentru mine.

M-am uitat eu chiorâş la el şi am oftat. *Lumea este din bucăţi*: *cere unul*, *dai la toţi*. Da ce era să fac? Am dat. Ştia el că *cine cere nu piere*, *dar nici nume bun nu are*. Cred şi eu. Îl cheamă Alecu Păstârnac.

Dar el nu s-a mulţumit cu atât. I-a zis Sevastiţei:

— *Muierea bărbată mult tort ne arată*. Că-l văzuse afurisitul când a vrut să intre în baie şi-a deschis din greşeală uşa de la frigider.

Şi aşa am petrecut până dimineaţa. *Ce-a fost verde s-a uscat*, *ce-a fost dulce s-a mâncat*. La plecare, fină-mea:

— Bucatele au fost bune, dar n-a ştiut naşa a le pune.

Poftim! Să-i mai inviţi şi altă dată!

Asta-i! Ce-şi face omul singur, nici dracu’ nu-l poate desface!

După ce-au plecat toţi, am căzut pe pat de oboseală, îmbrăcat şi fără aşternut şi-am adormit cu gândul: *Cum îţi vei aşterne, aşa vei dormi*.

Discuţie fără subiect

Am auzit fără voie o discuţie între doi prieteni. Şedeau la o masă nu departe de mine şi vorbeau cam tare. Aş putea să spun cititorului unde şi când s-a întâmplat asta. Aş putea – dacă aş fi întrebat – să precizez şi cine erau cei doi, unde sunt domiciliaţi şi unde lucrează. Dar au toate acestea vreo importanţă? Cei doi şedeau cu câte o halbă de bere în faţă şi fumau…

— Ce plăcut e aici! Ce frumos!

— O adevărată plăcere! Te mai relaxezi…

— Te mai distrezi…

— Mai tu o bere…

Ciocniră.

— Mm, ce bună e!

— Mai scapi de zgomotul oraşului…

— Scapi de zgomotul maşinilor…

— Stop! Niciun cuvânt despre maşini. Sunt în concediu.

— Şi eu la fel.

— Tot în concediu?

— Medical. Ea m-a îmbolnăvit, maşina.

— Maşina e un tiran.

— Un despot! Şi când te gândeşti că mi-am luat maşină numai ca să merg la pescuit. Pescuitul calmează, odihneşte. Îţi linişteşte nervii…

— Ce nervi?

— Nervii pe care ţi-i face maşina. Ai dreptate, să vorbim despre altceva. Niciun cuvânt despre maşină!

— Chiar aşa! Ca şi când n-ar exista şi alte subiecte de conversaţie…

— Ce, pe timpul trăsurilor, oamenii discutau despre maşini?

— Discutau despre cai.

— Sau ce, se plângeau că nu găsesc piese de schimb?

— Le şi convenea. Potcoave şi caiele se găsesc pe toate drumurile. Uite, şi eu am găsit una cu ocazia unei pene de cauciuc.

— Parcă era vorba să nu…

— De acord. Niciun cuvânt. Să stea acolo pe butuci, fără semeringuri…

— Fără lichid antigel!

— Fără lanţ de distribuţie!

Ospătarul aduse alt rând de halbe. Un timp băură în tăcere, ronţăind alune americane indigene. Apoi unul reluă discuţia:

— Ai o jachetă foarte frumoasă…

— Îţi place? E foarte practică.

— Da. Simplă şi de efect.

— E dintr-un material foarte rezistent.

— Nu trece ploaia prin el?

— Niciun strop. Şi nici nu e scump.

— Dacă nu e scump, e tocmai ce-mi trebuie că intră metraj mult.

— Da’ de unde! Din doi metri ţi-ai făcut-o că e dublu lat.

— Din doi metri, o husă?

— Mmmmm, parcă era vorba să nu pomenim de…

— Aşa e, iartă-mă. Că, slavă domnului, sunt atâtea subiecte de conversaţie… Uite, de exemplu,

ai văzut aseară filmul la televizor?

— Aseară? Cu ce era?

— Cu una splendidă, decapotabilă. Dar cred că consumăăă…

— Nu, nu m-am uitat. Eu m-am uitat la meci.

— L-am văzut şi eu. A fost frumos…

— Frumos? Meciul? Asta a fost meci?

— Nu, eu vorbesc de pauză meciului când Pronosportul a distribuit mai multe… din alea… de Piteşti…

— De Piteşti? Bătrâne?

— Ce, bătrâne!?! Că erau nou-nouţe, acu ieşite de pe rampă. Zău, ce noroc au unii… Iau un loz în plic şi le iese o maşină…

— Iar?

— … de aragaz. Cu patru locuri… asta, focuri… Şi să vezi numai cât spaţiu au… în cuptor.

— Era vorba să nu…

— Gata, gata. M-a luat gura… Ospătar!

Ospătarul s-a apropiat îndatoritor.

— Ce ne mai propui? Ne-am plictisit de bere. Ne-am reprofila pe altceva. Acu avem voie. N-avem obligaţii…

— Doriţi un şpriţ?

— Să nu aud de şpriţ! Ultima dată am stat la şpriţuit două ore şi jumătate. Adă vinul casei şi o căldare cu gheaţă…

— Am înţeles. Vă aduc o baterie…

— Ca să vezi, dragă, aici au. Dar la *service* dacă întrebi de baterie…

Ospătarul plecă bucuros. De când cu conducătorii ăştia auto oamenii, ca un făcut, beau mai mult borviz. Cei doi tăceau. Priveau lumea din

local. Maşinal, frământau cocoloaşe de pâine.

— Vasăzică eşti în concediu…

— Eh, da. Dacă şi ăsta mai poate fi numit concediu! Fără Pisicuţa.

— Extraordinar! Şi pe a ta tot Pisicuţa o cheamă?

— Tot. Am dat şi anunţ la ziar: vând… ăăă… *pisicuţă* în bună stare, cu două labe de rezervă, foarte puţin călcată pe coadă.

— Şi eu la fel. Vând convenabil *pisicuţă* în doi timpi. Mănâncă puţin. Aştept provincia…

N-am mai rezistat. M-am ridicat de la masa mea şi m-am apropiat de cei doi.

— Nu vă supăraţi, am auzit fără să vreau… Ştiţi, eu sunt un mare iubitor de pisicuţe…

Aventurierul

N-am să obosesc niciodată afirmând că toate reprezentările noastre sunt dominate de clişee. Dacă am să vă spun că am cunoscut un aventurier, îl veţi avea imediat în faţa ochilor: cu pielea arsă de soare şi vânturi sărate, cu pletele încărunţite boltind o frunte largă şi semeaţă, cu braţele încă puternice pe care, evident, vă veţi imagina cel mai îndrăzneţ tatuaj. Ei bine, omul din faţa mea nu avea nimic din toate acestea! Dacă nu mi-ar fi povestit el însuşi viaţa sa (din care, dacă aş avea talent, aş face un roman demn de a fi ecranizat pentru televiziune), n-aş fi crezut niciodată că e altceva decât un conştiincios funcţionar la ADAS sau, în cel mai bun caz, profesor suplinitor de limba franceză (tocmai pentru că avusese ca materie principală, la facultate, spaniola). Ne-am cunoscut – dacă se poate spune aşa – în

restaurantul unui aeroport în aşteptarea permisiunii de zbor. Era o ceaţă afurisită care ne obliga să stăm în faţa unei cafele şi a unui, păhărel de coniac, trăgând cu urechea la anunţurile diafane care amânau mereu decolarea cursei noastre. După ce am tăcut vreo oră de comun acord cu tovarăşul meu de masă, ne-am dat seama că suntem sortiţi să ne cunoaştem. În timp ce debitam fraze convenţionale despre dezavantajele traficului aerian, l-am privit mai bine pe cel din faţa mea. Avea o înfăţişare atât de ştearsă, încât făceam mereu efortul să-l asociez cu figuri cunoscute, ca să nu-l pierd din vedere. Era mic de statură, cu ochi albaştri spălăciţi, în spatele unor ochelari cu ramă de sârmă. Din când în când, pe frunte îi alunecă o meşă de păr şaten, de altfel destul de rarefiat. Capul îl ţinea puţin înclinat într-o parte, ca într-o permanentă mirare în faţa spectacolului lumii la care asista într-un loc destul de incomod la galerie…

După alte câteva anunţuri ale crainicei aeroportului (pe care mă încăpăţânam să mi-o imaginez foarte frumoasă, cunoscătoare a trei limbi de circulaţie aeriană internaţională) discuţia cu vecinul meu de masă deveni mai familiară. Nici nu mi s-a părut bizar când la un moment dat l-am auzit spunându-mi aproape în şoaptă:

— Poate n-o să mă credeţi, dar eu am avut o viaţă cu adevărat aventuroasă…

L-am privit cu interes (şi de ce să n-o spun, cu suspiciune).

— Cred că am fost sortit unui destin aparte – urmă el fără să se sinchisească de expresia pe

care desigur o citise pe faţa mea. Faptele mă obligă să fac această afirmaţie. Imaginaţi-vă în primul rând că din cei doi gemeni născuţi de mama, tocmai eu am supravieţuit! Poate de aceea s-au adunat în biografia mea întâmplări hărăzite pentru două vieţi, nu una. La şapte ani, tata ne-a părăsit şi eu am rămas singurul bărbat în casă… Nu, nu mi-a fost dat să duc din fragedă copilărie o aspră luptă pentru existenţă, pentru că mama avea un serviciu bun la Poştă şi nu duceam lipsă de nimic, dar rămâneam zile întregi singur acasă, jucându-mă cu chibriturile, scăpând, nici eu nu ştiu cum, din atâtea posibile incendii. La 14 ani, un unchi de-al meu, ofiţer mecanic pe vasul *Ardealul*, îi propuse mamei să mă ia într-o cursă în jurul lumii…

Un nou anunţ prin megafon ne făcea cunoscut că avionul de la Stockholm avea o întârziere de o oră.

— Cred că aţi adunat impresii formidabile din această călătorie, am reluat eu înul întrerupt.

— Nu, pentru că n-am plecat. Nu mi-a dat voie mama. Mă consideră prea sensibil şi o îngrozea că aş putea răci pe cine ştie ce coclauri, departe de ceaiurile ei grijulii. N-am plecat, dar m-am angajat ucenic la o fabrică de vopsele. Aici era să mor când a avut loc o teribilă explozie. S-a scris mult pe atunci în ziare. A murit maistrul meu care mi-a salvat viaţa. În ziua aceea mă trimisese la el acasă să-i spăl nişte butoaie şi eram chiar în pivniţă când am auzit bubuitura şi am simţit suflul exploziei ca al unei bombe de 1.000 de kilograme… Sigur, că după această întâmplare, am

rămas şi fără slujbă. Am urmat un curs de mecanică-auto, meserie frumoasă şi bănoasă şi mă bătea gândul să mă fac şofer de taxi. Dar n-a fost să fie aşa. Aveam vreo 17 – 18 ani când în atelierul nostru a apărut un şef din conducerea bazei şi ne spuse că unul din noi va fi trimis la o staţie de întreţinere pe un şantier în India… India, ţara elefanţilor albi, a vacilor sfinte, a splendidelor palate ale rajahilor fabuloşi…

Omul acesta din faţa mea căpăta treptat o consistenţă tot mai aparte. Povestirea sa începuse să mă captiveze. Vrând să-i înfrâng modestia cu care-şi prezenta peripeţiile, am spus:

— Totuşi e foarte greu pentru un cetăţean născut în zona temperat continentală să suporte climă tropicală, cu musonii aceia care aduc ploi şi inundaţii…

— Aşa mi-am spus şi eu ulterior. Pentru că de plecat, n-am plecat eu, ci un coleg de atelier. După doi ani s-a întors la cerere. Şi-a adus un frigider american *„General Motors”* pe care-l visase tot timpul cât a stat acolo. Aici a avut de furcă cu el pentru că nu se potrivea voltajul. Când l-am întrebat cum e Taj Mahalul, mi-a spus că e un elefant obişnuit şi că nici nu văzuse vreun elefant alb în tot timpul cât fusese acolo…

Mi-am aprins o ţigară şi i-am întins pachetul. M-a refuzat cu un semn din cap.

— Nu fumez. Asta mi-a salvat viaţa într-o iarnă. Eram la o cabană. Plecasem mai mulţi tineri într-un scurt concediu. Eram veseli şi nu ştiam ce ne aşteaptă. Seară am dansat, am băut ţuică fiartă şi spre dimineaţă, colegii mei au constatat că nu

mai au ţigări. Cabanierul nu avea nici el. Atunci au hotărât – numai un fumător poate pricepe se pare acest lucru – să coboare în vale să ia ţigări şi să revină cu funicularul pentru lemne. Eu, fiind nefumător, m-am dus liniştit să mă culc…

Am dat din cap. Bănuiam ce se întâmplase…

— S-a rupt cablul funicularului… am spus anticipând motivul dramei.

— Nu, că n-au apucat să se întoarcă. I-a prins o avalanşă pe drum. Eu am fost singurul care am scăpat, din grup…

Mână în care ţineam ţigara a început să-mi tremure uşor.

— Sunteţi căsătorit? l-am întrebat.

— Căsătorit? a zâmbit vag. Şi aici am avut parte de o întâmplare ieşită din comun. Nu ştiu dacă ştiţi că uneori se organizează tot felul de concursuri internaţionale de desene, de fotografii, de timbre, ba uneori şi de şerveţele de masă. Eu, în timpul liber, îmi place să fac fotografii. Am participat la diferite expoziţii naţionale şi internaţionale. În urma unei expoziţii din Italia mă pomenesc cu o scrisoare – nici nu ştiu dacă să vă spun, pentru că e, recunosc, incredibil – de la Gina Lolobrigida…

— Actriţa?!

Omul din faţa mea roşi uşor înţelegându-mi stupoarea.

— Ascultaţi-mă până la capăt şi atunci sper că mă veţi crede. Poate nu ştiţi că Gina este şi ea o pasionată fotografă. A văzut expoziţia aceea internaţională, şi, cum vă spun, mă pomenesc cu o scrisoare extrem de elogioasă din partea ei cu

rugămintea să-i trimit şi alte fotografii făcute de mine. A început o corespondenţă foarte personală care treptat lua o notă tot mai caldă. La un moment dat mi-a scris că va veni negreşit la Bucureşti unde ştie că sunt locuri foarte frumoase pentru fotografii alb-negru şi în culori...

— Şi a fost?

— Nu. Mi-a scris însă că fotografia care o interesase în expoziţie fusese greşit notată în catalog ca fiind a mea. De fapt era a unui norvegian. A fost o adevărată şansă. Nu ştiam pe atunci că frumoasa Lolo era cu vreo zece ani mai în etate ca mine având şi un fiu măricel... Dar scrisorile le am... Poate odată mi se va oferi prilejul să vi le arăt...

Ceaţa părea să cedeze. Dar se amânaseră multe zboruri şi încă nu se ivea culoarul pentru zborul nostru. Am mai cerut o cafea.

— Şi acum sunteţi tot mecanic-auto?

— A, nu. Am urmat o facultate prin corespondenţă...

— La politehnică?

— Nu, la biologie. Dar m-am specializat în antropologie. Din asta mi s-a tras o altă întâmplare cu totul ieşită din comun. M-au interesat întotdeauna marii solitari care au făcut experienţe de un mare curaj.

— Vă gândiţi la Sifre, la Allain Bombard...

— Exact. Hotărâsem să realizez într-un fel ceva similar. În nordul Moldovei aflasem de existenţa unei peşteri legendare. Citisem pe undeva că fusese identificată intrarea dar că sunt mari dificultăţi pentru explorarea ei în adâncime.

După părerea mea acolo trebuia să găsesc în mod sigur urme de viaţă umană din paleolitic. Cei care-mi cunoşteau proiectul, voiau cu tot dinadinsul să mă împiedice să înfrunt riscul. Am fost neclintit. M-am pregătit aproape un an de zile. Făcusem antrenamente de izolare, de stat în beznă, de hrană raţionalizată etc. Şi am plecat.

— Hm, cred că am citit ceva… am îngăimat. Simţeam nevoia să-i fac dovada interesului şi aprecierii mele.

— N-aţi citit nimic pentru că toată povestea a căzut.

— Cum, a căzut?

— Foarte simplu. S-a descoperit că acolo se află mari zăcăminte de pucioasă şi a început exploatarea lor. Nu mai putea fi vorba de nicio expediţie în adâncuri…

Prin fereastra mare a restaurantului năvăli un snop de lumină albă. Plafonul de nori începea să se destrame…

— Şi la Paris pentru ce plecaţi? Aveţi rude?

Acum că ne cunoşteam, puteam să-mi permit o întrebare atât de indiscretă.

— Rude? Nu, n-am rude la Paris. E tot în legătură cu antropologia. Am cerut să mă duc la Muzeul Omului să caut nişte adnotări ale lui Racoviţă. Am găsit undeva un indiciu şi vreau…

În clipa aceea vocea diafană din difuzor pronunţă un nume rugând persoana să se prezinte la biroul de informaţii. Tovarăşul meu de la masă tresări, apoi spuse:

— Vă rog să mă iertaţi, dar pe mine mă cheamă…

Mi-am terminat cafeaua şi ţigara, reconstituind fantastica biografie a acestui necunoscut tovarăş de drum. Câte nu i se întâmplaseră în viaţă! Un om care nici nu părea predestinat unei biografii aventuroase.

Deodată răsună semnalul de *atenţie* şi pasagerii pentru cursa Bucureşti – Paris fură invitaţi să se urce la bordul avionului. M-am ridicat de la masă privind o ultimă dată scaunul celui care şezuse până adineaori în faţa mea…

…Două ore mai târziu, aparatul în care mă găseam se prăbuşea în Alpi, la nord de Berna. Din fericire, scăparăm toţi cu viaţă. Dar dacă n-ar fi fost acei minunaţi câini umanitari cu coniacul lor salvator, am fi murit de foame şi de frig doar la o oră de mers de cel mai luxos hotel elveţian. La Paris am ajuns cu o întârziere de o săptămână cu o superbă vânătaie deasupra ochiului stâng.

Note pe un program de sală

Am fost la repetiţie. Impresie covârşitoare. Abia am putut nota câte ceva într-atât am fost de cucerit de forţa lăuntrică a suflului imprimat orchestrei. De altfel, în sală era şi întuneric. Mai întâi despre amplasarea orchestrei: în stânga, pianul. O inovaţie: (preluată din alte sectoare de activitate) pe capacul pianului e trecut numele pianistului. Îl cheamă Bechstein. În dreapta, viorile: vioara întâia, a doua, a treia, a patra. Am numărat 16 viori. Mi s-a spus că solistul are acasă un Stradivarius, dar nu l-a adus la repetiţie. La urma urmei, putea să aibă şi un Picasso! La mijloc, între pian şi viori, suflătorii. De lemn şi de alamă. Se deosebesc uşor după felul în care lucesc în

lumină. Sus, în fund, tobele. La aceste instrumente sunt repartizaţi muzicienii cei mai sensibili, cu auzul cel mai fin. Ei stau în permanenţă cu urechea lipită de instrument, într-un dialog muzical, de la timpan la timpan. Un instrument mai ciudat se numeşte harfă. Persoana care cânta la harfă, depune un mare efort fizic şi de aceea are nevoie de multe pauze ca să se odihnească. Personajul care nu cânta la niciun instrument, dar are rolul cel mai important, este dirijorul. El dă din mâini. El arată fiecăruia ce are de cântat. În final, pe cei care au greşit îi scoală în picioare să-i vadă publicul.

Piesa de rezistenţă a concertului nu s-a dezminţit. A depus o teribilă rezistenţă, lăsându-se foarte greu cântată. Deşi era o piesă în primă audiţie, am mai auzit-o şi în timpul pauzei când orchestra a interpretat-o fără dirijor.

Nu-mi puteam imagina cine să fie autorul acestor rânduri. Scrisul îmi era total necunoscut.

M-am salutat cu un cronicar muzical. Mi-a zâmbit şi mi-a spus (parcă puţin plictisit):

— De aici înainte, va fi mult mai plăcut să venim la concert.

Am răspuns convenţional:

— Da, a venit primăvara…

— Exact, n-o să mai avem de stat şi la garderobă.

Martie cu dar

Eu încă nu terminasem să-mi ascut creioanele colorate, iar Stelică abia pusese de cafea când ne-am pomenit chemaţi la şef.

— Intraţi, intraţi, băieţi, ne primi el cu un

zâmbet larg care nu anunţa nimic bun. Eraţi ocupaţi?

— Noi?! am spus sincer uimit.

— Ne-am apucat de lucrarea aceea cu trustul de la Ghimpaţi, sări Stelică după ce mă călcă zdravăn pe picior.

— Nu-i nimic, aveţi tot timpul, spuse şeful. V-am chemat pentru o problemă delicată şi confidenţială…

I-am aruncat o privire rapidă lui Stelică. Oare ce dorea şeful?

— Da, tovarăşe Apostolache, spuse îndatoritor colegul meu care avea mult mai multă prezenţă de spirit ca mine.

Şeful se ridică de la birou şi lcându-şi mâinile ni se adresă ca un profesor *cwe* vrea să vadă cum sunt pregătiţi elevii:

— Ia să-mi spuneţi voi la ce vă gândiţi când vă spun că se apropie data de 1 maitie?

Stelică nu avea nicio încredere în gradul meu de pregătire, aşa că răspunse precipitat:

— Data de 1 martie ne aminteşte că trebuie să predăm bilanţul pe primul trimestru…

— Lasă bilanţul, asta ştie orişicine. Altceva.

Nu voiam să trec neremarcat. Am spus:

— 1 martie este ziua în care vin delegaţii de la Braşov în schimb de experienţă!

Şeful mă fulgeră scurt, dar spuse doar cu ironie:

— Halal, bărbaţi sunteţi voi? Colegi? Atunci să vă spun eu, deşi nu eu trebuia să fiu primul care să mă gândesc. Iniţiativa asta trebuia să plece de acolo, de la voi – arătă el cu degetul în

direcţia parterului. V-aţi abrutizat. Vă tociţi mânecuţele pe dosare şi nici nu vă mai amintiţi că 1 martie e ziua primăverii, ziua mărţişorului.

Ia te uită, chiar uitasem! Mă rog, eu măcar eram căsătorit, dar şi tânărul meu coleg, Stelică? Şi ce dorea şeful nostru?

— Ei bine, ne lămuri el, v-am chemat pentru ca anul acesta de 1 martie să-i facem cadou un mărţişor singurei noastre colege, tovarăşei Paraschiv Victoria, nu? Exact, tovarăşa Victoriţa! Ei, ce ziceţi?

Amândoi am zâmbit stânjeniţi. Nici prin cap nu ne trecuse!

Aşa credeam. Dar Stelică mă dezminţi:

— Ca să fiu sincer, eu m-am gândit! Voiam ca de 1 martie să-i ofer tovarăşei Victoriţa un bucheţel de ghiocei şi un pisoi de catifea.

Şeful deschise ochii mari:

— Ghiocei? Pisoi? Şi mai spui că te-ai gândit! Asta-i curată subapreciere. Trebuie să-i facem un dar, aşa mai… cum să spun? Să ştie că în serviciul în care lucrează majoritatea sunt bărbaţi, colegi, care sunt alături de ea, cot la cot şi la bine şi la greu!

O clipă păru să cumpănească, apoi adăugă:

— Uite ce spun eu, duceţi-vă în sala de lectură a documentării, acolo tot nu-i nimeni acum, gândiţi-vă bine şi veniţi peste o oră cu propuneri concrete. Dar băgaţi de seamă, nu trebuie să afle nimeni şi în niciun caz tovarăşa Victoriţa.

Am făcut stânga-împrejur şi ne-am întors în biroul nostru să ne bem cafeaua. Am întors

problema pe toate feţele şi după o oră ne-am dus din nou la şef.

— Am elaborat o propunere…

— Avem chiar mai multe variante.

Şeful ne zâmbi încurajator:

— Bravo, ia să vedem…

I-am expus propunerea noastră care constă în faptul că Stelică şi cu mine vom pune banii la un loc şi-i vom lua Victariţei, în loc de un bucheţel de ghiocei şi un pisoi de catifea, un ghiveci de flori şi un căţefliuş de pluş.

— Am văzut că nu vă plac pisoii, spuse glumind Stelică.

Dar şeful nu gustă gluma.

— Fleacuri! Trebuie să-i luăm ceva de preţ. Ia staţi, da, acum vă înţeleg. Sigur, nu e cazul să contribuiţi numai voi. Vom contribui cu toţii. Uite, scrieţi-mă şi pe mine cu 10 lei, mai discutaţi şi cu ceilalţi, cu Ionescu, cu Timofte, mă rog, sper că vă veţi descurca. Dar, şi ridică un deget spre tavan, aveţi grijă, confidenţial!

Ne dădu termen până a doua zi întrucât unii din colegii noştri plecaseră între timp pe teren. În ziua următoare, ne-am prezentat din nou la Apostolache.

— Toţi s-au înscris, l-am anunţat eu victorios.

— Ia să văd lista, ceru şeful şi citi cu multă atenţie: *Priboi*, *5 lei*, *Ionescu*, *5 lei*, *Timofte*, *3 lei*, zgârcitul, las că-l ţin eu minte la gratificaţie, *Tănase*, *5 lei*, bine, *Bălan*, *20 de lei*… ie-te-te, vrea să scoată ochii, biinee… Aşa, şi ce v-aţi gândit să luaţi cu banii ăştia?

I-am explicat că acum, când aveam într-

adevăr o sumă consistentă, puteam să-i luăm un parfum din import, un fular de mătase şi o poşetă, că pentru tovarăşa Victoriţa, care nu bănuieşte nimic, surpriză va fi ca un trăsnet.

— Fular, acu în pragul verii? Păi de poşetă are nevoie colega noastră? înţeleg o servietădiplomat pentru acte, documentaţii, planuri… Se vede că mai sunteţi îmbâcsiţi de prejudecăţi şi n-o socotiţi de loc pe tovarăşa Victoriţa egala voastră, cu aceleaşi drepturi şi preocupări!

— Dar chiar eu am auzit-o, într-o zi, vorbind cu mult entuziasm despre nişte parfumuri, am încercat să pledez…

— Prostii! Ştiu eu sticluţele alea cât un degetar. Mai mult ambalaj. Văd că m-am bazat degeaba pe voi. Poate ar trebui să mai cooptaţi pe cineva cu idei mai bune…

Ne simţeam lezaţi în amorul nostru propriu dar nu doream ca acest lucru să fie remarcat. De aceea am considerat propunerea cooptării ca fiind binevenită. Atât doar că:

— Ştiţi, mâine e 1 martie şi înseamnă…

— Şi ce dacă-i 1 martie? bătu Apostolache cu pumnul în masă. Doar nu e prima oară că nu predaţi lucrările la termen. În fond, 1 martie e mai mult un obicei. Ce, suntem formalişti? Putem să-i facem darul şi de 8 martie când, de fapt, e ziua oficială a femeii. Până atunci, gândiţi-vă. Sunt chiar curios să văd cât vă duce mintea.

Ne-am întors la lucru şi am cooptat nu pe *cineva*, ci pe toţi colegii de birou. Făceam tot felul de liste şi circulam ca furnicile între birouri cu tot

felul de fiţuici pe care le arătam discret celor consultaţi. Şopteam tot timpul între noi încât mare minune să nu fi băgat de seamă Victoriţa că numai ea era ocolită de toată această agitaţie secretă.

După câteva zile – în care fondul nostru se mărise considerabil – ne-am dus din nou la şef. Era chiar în ajun de 8 martie.

— De data asta avem o propunere cu greutate, anunţă Stelică.

— Ce anume?

Vedeam că pierdusem încrederea şefului.

— Ne gândim să-i luăm tovarăşei Paraschiv un serviciu de camping: cort, cu saltele pneumatice şi masă cu scaune pliante şi în plus, un album color din seria *Munţii noştri*.

Apostolache se lăsă pe spătarul fotoliului. Strâmbă din nas.

— Camping? De asta credeţi că-i arde tovarăşei Victoriţa? Ea e o colegă ocupată, aşezată, nu umblă haihui pe munţi ca voi. Nu e măritată? Ce, credeţi c-o s-o lase soţul să se caţăre pe stânci? Vedeţi-vă de treabă! A, mă rog, albumul ar fi ceva, dar e minor. Dacă vrea să se uite într-un album, poate să-l ceară de la documentare…

Aşa a trecut şi 8 martie. Acum chiar că trebuia să păstrăm cel mai desăvârşit secret. Victoriţa nu trebuia să afle nimic cu niciun preţ. Dar Apostolache nu era omul să abandoneze. Trebuia să ajungem la o rezolvare corespunzătoare. Şi am ajuns! Într-o dimineaţă ne-am prezentat din nou. De data asta, la sugestia lui Stelică, n-am mai cerut aprobarea prealabilă, am cumpărat darul şi am venit cu el.

— Ce-i asta? ne privi stupefiat şeful.

— O undiţă cu mulinetă!

— O undiţă? Cu mulinetă? Măi, să fie! Ia te uită ce le-a dat în gând!

Stelică îmi făcu cu ochiul. Apoi spuse:

— Aţi avut perfectă dreptate. Tovarăşa Victoriţa este o persoană foarte aşezată. La urma urmei, e o adevărată prejudecată masculină că femeile nu sunt amatoare de pescuit.

— În fond, ce e pentru noi tovarăşa Paraschiv? am spus şi eu. Un coleg, un coleg de sex opus!

Apostolache cercetă cu mult interes undiţa Avea chiar un aer de cunoscător.

— Păcat, mare păcat... Nu putea să vă vină ideea asta la timp? Mâine e 1 aprilie, vă daţi seama? Dacă i-o oferim acum, va crede în mod sigur că e o farsă...

— Şi atunci, ce facem? Că fondul l-am cheltuit... spuse Stelică.

— Mda, e o problemă... În sfârşit, lăsaţi undiţa aici şi o să mă gândesc eu. În orice caz, sunt sigur că la anul o să fiţi mai operativi. Acum aveţi şi experienţă. Bine, băieţi, duceţi-vă la treburile voastre. Cu bilanţul cum staţi? Te pomeneşti că iar nu-l predaţi la termen...

Ne-am îndreptat spre uşă.

— Un moment... ne opri şeful. Aveţi grijă, niciun cuvânt. N-ar fi cazul să afle tovarăşa Victoriţa...

Viziune novatoare

În biografii ca şi în studii de istorie literară se fac adesea menţiuni la funcţiile animatoare ale

cafenelei literare. Nu ştiu dacă pentru creaţia poetului Mitridate Pălărie cafeneaua literară a avut influenţă notabilă. Cert e faptul că viziunea-i novatoare s-a relevat într-o discuţie la cafea cu amicul şi admiratorul său Mişu. Banalul Mişu, de care are atâta nevoie oricare poet dornic să se mărturisească, să-şi verifice ideile, să-şi verse oful liric. Mişu, singurul care l-a înţeles şi l-a încurajat atunci, când, după nenumărate eşecuri la editurile pentru adulţi, Pălărie a început brusc să scrie pentru copii. Dar şi acest nou drum pe care pornise, mucenic cu picioarele goale, se dovedea plin de spini:

— Mi-au respins volumul de versuri, începu sumbru Pălărie. Cică n-am talent. Invidioşii. Cine a dat o nouă versiune, modernă, poeziei *„floricele pe câmpii, hai să le-adunăm copiit* (? Eu! *„Floricele prin nămeţi, hai să le-adunăm, băieţi* ((*!*!

— Interesant, dar unde ai mai văzut tu floricele prin nămeţi? spuse Mişu care ştia că-i revine rolul primului critic.

— N-am văzut. Tocmai aici intervine creaţia, trăirea poetică, invenţia artistică. Dar nu m-am lăsat. Am luat totul de la început. Am recreat într-o versiune modernă poezia *„căţeluş cu părul creţ”*. Era şi needucativă, şi pe urmă căţelul e un animal folositor. Mai latră, mai creşte şi când se face mare, păzeşte casa omului. Aşa că am schimbat-o în *„Lupuşor cu părul creţ, fură raţa din coteţ”*.

— Mda, nu-i rău, nu-i rău. Lupul e un animal dăunător şi dacă… eee!

— Mişu sorbi cu zgomot din cafea.

— E aici o chestie… Nu merge.

— De ce?

— Pentru că lupul n-are părul creţ.

— Hm, ai dreptate, încuviinţă Pălărie. O să schimb. Ar fi cam aşa: „Lupuşor cu blana sură, fură raţa din coteţ”…

— Da, aşa e corect. Dar nu rimează.

— Măi, să fie! Atunci să zicem aşa: „Lupuşor cu blana sură, eu l-am prins cu raţa-n gură”. Acum rimează.

— Da, de rimat rimează, dar nu se mai înţelege. De ce l-ai prins cu raţa-n gură? Poate era raţa lui? Trebuie să ai în vedere şi psihologia cititorului, nu?

— Hm, să încercăm o altă variantă… Poetul notă cu pixul pe un şerveţel: „*lupuşor cu părul lins*…” – se gândi o clipă şi urmă: Da, e bine: „*lupuşor cu părul lins, ai furat şi eu te-am prinsu*. Acum rimează şi e corect.

— Bravo! E chiar foarte bine. Dar după o clipă, Mişu îşi pierdu din însufleţire. E bine, e… dar…

— Ce mai e?

— Lupuşor cu părul lins a furat şi tu l-ai prins. Perfect. Dar ce-a furat? Trebuie să aduci dovezi. Nu să faci afirmaţii. Şi pe urmă ne interesează şi atitudinea lui, nu? În forma originală, aia cu căţeluşul, era ideea că „el se jură că nu fură”. Pe când lupuşorul tău…

— Păi şi el se jură… Uite: „lupuşor cu părul lins, tu te juri, dar eu te-am prins”.

— Cu ce l-ai prins?

Pălărie suporta prost funcţia critică. Se enervă:

— Păi nu ţi-am spus că a furat? A furat o raţă, o gâscă, un carnet CEC! Ce importanţă are? Asta se subînţelege!

— Nu trebuie să se subînţeleagă nimic.

— Mişu nu se lăsa corupt.

— Trebuie să se spună clar în poezie. Ceva în genul *lupule, n-ai părul creţ, dar furi raţa din coteţ*”.

— Stai să scriu că eu sunt receptiv la propuneri… Adică nu, nu merge, că în continuare nu se leagă…

— Ba da, când se prinde lupul, se leagă…

— Da, dar nu se leagă cu versul următor: el se jură… fură… gură…

Mişu ridică din umeri:

— Ei, mai fă şi tu ceva…

— Asta-i! Ascultă!

— Pălărie lucra febril. Şi rodnic. – *„Lupuşor, te care-i isteţ şi furi raţa din coteţ, că nu furi te juri mereu şi te-am prins cu raţa eu*!” Acum nu mai are niciun cusur. Mă duc s-o duc la editură.

— Stai, stai… ar mai fi ceva…

— Ce mai e?

— Păi lupul nu fură raţe. Numai vulpea.

Pe chipul lui Mişu se citea un regret sincer. Dar nu oare sinceritate îi ceruse poetul de atâtea ori?!

— Uite, vezi, de aceea nu pot să public niciun volum de versuri. Mereu mi se aduc obiecţii! Acu ce doreşti? Să schimb în *„hoţomana de roşcată fură raţa din poiată”*? Ei bine, refuz! Ori o acceptă în prima versiune, ori n-au decât să-i lipsească pe cititori de astfel de lucrări clasice!

— Şi care ar fi, deci, forma definitivă?

— Fii atent şi învaţ-o: „Căţeluş cu părul creţ, fură raţa din coteţ…”

Mişu continuă fermecat:

— „El se jură că nu fură…”

— Eu l-am prins cu raţa-n gură! Şi o duc la editură. Vezi ce uşor se reţine? Este tocmai calitatea de bază a unei creaţii de mare forţă şi emoţionalitate! Totul e să ai o viziune novatoare.

Criza ciclică

— Bine, dragă… bine… Ne-am certat, ne-am certat, dar până la urmă suntem doi oameni rezonabili şi putem găsi un *modus vivendi*…

El – un bărbat masiv, solid, cu tâmplele uşor încărunţite. Căsătorit de zece ani. Zece ani de fericire şi înţeilegere.

— Tu şi rezonabil! Tu care ţi-ai luat pijamaua şi periuţa de dinţi şi… îşi reţine cu greu lacrimile (la urma urmei, e vorba aici şi de demnitate!) ai zis că pleci! Pentru totdeauna din viaţa mea, din casa mea, din calea mea…

Ea – treizeci de ani. Nu-i arată decât cunoscuţilor. Blondă. De zece ani. Sensibilă.

— Din cauza ta! Dacă-mi găseam afurisita aia de pijama pe care niciodată nu ştiu unde o pui, acu eram plecat din viaţa ta, din calea ta, din casa mea…

Nu, în problema cu casa nu trebuie să rămână nimic neclar.

— Vezi? Nici acum nu recunoşti că tu eşti vinovat! în loc să-ţi ceri scuze că m-ai jignit…

În acest moment nu-şi mai reţine lacrimile. Nu e cazul.

— Eu te-am jignit pe tine? Asta-i bună!

Se îndreaptă spre valiza care a rămas deschisă în mijlocul camerei răvăşite, ca o gură mirată. Ei bine, să ştie dumneaei că n-a renunţat la proiect…

— Da, ai zis că sunt o mimoză nesenzitivăăă…

— Aşa am spus? se însenineză el, amuzat de formula eufemistică pe care o găsise. Şi te-ai supărat? Păi, asta, dragă, e o adevărată metaforă pe lângă expresia cu care m-ai gratulat tu. Ai uitat că mi-ai spus pur şi simplu cu brutalitate că sunt un egoist?!

Acum s-a enervat. S-a enervat de-a binelea.

— Eu, egoist! Eu, care fac totul pentru tine! Eu, care am stat astăzi patru ore la garaj ca să ai mâine maşină, să nu care varza cu sacoşa! Eu! Şi pentru ce, mă rog, sunt egoist?

Rămâne în picioare în mijlocul camerei. Dacă s-ar aşeza în fotoliu, ea ar putea interpreta gestul ca o intenţie de aplanare. Nu, el n-are nimic să-şi reproşeze.

Ea adoptă un ton de discuţie. Discuţia e una, cearta, cu totul altceva.

— Aş putea să-ţi dau o mie de exemple…

— A, ştiu! ripostează el. Nu întâmplător cifra asta are o anumită atracţie pentru tine. O mie! Te referi poate la faptul că m-ai pus să scot o mie de la CEC ca să-ţi iei a nu ştiu câta pereche de cizme pentru iarnă?

Ea – blondă, sensibilă şi logică:

— Şi ce, nu vine iarna? Nu e normal?

— Ei bravo! Pentru tine totul e normal!

— Evident, pentru tine era mult mai normal

să-ţi iei huse de blană pentru scaunele de la maşină…

Ei, nu! Chiar atâta nepăsare!

— Bineînţeles! Pentru că ţie nu-ţi pasă dacă eu răcesc, dacă tuşesc – simte cum se înduioşează de soarta ce-i fusese hărăzită – dacă mă ia cu junghiul!

Ea – în acest moment, numai sensibilă:

— Chiar eşti răcit?

El – masiv, solid, dar răcit:

— Parol.

Din nou lacrimi stăpânite:

— Vezi? Şi voiai să pleci. Unde te duci în halul ăsta? Sau poate ai cine să te îngrijească?

Dar nota provocatoare cade în gol. Ştiu amândoi că n-are nicio bază.

— Nu vrei să-ţi fac un ceai cald?

— Ştiu şi eu? face el nehotărât, deşi ştie bine…

— În două minute e gata. Unde ţi-ai pus pijamaua?

— Pe mine mă întrebi? răspunde el cu sinceră amărăciune.

Ea se agită, răstoarnă şifonierul, găseşte pijamaua.

— Uite unde era! Ce zăpăceală, doamne! Puneţi-o şi în două minute îţi aduc ceaiul şi o aspirină…

— Mulţumesc, Tănţico, oftează el bucuros că s-a ajuns aici.

Afară plouă. La hotel trebuie să reţii cameră cu o săptămână înainte. Cum să te certi serios cu soţia în asemenea condiţii?!

— Vezi, doar ţi-am spus că suntem oameni rezonabili…

Ce plăcut e în casă! Linişte. Calm. Puţină muzică la radio şi o aspirină… Acum se poate aşeza în fotoliul său favorit să-şi termine lectura ziarului întreruptă brutal tocmai la cronica sportivă. Minutele trec. Poate chiar zile, dar scena continuă exact din poziţia asta.

— Ticule…

— Mmmmm?

— Mă uit la tine de trei sferturi de oră…

De dincolo de ziar vine răspunsul:

— Mda? Şi ce vezi?

— Văd un om care citeşte ziarul.

— Înam, şi dacă vezi că citeşte, de ce nu-l laşi să citească…

— De ce nu vorbeşti? De ce nu spui ceva?

De dincolo de ziar răspunsul vine ca o minge peste plasă:

— Pentru că nu sunt Napoleon. Nu pot să fac două lucruri deodată…

— Ei, sigur, spirite poţi să faci, nu te mai ţine junghiul…

Ţică (Costică, Constantin!) strânge ziarul cu grijă. Iar nu poate termina cronica sportivă!

— Acu te pomneşti că te-ai îmbufnat! Zău, dragă, prea eşti… – e gata să spună *mimoză*, dar adaugă numai – senzitivă…

— Vezi, vezi! sare ea.

Mda, iar se apropie de punctul critic. Îl evită:

— Bine, uite că vorbesc cu tine.

Îşi mestecă vorbele ca pe un chewingum.

— V roiam-să-te-rog-de-mult-ce va…

În ochii ei se aprinde bănuiala:

— Ce să mă rogi?

— Ştii, nasturele acela de la haină gri…

— Dar ţi l-am cusut, dragă!

— Exact. Voiam să te rog să-l tai.

— Să-l tai?!

— Da. Acela e de la jachetă. De la haină e ăsta…

Ea sare exasperată:

— Aaa, dar eşti infernal! Eu n-am mai pomenit un om cu atâţia nasturi! Bine, dă-l încoace. Am să ţi-l coş cu sârmă!

El oftează:

— Aşa-mi trebuie dacă te rog şi eu o dată ceva…

— În schimb, eu pot să te rog mult şi bine că ţie puţin îţi pasă.

— De exemplu?

Exemple sunt multe. Mai multe decât nasturii. Şi totul se încheie cu replica cheie:

— Ţi-am spus că eşti un egoist!

El se ridică din fotoliu. Inevitabilul s-a produs.

— În condiţiile astea nu mai aveam ce discuta. Totdeauna mă jigneşti. Eu plec!

— N-ai decât! M-am săturat!

Iată şi valiza. Aceeaşi. Îşi ia strictul necesar din şifonier. Periuţa de dinţi, pijamaua… Pijamaua! Unde-i afurisita aia de pijama, că niciodată nu e la locul ei! Ea îl urmăreşte cu ochii mari. Blondă. Sensibilă. El, masiv, solid, cu tâmplele uşor încărunţite. Căsătorit de 10 ani. Zece ani de fericire şi înţelegere.

Afară plouă…

O cronică plastică

În preajma sărbătorilor de iarnă, în redacţia revistei *Fagurele* era mare agitaţie. Sunau telefoanele, curierii alergau în tipografie ducând şi aducând *periile* cu modificări, repaginări şi recalandrări. În birouri, redactorii lucrau febril sperând că în timpul cel mai scurt s-o poată şterge din redacţie, că doar mai aveau atâtea de rezolvat şi acasă. Sau în drum spre casă! În biroul redaictorului-şei se făcea o ultimă trecere în revistă (aici îşi are obârşia această expresie!) a numărului special. Încruntat, tovarăşul Pătlagină cerceta şpalturile încercând să evalueze impresia de ansamblu a revistei.

— Glumele astea le ştiam, mormăi el fără să ridice privirea.

— De aceea le-am şi pus! se grăbi să explice Merişor, secretarul de redacţie. Aţi uitat că aţi iris şi aţi spus că-s bune?

— Am râs? Să admitem, dar ceva nou n-aţi găsit?

Merişor îşi ridică ochelarii pe frunte, schiţând un gest de scuză:

— Ba da, dar am zis că ar fi mai bine că mai întâi să le verificăm…

— Unde să le verificaţi?

— La revelionul ce se organizează la fabrica de ace şi suveici. Dacă personalul le va socoti bune, le vom publica ulterior.

— Şi caricatura asta pe cine reprezintă?

Merişor tresări speriat:

— Credeţi că seamănă?

— Tocmai că nu seamănă…

— Atunci e bine, se linişti Merişor care avea o mare neîncredere în caricaturile fără text explicativ şi pe care le poate interpreta fiecare cum îl taie capul.

— Şi totuşi…

Redactorul-şef îşi întoarse mâna cu palma în sus, cu aerul că mai lipseşte ceva, că acolo, în palma lui, i-ar mai trebui ceva…

— Dar ceva mai aşa nu aveţi?

— Mai *aşa*? Merişor aştepta, descumpănit, precizări.

— Ceva mai pe gustul tuturor…

— Asta-i foarte greu, oftă secretarul de redacţie.

Redactorul-şef îl privi nemulţumit. Ar mai fi vrut ceva. Dar ce? Deodată privirea i se opri pe o hârtie cu*entele* rătăcită pe birou. Asta era! se lumină el lăuntric păstrându-şi aceeaşi expresie impenetrabilă care – după părerea lui – îi conferea autoritate.

— Uite, Merişor, am aici o adresă prin care suntem informaţi că la complexul de preparate tip „gospodina” s-a deschis o exipoziţie culinară cu vânzare. Să se scrie repede un reportaj de actualitate! Asta va fi într-adevăr pe gustul tuturor.

— Şi cine să-l facă? îndrăzni Merişor.

— Tovarăşa Luxită. Nu răspunde ea de rubrica pentru gospodine?

— Tovarăşa Luxită s-a învoit să plece mai devreme. Dumneavoastră aţi spus că tovarăşele femei… dacă au treburi casnice…

Bineînţeles, tot el era de vină!

— Atunci Vasilescu, de la „reţeaua comercială”.

— Pe Vasilescu l-aţi trimis la Predeal…

— Ce să facă la Predeal? Schi? îşi pierdu calmul Pătlagină.

— L-aţi trimis să scrie despre noul restaurant pentru turişti…

— Bine. Ia vezi cine mai e în redacţie!

Merişor aruncă o privire deznădăjduită la ceasul din perete. La ora asta sperase să fie şi el plecat. Făcu înconjurul birourilor şi reveni la şef:

— Mai e Grigoraş... Tocmai se pregătea să plece...

— Grigoraş?

— Da, de la cronica plastică.

— Să se ducă el! Imediat!

Merişor ridică din umeri. La urma urmei, el nu va face decât să transmită dispoziţia redactorului-şef.

— Spune-i să ne scrie ceva colorat… mai auzi el strigându-i-se o ultimă indicaţie.

Grigoraş nu era omul să-şi iasă din fire pentru atâta lucru. Era holtei, nu avea de pregătit nimic. Încă nici măcar nu-şi propusese unde să petreacă revelionul. Zâmbi la ideea că poate pentru un material suplimentar cu caracter de urgenţă va primi o primă specială. Vizită expoziţia. Scrise cronică. Merişor o duse la cules cu aprobarea telefonică a redactorului-şef care trebuise să plece la primărie – unde avea loc o mică întâlnire amicală cu urări şi felecitări – şi în numărul special, chiar în spaţiul afectat artelor, apăru

următoarea cronică plastică:

„În saloanele binecunoscutei fundaţii *Gust şi culoare* Hotel-restaurant Litoral, în cadrul secţiei *Gospodina* a avut loc vernisajul unei interesante expoziţii de gen care a atras un numeros public de specialişti şi amatori. În ansamblu, ceea ce impresionează plăcut ochiul este coloritul viu şi bogat. Într-o gamă cromatică bine armonizată, de la albul-smântână şi până la negrul-măslină, se realizează un contrapunct inspirat între galbenul-citron şi verdele-mărar, echilibrat de roşul-tomat. Pericolul de a ne lăsa copleşiţi de culoare este preîntâmpinat de ritmurile asincrone obţinute de rândurile de sarmale care se întretaie cu rândurile de mititei, nemaivorbind de diagonalele viguroase ale caltaboşilor şi patricienilor, de volutele elegante ale cârnaţilor de casă. Abundenţa de elemente – legume, fructe sau felurite vietăţi – combinate cu multă fantezie ne aduc în memorie ecouri îndepărtate din ciudatele compoziţii ale unui Archimboldo bine reprezentat în *Historicheskunstmuseum* de la Viena. În ce priveşte stilurile, ele variază de la primitivi şi naivi – în tăvile cu mămăliguţă cu brânză – până la formele rafinate ale poantilismului (Seurat, Signac), din platourile cu icre, sau ale fovismului, în compoziţii cu potârnichi şi mistreţ. Cum e şi firesc, într-o expoziţie întâlnim şi unele note discordante. Am reproşa astfel o tratare expresionistă a unor subiecte cu prea multă maioneză sau intensităţi ostentative de spanac. De asemeni credem că formulele cubismului analitic sunt depăşite chiar dacă e vorba de diferite

varietăţi de brânză descompuse în planuri suprapuse, cu secţiuni în volume cilindrice sau sferice. În ce priveşte tematica, expoziţia este dominată, din păcate, de naturi moarte. Natură statică cu peşte, natură statică cu fazan (singura inovaţie, ce-i drept originală, fiind natura statică cu purcel de lapte). Publicul a acordat o deosebită preţuire semipreparatelor, caracterul deschis al lucrărilor solicitând participarea directă a consumatorilor de artă. Merită o menţiune iniţiativa organizatorilor care pentru lucrările monumentale (torturi, platouri mari etc.) au prevăzut o modalitate de achiziţie cu plata în rate. Anatol Grigoraş”.

Articolul lui Grigoraş a marcat o *dată* în istoria cronicii de expoziţie. Printr-o alchimie misterioasă operată în terminologie, cronicarii au început să vorbească despre „bucătăria* pictorului cutare care era în posesia unor „reţete infailibile”, despre „compoziţiile sale suculente şi pline de gust”. Uneori „pastele erau prea grase”, alteori „tuşa era prea diluată, fadă”. Apăreau uneori şi aprecieri concise: „varză”, „sipanac!”

De fapt nu era pentru prima oară când avea loc fenomenul acesta de extrapolare, în limbajul de specialitate.

Cât despre plasticieni, unii au înţeles că atunci când îţi oferă o natură statică, ţie, consumator de artă, să-ţi lase gura apă. „Întinde mâna şi serveşte-te”, iată, (trăirea adevărată!

Oare nu păţiseră o întiva şi vrăbiile la fel, când au vrut să ciugulească strugurii lui Zeuxis?

Ciudatul destin al lui Ovidiu Năsturaş

L-am cunoscut bine. Era ceea ce se numeşte un băiat bun. Am fost colegi de şcoală, am făcut şi armată împreună, iar întâmplarea a vrut să fim ulterior şi colegi la aceeaşi întreprindere. În şcoală profesorii îl priveau cu simpatie. Îi spuneau „Năsturaş”, de parcă l-ar fi alintat. Era apreciat în special pentru faptul că nu era niciodată amestecat în micile incidente şcolare. N-a spart în viaţa lui un geam, nu l-am văzut vreodată alunecând pe balustradă scărilor de marmură ce duceau la cancelarie. N-a tras un fum de ţigară nici măcar în şcoală! îmi amintesc că într-o zi a intrat în clasă profesorul de matematică şi a scos din buzunar o hârtie împăturită

— Am venit să vă comunic cine va pleca la Bucureşti la finala olimpiadei de matematică…

Era un eveniment care electrizase întreaga clasă. Aveam matematicieni excelenţi care sperau să se afirme şi totodată să facă acea mult visată excursie în Capitală. Toţi aşteptam cu răsuflarea tăiată să aflăm cine vor fi cei şapte care ne vor reprezenta.

— Aşadar, coi şapte vor fi: Bălăşoiu…

Aplauze vesele.

— … Calomfirescu…

Era as la geometrie. Urmară şi alte nume pe care şi noi le dădeam ca sigure. Mai rămăsese de anunţat unul singur. Eram convinşi că nu putea lipsi Năstase. Dar, spre surprinderea noastră, profesorul îl numi pe Năsturaş. E drept, cu o vagă ezitare în glas.

Clasă nu reacţionă furtunos. Era doar nedumerire. Ne priveam unii pe alţi fără să

înţelegem ce s-a întâmplat. Profesorul îşi drese glasul:

— Văd că vă miră alegerea pe care am făcut-o, înlocuindu-l pe Năstase cu Năsturaş... E adevărat că Năstase are notele cele mai mari, în timp ce Năsturaş e, hm, inegal... Totuşi ceea ce a determinat conducerea şcolii să facă această schimbare este faptul că acolo la Bucureşti ne trebuie o echipă pe care să putem conta. O echipă care să nu ne producă surprize...

Lăsarăm cu toţii capetele în jos. Năstase era un elev strălucit, dotat cu o mare fantezie. Din păcate însă nu numai la matematică. Nu era săptămâna să nu fie chemat la cancelarie pentru... o ultimă discuţie! Deşi la învăţătură era cel mai bun, nota la purtare scădea văzând cu ochii, tinzând în expresie matematică, către zero...

...Echipa şcolii se comportase meritoriu şi locul patru (menţiune) satisfăcuse atât conducerea şcolii cât şi orgoliul clasei. Cât despre Năsturaş, nu ştiu cum, dar nimeni nu avusese nimic special de spus. Poate că unii se gândiseră că Năstase ar fi ridicat punctajul măcar până la locul doi. Dar cu câte riscuri... Oricum, selecţia se dovedise judicioasă.

...Mai târziu, în armată, am fosit repartizaţi la aceeaşi unitate. Specialitatea: transmisionişti. Pentru că Năsturaş nu vădea acele aptitudini necesare, a fost numit furier, fiind foarte util atât comandamentului în diferitele treburi administrative, cât şi colegilor pentru care reuşea să mai obţină câte o învoire suplimentară. Ori de câte ori venea vorba despre fruntaşul Năsturaş

Ovidiu, toţi spuneam într-un glas: „Năsturaş? Da, e băiat bun!”

…După serviciul militar am intrat la aceeaşi întreprindere. Munceam şi ne completam studiile la „fără frecvenţă”. De la o vreme însă, drumul vieţii lui Năsturaş luă o traiectorie cu totul aparte. La început lucram în aceeaşi secţie. Într-o zi, şeful mă luă deoparte:

— Ce părere ai despre Năsturaş? Ştiu că-l cunoşti de mult. Aţi fost colegi de şcoală…

— Năsturaş? Excelent băiat.

— Mda, aşa m-am gândit şi eu… Din păcate, randamentul lui e modest.

— E adevărat. Ar putea să dea mai mult…

Mă gândisem de multe ori că o discuţie amicală cu Ovidiu ar fi foarte utilă. Dar niciodată nu avusesem timp…

Câteva zile mai târziu ni se anunţă că Ovidiu Năsturaş e trimis la un curs de perfecţionare. Sincer să fiu, am fost surprinşi. De ce l-au ales tocmai pe el? Erau alţii cu mult mai buni…

— E adevărat, ne explicase în particular şeful de secţie, dar în primul rând eu nu mă pot dispensa de niciunul din cei buni. Cu cine să-mi fac planul? Şi pe urmă nu avem chiar datoria… să-i ajutăm pe cei care deocamdată ne ţin în loc?

Într-adevăr, raţionamentul era logic şi ne-am împăcat cu el.

Peste şase luni, Năsturaş se întoarse la locul de muncă. Era într-adevăr altul. Se petrecuse în el o anumită schimbare. Căpătase stil. Ştia să pună problemele. Vedea *veriga principală*. Chiar ochii lui căpătaseră o nouă strălucire. Poate de aceea ni

s-a părut şi firesc să fie promovat în funcţia de adjunct al şefului de secţie.

În noua sa funcţie, Năsturaş dovedea că de fapt rămăsese neschimbat. Era şi acum, ca întotdeauna, un băiat bun. Într-o dimineaţă însă directorul îl convocă pe şeful secţiei noastre:

— Gavrilescule, centrala îmi cere un specialist în tratamente termice care să pună bazele unei secţii la o unitate nouă… Să-mi dai un om. M-am gândit la…

Se gândise la mine.

— A, asta nu! Păi el îmi face planul. Stă câte 12 – 14 ore în fabrică şi până nu termină ce are de lucru, nu pleacă. Cum o să vi-l dau tocmai pe el?! Are şi două inovaţii pe bancul de probă…

…ar fi spus şeful meu direct.

— Bine. Atunci, te duci tu, spuse râzând dar ferm directorul. O să-ţi prindă bine. E o investiţie nouă, amplasată la poalele munţilor Semenic. Ştii ce minune e acolo? E ca şi cum te-aş trimite la băi pe banii întreprinderii. Îţi faci valiză şi pleci!

— În niciun caz! Nu sunt eu omul să stau la băi şase luni. Ştiu eu ce înseamnă asta. Pe urmă, trebuie să muncesc aici un an ca să-mi repun secţia pe picioare. Nu, tovarăşe director, nu vă supăraţi, dar nu accept.

— Gavrilescule, discutăm degeaba, oftă directorul. Trebuie să dăm un om.

— Am soluţia. Să plece Năsturaş! Adjunctul meu. Cunoaşte problemele. Pot să-l dau că el nu e implicat direct în procesul productiv, şi preiau eu treburile ce-i revin aici…

— Năsturaş?

Directorul ridică sprâncenele. Nu se gândise.

— Crezi că o să se descurce?

— Nicio grijă. A făcut recent un curs de perfecţionare. Vă garantez că producţia n-o să sufere.

Şi aşa a fost detaşat Ovidiu Năsturaş la poalele muntelui Semenic, la o nouă investiţie, amplasată într-un cadru încântător, unde totul era ca într-o staţiune de odihnă. Cel puţin aşa ne asigura şi el în ilustratele pe care ni le trimitea regulat cu salutări prieteneşti.

…Nici nu ne-am dat seama când au trecut cele şase luni – timpul trece repede – când am aflat că tovarăşul Gavrilescu a fost numit director-adjunct în centrală. Cum e şi firesc, discutam între noi cine ar putea fi cel ce va fi numit în locul lui. Discuţia asta a noastră era atât de animată încât nici nu observasem că la ea participa şi Ovidiu. În toiul vorbei, uşa s-a deschis şi a intrat directorul.

— Băieţi – aşa ne spunea el, deşi printre noi erau şi două tehniciene – vă prezint pe noul şef de secţie.

Fără să vrem, am întors capul spre uşă să vedem cine mai urma să intre, dar uşa n-avea motiv să se mai deschidă.

— În locul tovarăşului Gavrilescu a fost promovat tovarăşul Năsturaş.

De fapt – nu ştiu cum – abia atunci l-am observat!

— Era şi firesc să procedăm aşa – a continuat directorul – întrucât în calitatea lui de adjunct cunoaşte foarte bine problemele. Specializarea pe care a făcut-o, pe de o parte, şi practică pe care o

are din recenta organizare a unei secţii noi şi moderne îl recomandă o dată mai mult, dacă mai era nevoie. Ei, eu vă doresc spor la treabă şi dumitale, tovarăşe Năsturaş, mult succes în noua muncă pe care ţi-o încredinţăm.

Ne părea rău după Gavrilescu care, deşi sever, uneori chiar aspru, fusese un şef pe cinste cu care nu ne era frică că ne-am putea împotmoli în faţa unei situaţii dificile. L-am felicitat şi noi pe Năsturaş care, oricum, era băiat bun.

Am lucrat într-adevăr bine cu el. Era om de înţeles. Niciodată nu ridica tonul. Era întotdeauna de acord cu părerile noastre, ba chiar, aş putea spune, parcă evita să-şi impună punctul lui de vedere.

...Aşa au mers treburile mai bine de un an până într-o zi când s-a procedat la o reorganizare. Fabrica s-a extins. Au apărut secţii şi sectoare noi. Trebuia să lărgim mult şi gama produselor fabricate. Secţia noastră s-a reprofilat, a devenit sector şi, în fruntea noului sector, am fost promovat eu! Sincer să fiu, eram emoţionat. Sarcini noi, situaţie nouă, răspundere sporită. Şi în noianul de gânduri care mă copleşeau în acele clipe, brusc, am descoperit că-şi face loc o întrebare. Ce s-a întâmplat cu Năsturaş? Doar el fusese şeful secţiei. Da, Năsturaş fusese numit director-adjunct. Trebuie să spun, spre cinstea lui, că şi în noua funcţie rămăsese neschimbat. Băiat bun.

În perioada care a urmat l-am văzut mai puţin. Când şi când ne mai întâlneam la câte o şedinţă cu care prilej schimbam câteva cuvinte

sau cu câte o glumă ne aminteam de anii de şcoală. Dar timpul trecea şi iată că pe diagrama personală a lui Năsturaş a apărut o nouă modificare.

— Ai auzit?

Era secretara directorului şi discuţia avea loc la bufet unde venisem să iau o gustare.

— Ce să aud?

— Tovarăşul Năsturaş pleacă…

— Unde pleacă?

— În străinătate, la specializare.

Cred că am părut foarte surprins, pentru că Nataliţa a început să râdă. Apoi îmi spuse, strecurându-şi vorbele pe sub ceaşca de cafea:

— L-am auzit pe şefu' (adică pe director) spunând că ar fi trebuit să trimită pe altcineva, dar nu se putea dispensa de el aici.

În fond era adevărat.

Ca orice discuţie de la bufet, am uitat-o repede. Poate un an, poate doi, nici nu m-am mai gândit la Năsturaş. Aşa e viaţa, oamenii se întâlnesc, merg o bucată de drum împreună, apoi se despart. Uneori se mai întâlnesc, alteori nu.

Aşa, de pildă, zi lele trecute m-am întâlnit cu Calomfirescu, fostul meu coleg de liceu. Bucurie mare! Am intrat împreună la un mic restaurant să luăm o gustare şi să depănăm amintiri. Ce minunaţi fuseseră anii de şcoală! Cu emoţii şi satisfacţii. Am evocat profesorii, colegii, aşa cum se obişnuieşte.

— Şi acum cu ce te ocupi? l-am întrebat.

— În cercetare. Şi-mi vorbi cu însufleţire de institutul în care lucrează. De altfel – urmă el –

chiar zilele astea mi-a apărut o lucrare. Din câte mi s-a spus, au propus-o pentru premiul Academiei. Stai să ţi-o arăt.

Şi cu ochi strălucitori scoase din servietă o carte frumos editată, purtând un titlu de specialitate. Pe frontispiciu erau tipărite numele autorilor: Ovidiu Năsturaş şi Pavel Calomfirescu.

— Năsturaş?! am exclamat eu.

— Nu ţi-l aminteşti? Ne-a fost coleg…

— Cum să nu, cum să nu! Am lucrat şi eu un timp cu el. Dar nu văd legătura… cu institutul, am zis moale.

— E director-adjunct administrativ, spuse Calomfirescu, punând cu un vag regret cartea înapoi în servietă.

— Şi cu lucrarea?

Calomfirescu ridică din umeri.

— N-are nicio importanţă… Năsturaş e băiat bun.

Am mai schimbat câteva fraze dar discuţia nu se mai lega. Ne-am luat la revedere şi ne-am despărţit.

M-am mai gândit multă vreme la băieţelul acela slăbuţ, totdeauna tuns, totdeauna politicos, fără nicio corijenţă, care nu supăra pe nimeni…

Acasă am băgat de seamă că un nasture de la manşeta hainei spânzura de-un fir de aţă! Trebuia cusut, bine cusut. Dar, nu ştiu de ce, l-am smuls şi l-am aruncat pe fereastră.

Caniculă

— Ţii, ce căldură\!

— Dar scoate-ţi, dragă şi tu cravata, haina… Ce stai aşa că la birou?

— Nevastă, unde-mi sunt papucii?

— Cum, unde? La locul lor obişnuit, sub banchetă.

— Şi pijamaua?

— La locul ei obişnuit, pe banchetă…

— Uf, căldură mare! Bine că e puţin curent…

— Nu ţi-e foame?

— Mi-e sete.

— Pe stomacul gol? Nu vrei să guşti ceva?

— Ce?

— O gustărică.

— Bine, dar să fie rece.

— Nişte roşioare cu cubuleţe de gheaţă…

— De la frigideraş…

— Cu brânzică.

— Atunci merge şi o berică…

— Să nu pun şi doi mici?

— Aşa e! Pe arăgăzel!

— Şi până pregătesc eu totul, tu pui masa…

— Bine, puişor…

— Adu şi taburetele…

— Dar şezlongul meu unde e?

— La locul lui, sub masă. Hai, că eu sunt gata cu mâncarea. Până iei gustărica, se fă şi mititeii.

— Un moment, să pun televizoraşul. Azi e meci mare…

— Şi eu ce fac în timpul ăsta?

— Păi ce doreşti, puişor, azi e duminică, faci ce vrei… Ai putea să-mi croşetezi puloverul ăla pe care mi l-ai promis, că uite acu vine iarna şi n-o să-l port fără mâneci… şi fără cipilica aia de schi…

— Până la meci mai e. Poate dau desene animate.

— Pe mine nu mă interesează…

— N-nai decât să-ţi citeşti *Sportul* de ieri.

— Mai bine mai iau o berică… Tii, ce căldură!

…În fotoliul pliant, el citeşte *Sportul* Ea croşetează şi priveşte ecranul televizorului portativ. Dar se apropie cineva…

— Vă rog să mă iertaţi că vă deranjez de la masă…

— Da, poftim, ce doriţi?

— Am şi eu o rugăminte. N-aţi vrea să vă mutaţi maşina la pomul celălalt?

— Dar ăsta ce are?

— Umbră.

— Păi, de aceea am şi pus-o aici.

— Ştiu, dar uitaţi-vă, maşina dumneavoastră are loc foarte bun şi la salcia aia…

— Şi cu plopul ăsta ce vreţi să faceţi?

— Cu plopul, nimic. Am vrea sub plop să ne punem cortul. Aşa că, dacă nu e deranjul prea mare…

— Hm, bine, vin imediat… Numai să văd unde-am pus cheile.

— E nemaipomenit, George! Ce oameni! Vin la iarbă verde cu casa!

— Sunt formidabili! Dacă şi-ar fi luat şi ei acolo o pătură, nu le-ar fi fost de ajuns!

— Aşa sunt unii. Nu se urnesc din casă decât cu tot confortul!

— Auzi, dragă, să mă duc să mut maşina… Unde mi-ai pus lingura de pantofi?

— Cum, unde? Acolo unde e locul ei: în trusa cu scule.

Cu ardere internă

(*din întrebările unui preadolescent*)

Dacă cele ce se povestesc în cărţi sunt luate din viaţă, înseamnă că şi eu pot fi eroul unor întâmplări ca-n romane. N-am dreptate? O să vedeţi că n-am! Citisem frumoasa carte *Prinţ şi cerşetor*, inspirată de un fapt autentic, şi am căzut pe gânduri. Dacă şi eu, dintr-o confuzie, nu *sunt eu*? Adică sunt un alt băiat care seamănă atât de bine cu mine, că nici eu nu mă mai deosebesc? Doar şi în zilele noastre li se leagă copiilor, la maternitate, o aţă la mâna ca să nu se încurce. Şi ce, în zilele noastre nu se mai pot încurca? Cu gândul la carte am hotărât să verific veridicitatea celor povestite de Mark Twain. A doua zi dimineaţă, în loc să mă scol ca de obicei, să-mi fac repede patul, să mă spăl şi să fug la şcoală, am rămas sub plapumă.

— Ce faci, Vasilică, de ce nu te scoli? m-a strigat mama alarmată. O să întârzii la şcoală!

Am tras aer în piept şi am ridicat o sprânceană:

— Mai întâi şi mai întâi nu sunt niciun fel de Vasilică. Eu sunt Bazil. Bazil a-ntâilea. Şi pe urmă, de ce nu mi se aduce cafeaua la pat? Ce-i dezordinea asta? Unde-i şambelanul?

Mama o clipă a zâmbit, crezând că vorbesc din somn, apoi s-a speriat că sunt bolnav.

— Sunt perfect sănătos dar aş dori să terminăm cu familiarismele. Azi nu mă duc la şcoală!

Şi am informat-o că sunt totuşi dispus să-l primesc pe profesorul de matematică în audienţă de lucru pe la ora 11, după ora de „bărcuţe-n

baie” şi o discuţie confidenţială cu Lăbuş. Atunci mama s-a supărat şi a adoptat o poziţie de forţă amenmtându-mă că dacă nu termin imediat cu gărgăunii (ce expresie!) îi telefonează tatii care deşi e foarte ocupat nu va pregeta să-l detroneze urgent pe Bazil a-ntâilea şi ultimul.

Aşa stând lucrurile m-am gândit să-mi verific teoria cu privire la veridicitatea literaturii cu o altă carte. Pesemne că asta – ca şi atâtea altele, cum aveam să aflu ulterior – nu fusese bună. Şi am ales alt roman celebru: *Robinson Crusoe*, inspirat şi el, cum bine se ştie, dintr-un fapt autentic care, de ce nu, la urma urmei, putea să mi se întâmple şi mie.

Când a aflat mama că vreau să naufragiez pe insulă din mijlocul lacului Herăstrău, departe de civilizaţie, unde să-mi dovedesc puterea de creaţie şi capacitatea de stăpânire a stihiilor naturii, mi-a spus că-mi ia hainele şi o să stau naufragiat în cămară până o să-mi vină mintea la cap. Aşadar nici această operă nu se dovedise veridică. La fel am păţit şi când mi-am propus să realizez *Ocolul pământului în 80 de zile*. Un coleg, dintr-o clasă mai mare, mi-a explicat că deşi calculul matematic pe care se baza romanul îşi păstrase valabilitatea, toate celelalte condiţii se schimbaseră fundamental.

După ce am luat mai multe note proaste la şcoală, unde părerile mele se abăteau în mod grav de la prevederile manualului, tata decise să poarte o discuţie serioasă cu mine. Tata nu e critic literar, e inginer, de aceea are răbdare şi ia întotdeauna în consideraţie toate datele problemei. După ce a

ascultat expunerea mea de motive, după ce a reflectat asupra dilemei în care mă zbăteam m-a înţeles. Nu s-a supărat. A clătinat din cap, s-a ridicat de la birou şi s-a dus la dulapul cu cărţi. A scos de acolo un volum gros, frumos cartonat, şi mi l-a întins.

— Uite, băiatule, mi-a zis el, ia cartea asta, e singură în care lucrurile se petrec exact ca-n viaţă.

Am luat-o cu emoţie şi viu interes. Pe copertă scria cu litere mari de aur: MOTOARE CU ARDERE INTERNĂ.

Argontm[3]

— Nu, stimabile! Nu sunt de acord! Poţi să mă consideri un înapoiat, un retrograd, un conservator. Ştii dumneata ce facem noi acum? Stăm de vorbă? Discutăm? Nici pomeneală. Co-mu-nicăm! Facem schimb de informaţii. Dumneata primeşti mesajul meu, îl decodifici, îl analizezi şi îmi transmiţi la rândul dumitale alt mesaj. Soacră-mea a fost azi dimineaţă la piaţă. Ce crezi că a făcut acolo? A *cumpărat* ceapă? A *luat* cartofi? Te înşeli. A *selectat* zarzavat. Când a venit acasă ne-a declarat: „Acum poate să vină iarna. Avem un *stocaj* suficient de legume”. Soţia mea nu mai are *dureri de cap*. Nu. Are migrenă *sinaptică*. Nu mai ia ca pe vremuri deconectante, ia preparate *anticholinesterazice*! E inutil să-ţi mai spun că la noi în casă totul se desfăşoară după un *program*, că avem *modelul* săptămânii, al lunii, al sezonului.

3 Noţiune derivată din algoritm, definind argoul modern în care cuvintele uzuale sînt substituite prin limbaj cibernetic (teoria aparţine autorului şi n-a făcut încă obiectul nici unei comunicări).

Prietenii nu-i mai alegem după afinităţi, după preocupări comune, pe bază de simpatie sau mai ştiu eu ce. Îi cultivăm în funcţie de nivelul *entropiei*. Când ne uităm la televizor, cu alte cuvinte când Studioul ne *vizualizează* o emisiune, aceasta nu mai este „interesantă" sau „plicticoasă", a devenit *excitantă* sau *inhibitorie*. Ideile nu mai sunt „convingătoare" sau „banale", sunt cu *rezonanţă* sau fără. Rezultatul lor e binar: cu impuls sau cu absenţă de impuls! Lucrurile au ajuns atât de departe încât soţia mea îmi serveşte de cel puţin trei ori pe săptămâna preparate de *cod*, cu toate că ea însăşi recunoaşte că este vorba de o simplă *analogie* lingvistică formală. Băiatul meu vine la sfârşitul trimestrului şi-mi dă la semnat *diagrama* lui şcolară. „Tăticule

— Îmi spune – dacă nu mă înşală *memoria*, mi-ai promis o bicicletă dacă voi avea un nivel de informaţii corespunzător simbolului 10". Frate-său mai mare e student. De curând au avut la facultate un bal. Au petrecut grozav şi reuniunea s-a încheiat cu alegerea celei mai frumoase fete pe care au decretat-o *Miss-Media*! Mi-au făcut capul n-ai calendar, cu calectivdarul era simplu, mi l-au făcut computer. Soţia mea se plânge că nu mai ieşim la un teatru, la un film, că toată ziua *roboteşte* în gospodărie. Că maşina de prăjit cartofi are nevoie de nişte *reglaje* şi cu toate că mi-a *semnalat* acest lucru de nu ştiu câte ori, eu n-am reacţionat la nicio *telecomandă*. Şi când îi reproşez că stă prea mult de vorbă la telefon, îmi explică: „Am vorbit cu Fifi şi ştii bine că ea are nevoie de o redundanţă mai mare". Râzi? Nu e de

râs. Gândeşte-te, avem o pisică. O chema, omeneşte, Miţi. Acum o cheamă Biţi. Până şi aia mică, fetiţa mea de şase ani, vine şi mă întreabă: „Spune, tăticule, ursul cibernează?”

Metamorfoză

În colegiul de redacţie a gazetei de perete *Polizorul* a fost discutat pe larg sumarul noului număr ce trebuia să apară peste câteva zile. Redactorul-şef Lică Pânişoară urma să scrie *editorialul*, un apel vibrant la respectarea disciplinei de producţie. Un articol fusese solicitat directorului-adjunct Rădoi care, întors recent din străinătate, trebuia să propună câteva idei menite să conducă la economii mai ales la capitolul valutar. Un alt articol avea ca temă ultimă plenară sindicală. De asemeni fusese stabilit locul în care va fi lipită caricatură cu textul: *„Schimbul 3 e dormitor*?” Nu va lipsi nici *Cronica rimată*. Ca de obicei, Tache Matache, unul din talentaţii autori ai textelor de brigadă, se va ocupa *în vers voios cum e primită la noi critică de jos*. În ultima clipă, Pânişoară ceruse să fie introdusă o rubrică nouă care, fără îndoială, va fi foarte bine primită: *Colţul iniţiativelor*. Ideea fusese acceptată ca bună, iar Smarandache, un tânăr colaborator în plină formare, primise sarcina să-l scrie.

A doua zi, Smarandaehe se prezentă în faţa redactorului-şef cu o hârtie în mină. Pânişoară îşi puse pe nas ochelarii săi cu ramă de sârmă şi începu să citească cu foarte multă atenţie. Smarandaehe îl urmărea, încercând să ghicească cum reacţionează, la fiecare rând, redactorul-şef. Ţinând cont de spaţiul acordat, articolul era scurt:

„La secţia abrazive a luat naştere o nouă iniţiativă. Tinerii din colectiv au propus ca în timpul liber să alcătuiască o formaţie de muzicuţe cu care să participe la programul brigăzii artistice de agitaţie”.

Pânişoară puse hârtia jos şi întrebă privind peste ochelari:

— Ce-i asta?

— O iniţiativă, răspunse Smarandaehe care, în adâncul sufletului, nu-l simpatiza pe redactorul-şef pentru aerele directoriale pe care şi le aroga, deşi în producţie nu era decât normator, în timp ce Smarandaehe era tehnician la ETC.

— Nu asta te întreb! Atâta lucru înţeleg şi eu. Ce-i asta, adică ce vrea să fie textul pe care mi l-ai adus?

— Articolul pentru gazeta de perete.

— Şi, după părerea ta, ăsta e un articol pe care să-l putem publica?

— De ce nu? se miră Smarandaehe. E scurt, concis. Află colegii noştri despre o iniţiativă foarte frumoasă a tinerilor de la secţia abrazive…

— Află, află! Pânişoară îşi scosese ochelarii şi descria cercuri mari prin aer cu ed. Dar cum află?! Ce, îţi închipui că e totuna în ce formă le comunici informaţia? Ia-l şi refă-l.

Şi cu un gest autoritar îi înapoie hârtia.

— Scurt, concis, dar *personal*. Înţelegi? Stil personal. Să se vadă că această iniţiativă te-a impresionat, că n-ai trecut rece şi nepăsător pe lângă ea. Că doar nu eşti o maşină de înregistrat…

— Bine, dar…

Ar fi vrut să-i explice că o informaţie este

altceva decât un reportaj. Dacă voia un reportaj atunci…

— Niciun „bine”, niciun „dar”. Ia-l şi scrie-l din nou.

Smarandache împături articolul, îl puse în buzunar şi ieşi.

A doua zi în pauza de la ora 12 se duse din nou la sediul redacţiei.

— Am adus articolul… spuse direct, în loc de salut.

Pânişoară îşi puse pe nas ochelarii săi de sârmă şi se concentră în lectură: „Am aflat cu multă bucurie că la una din secţiile noastre cu care ne mândrim şi care se ocupă de materiale abrazive, atât de necesare uzinelor din toată ţara, s-a petrecut un fapt neobişnuit. De fapt, un fapt cu care tinerii noştri ne-au obişnuit de multă vreme. Dornici să participe la programul brigăzii artistice de agitaţie, ei au propus să alcătuiască un mic ansamblu de muzicuţe de gură cu care vor interpreta cele mai cunoscute şlagăre. Felicitări şi mult succes la viitoarele spectacole”.

Reidactorul-şef îşi scoase ochelarii şi-şi frecă îndelung rădăcina nasului.

— Ce-i asta? întrebă el.

— Articolul pe care mi l-aţi cerut, spuse Smarandache simţind cum începe să-i tremure o vinişoară de la tâmplă.

— Măi Smarandache, tu eşti băiat deştept, că dacă nu erai deştept nu te puneau la ETC. Ăsta-i articol? şi înşfăcând un creion roşu începu să sublinieze pe foaia scrisă caligrafic: „*De fapt*, *un fapt*, *obişnuit*, *neobişnuit*”, tooot învârti,

cuvintele… Dar mai e ceva…

— Ce mai e?

— De unde ştii că vor avea succes?

— Nu ştiu.

— Şi atunci de ce „felicitări”?

— Pentru iniţiativă.

Smarandache ştia că în privinţa asta e invulnerabil. Şi era.

— Da, mă rog, conveni Pânişoară, dar alta-i hibă, nu ştiu cum să-ţi explic. Articolul tău are o notă prea subiectivă…

Vinişoara de la tâmplă începu din nou să pulseze.

— Păi, nu mi-aţi cerut să fie scris într-un stil personal?

Redactorul-şef îl atrăsese pe terenul său:

— *Personal* nu înseamnă *subiectiv*. Şi pe urmă exprimarea ta e plată, banală, inexpresivă. Un articol la gazeta de perete trebuie să fie ca un afiş. Omul nu stă în picioare în faţa gazetei dacă nu-l interesează ceva. Trebuie să-i atragi atenţia şi să-i comunici ce ai de comunicat într-un mod care să se fixeze imediat în memoria lui. În fond, ce urmăreşti tu cu articolul tău?

Smarandache simţea că în clipa aceea urechile i se făcuseră purpurii. Spuse rar, ca să-şi stăpânească respiraţia:

— Ce urmăresc? Să-mi îndeplinesc sarcina pe care mi-aţi dat-o…

Pânişoară îi aruncă o privire binevoitoare:

— Foarte frumos. Dar vrei totodată că cititorul nu numai să afle despre iniţiativele tinerilor de la secţia abrazive, ci să ţină minte să

vină să-i aplaude când va avea loc programul brigăzii de agitaţie, nu?

— Da.

— Bun. Atunci ia şi refă articolul. Scrie-l într-o manieră mai modernă, mai expresivă, mai colorată. Ne-am înţeles?

A doua zi articolul suna în felul următor: „În moderna secţie de materiale abrazive din uzina noastră, tinerii au luat iniţiativa de a alcătui o ceată melopoică de trubaduri care se vor produce în cadrul brigăzii noastre artistice cu piese folk şi alte bucăţi de mare expresivitate melodică. Aşteptăm cu interes prima apariţie pe scenă a tinerei formaţi muzicale (i.

Aşa cum anticipase Smarandache, nu era bine. Nu ştia de ce, dar era sigur că redactorul-şef o să-i explice.

— E adevărat că te-ai străduit dar n-ai ajuns la esenţă – începu Pânişoară. În textul tău ai introdus o serie de noţiuni moderne dar exterioare. Eu voiam ca *stilul de exprimare* – înţelegi? – să fie modern. O proză densă, concentrată dar plină de sevă. Ca un poem într-un vers. Ar trebui să găseşti câteva imagini sugestive, contrastante care să pună în evidenţă ideea. Şi, bineînţeles, să nu lipsească o poantă. În felul acesta iniţiativa pe care vrei s-o faci cunoscută se va degaja de la sine fără ostentaţie, fără comentarii prozaice. Ai înţeles?

— Nu, spuse pe tonul cel mai sincer Smarandache.

— Bine, răspunse Pânişoară. Atunci ştii ce ai de făcut. Fă-l din nou şi adu-l mâine.

În ziua următoare Smarandache intră decis în biroul redacţiei. Îi întinse redactorului-şef articolul.

— L-am adus. Dens, concentrat, sevă, contrastant, modern, personal, poantă!

— Bravo, bravo! se bucură Pânişoară care crescuse multe cadre pentru redacţia gazetei *Polizorul*. Iată un tânăr care a înţeles ce i s-a cerut! Despături foaia de hârtie şi citi:

„Solstiţiu. În cumpăna anotimpurilor din zăpadă răsar ghiocei. Din minţile tinere – idei. Căliţi în lupta cu materialele dure, tinerii de la secţia abrazive înfruntă exigenţele publicului spectator, construind structuri armonice, de gură. Băieţii noştri, cum se vede, sunt buni la treabă şi buni de gură. Fără comentarii.

— După cum vedeţi, am pus în evidenţă ideea, şi iniţiativa se degajă de la sine…

O umbră trecu pe faţa lui Pânişoară. Să se fi înşelat el în privinţa lui Smarandache? Poate ar fi fost mai nimerit să-i dea rubrica *Cifre care spun totul*. Se lăsă pe spătarul scaunului:

— Vezi tu, măi băiatule, articolul tău absolutizează problema fără s-o pună în legătură şi cu celelalte aspecte care trebuie avute în vedere. Faptul trebuie privit în corelaţie cu toate elementele componente ale sferei de preocupări. E bine totuşi ca scoţând la lumină filonul pozitiv, să analizezi şi critic toate implicaţiile, nu? Dacă privim unilateral… cum să-ţi spun eu? Vezi, băieţii ăştia cânta la muzicuţă, dar am investigat noi suficient acest fenomen? Ce reflectă el? Poate că de fapt aici avem o altă realitate. Revereul celei

aparenţe. Să nu uităm că în acelaşi număr vom avea şi un articol semnat de tovarăşul Rădoi. Ori asta ne garantează că gazeta va fi citită şi de conducere. Ne asumăm noi răspunderea pentru iniţiativa de la secţia abrazive? Avem noi dreptul s-o îmbrăţişăm?

Smarandache se ridică, îşi luă articolul şi se îndreptă spre uşă. Din urmă Pânişoară îi aduse aminte:

— Vezi că mâine apare gazeta. Până mâine trebuie să faci ca articolul să fie publicabil.

A doua zi articolul se dovedi publicabil. Pânişoară personal îl unse cu pelicanol şi-l lipi pe panou. Apoi îl reciti cu glas tare, intonând cu satisfacţie:

„Aflăm cu mirare că unii tineri din secţia abrazive ar avea intenţia să se producă în cadrul brigăzii noastre artistice de agitaţie. Faptul în sine nu ar fi grav dacă secţia şi-ar fi îndeplinit la timp planul de producţie. Deşi s-au luat măsuri pentru recuperarea rămânerilor în urmă, credem că nu este momentul să ne gândim la divertismente şi alte concerte. Pe de altă parte, ceea ce ar trebui să dea de gândit, e că tinerii – deocamdată nu vom da nume – şi-au propus să cânte la muzicuţă de gură. De aici se vede clar că, în ce priveşte curajul criticii, stăm prost! De ce nu vin cu un monolog, cu o cronică rimată, concretă, cu nume şi fapte. E foarte comod să apari pe scenă şi să faci împam, împam. *Nu se supără nici şeful atelierului, nici tehnologul, nici magazionerul. Ar mai fi multe de spus, dar din lipsă de spaţiu încheiem aici. Până la clarificarea întregii probleme, aşteptăm cu interes*

fructificarea acestei iniţiative. Să cântăm şi la muzicuţă, tovarăşi, că n-o fi foc!”

Chemarea necunoscutului

După îndelungi dezbateri, soţia mea şi cu mine am căzut de acord să luăm un câine. Nu o potaie de salon cu zulufi sau pantaloni, cu bot turtit şi coadă tăiată, aşa cum se poartă pe la Paris sau mai ştiu eu unde! Ci un câine autentic, aşa cum l-a făcut natura încă înainte de intervenţia lui Darwin şi Miciurin. Adică un lup! Un lup în toată puterea cuvântului. Bineînţeles, domesticit, care să ne asculte orbeşte, să facă numai ce-i spunem noi (în special eu) şi nu ce-i trăsneşte lui prin cap. Voiam cu tot dinadinsul un câine pe care să ne putem baza, care să ne păzească maşina, casa şi celelalte bunuri cu folosinţă îndelungată. Şi, în anumite situaţii, să ne păzească şi pe noi atunci când plecam cu cortul la munte şi pe litoral unde, singuri, în mijlocul pădurii sau pe plajă pustie, ne simţeam slabi şi fără apărare.

Odată hotărârea luată, ne-am întrebat unde am putea găsi un astfel de animal, în mijlocul civilizaţiei care ne înconjoară.

— Să dăm telefon la stană, propuse soţia mea. Acolo, în creierul munţilor, printre ciobani, trebuie să fie…

Propunerea însă nu se dovedi valabilă, stânile nu aveau nici câini-lupi, nici telefon.

În cele din urmă, după multe căutări şi aşteptări, promisiuni şi contraservicii anticipate, am fost înştiinţaţi că ne putem considera *părinţii* (*tutorii*, *stăpânii*?) unui splendid câine-lup nou-născut. Nu, desigur, încă nu-l puteam lua pentru

că ar fi fost cu totul inuman să smulgem puiul de la sânul mamei. Peste două luni însă, odată înţărcat, va fi al nostru!

— O să-l creştem ca la carte! am declarat eu bătând, nu ştiu de ce, cu pumnul în masă.

Afirmaţia nu era o simplă metaforă pentru că pe masă îngrămădisem un mare număr de cărţi, manuale, tratate, enciclopedii şi broşuri cu privire la *creşterea*, *îngrijirea şi dresajul câinilor*. Având o vastă şi variată bibliografie, m-am cufundat în studiu, înarmat cu pixuri, creioane colorate şi vechiul meu caiet de conspecte. Micile povestiri ilustrative m-au înduioşat (cum a salvat o lupoaică pe Romulus şi Remus, cum a salvat un lup alsacian un paraşutist american rămas în copac). Am transcris în caiet cu tuş colorat citate celebre: *Tragăle pero*! (expresie spaniolă), *homo homini lupus* (expresie latină). Am aflat care au fost câinii preferaţi ai unor oameni de seamă (Caesar, Napoleon, Jean Marais), cum l-a chemat pe câinele lui Churehill şi cum l-a chemat pe stăpânul lui Rin-Tintin.

În sfârşit, sosi şi ziua mult aşteptată.

— Vino să-ţi iei fiara, mi-a telefonat amicul. E de datoria mea însă să te previn că-ţi iei o mare belea pe cap. Are cerul gurii că smoala! Taică-său, scăpat de sub supraveghere, a ucis cu bestialitate un urs fără apărare, iar maică-sa a făcut prăpăd printre orătănii. Cred că va trebui să-i pui botniţă şi lanţ de pe acum…

Eram fericit. Asta ne doream! Un dulău, un câine din Baskerville, un animal care i-ar fi putut inspira un nou roman lui Jack Lonidon, un nou film

lui Hitehkok. Mi-am înştiinţat soţia, ne-am urcat în maşină şi am pornit la adresa indicată.

Prima impresie a fost… o cruntă dezamăgire! *Fiara* ne-a fost dată într-o cutie de pantofi de damă nr. 26. O mogâldeaţă cenuşie cu puf auriu, cu doi ochişori de căprioară şi urechiuşe de ursuleţ.

— Vai ce dulce e! a exclamat soţia mea, uitând pe loc toate principiile de educaţie spartană, fără sentimentalisme ieftine, ce trebuiau impuse din prima clipă.

I-am aruncat o privire mustrătoare: sigur, acum mai era mic. Dar va creşte! Şi atunci…

Chiar de a doua zi a început lungul şir de surprize. Patrupedul carnivor refuză cu încăpăţânare să-şi mănânce porţia de carne – partea cea mai bună a şniţelului meu. Mirosi cu indiferenţă felia de şuncă pe care i-am scos-o din sandviciul pregătit pentru serviciu, eu mulţumindu-mă să mănânc doar pâinea. Din supa de perdşoare, culese doar mărarul, iar din bucata de şwaitzer roase numai ceara de pe margine. Intrasem în panică. Dacă se va anemia? La vârsta asta, organismul e încă fragil. Din fericire acceptă să lipăie puţin lapte şi, curios, mânca cu multă poftă compotul meu de mere, dietetic.

…Copilăria lupului trecu relativ repede. Îi pusesem numele de Fulger (mie îmi plăcuse Trăsnet, iar soţiei, Uragan). Se înălţase binişor şi caracterul lui *specific* era acum în afară de orice dubiu. Nu mânca oase (cu excepţia unei frumoase pipe de os pe care o uitasem pe braţul fotoliului), nu mânca decât vegetarian, în special flori (din

glastră sau din grădiniţă, după ce mai întâi le mirosea cu mult deliciu). Nu-i plăcea să iasă la plimbare. Prefera să stea ore întregi lângă aparatul de radio şi să asculte concerte simfonice. Anumite pasaje le sublinia cu urlete prelungi pe care le emitea dându-şi capul pe spate. Era exasperant de sociabil. Orice oaspete intrat în casă, chiar şi pentru prima oară, era cel mai vechi şi mai bun prieten al său. I se aşeza pe genunchi şi-l privea cu duioşie în ochi. În plus, era în cele mai bune relaţii cu motanul vecinului, cu care putea să se joace ore întregi.

La vârsta de un an era un lup matur. Înalt, puternic, cu o înfăţişare exterioară care impunea respect. Eram mândri de el, socotindu-l un membru de familie cu drepturi egale.

…De la o vreme însă în casa noastră aveau să se petreacă evenimente ciudate, misterioase. Aş îndrăzni să zic senzaţionale. Întâi au început să dispară din cămară diferite alimente: o şuncă mare afumată (Fulger n-ar fi pus gura pe ea nici ca pedeapsă), o sacoşă cu conserve, o roată mare de caşcaval şi multe altele. Nu găseam nicio explicaţie. Nu aveam personal de serviciu, iar presupunerea unei spargeri era exclusă… Într-o bună zi mi-am întrebat soţia dacă nu cumva dăduse la curăţat costumul meu cel bun. Nici gând! Trebuie să fie în dulap. Dar în dulap nu era. Ieri îl mai văzusem acolo şi astăzi dispăruse cu umeraş cu tot! apoi dispăru o sumă de bani pe care o păstram într-un plic în şifonier, sub rufe, ca o rezervă pentru situaţii neprevăzute…

M-am sfătuit îndelung cu soţia şi am ajuns la

concluzia că o reclamaţie la miliţie nu putea decât să ne facă ridicoli. Nicio uşă forţată, niciun geam tăiat. Nicio cheie pierdută, nicio bănuială. Şi în plus, un câine de pază, fioros.

Dezlegarea misterului se produse cu totul pe neaşteptate. Într-o zi soţia mea veni lividă de la coafor. Era sursa de unde se puteau căpăta mai multe informaţii chiar decât de la mica publicitate. Îmi povesti că în timp ce stătea cu capul sub cască, auzise lângă ea o discuţie oare desigur avea ca scop să-i fie adusă la ureche. Aşa, de pildă – afirmau persoanele care-şi făceau manichiura – vecinii din cartier ne socotesc nişte oameni extraordinari, plini de delicateţe şi de o caritate fără egal. Atenţi faţă de grijile şi necazurile semenilor, le veneam în ajutor cu cea mai desăvârşită discreţie. „Nici eu n-aş fi ştiut din partea cui era ajutorul primit – spunea o voce – dacă mesagerul n-ar fi fost de fiecare dată acelaşi lup binecunoscut”. O familie numeroasă primise ajutor în alimente. O alta, în îmbrăcăminte. Până şi beţivul de Constandin care-şi băuse banii de chirie, primise un plic de bancnote (totuşi, mi se pare exagerat, dragă! spusese una dintre persoane).

Eram consternat. Mă uitam la soţia mea fără să înţeleg nimic, în timp ce ea încerca fără succes să toarne picături de valeriană într-un pahar. Era oare cu putinţă una ca asta? Să fi făcut toate acestea bestia, criminalul, patrupedul asasin? Care să fie explicaţia? De la cine să fi deprins asemenea obiceiuri? De la mine, în niciun caz! Poate nevastă-mea, cu sentimentalismele ei! Era

intolerabil. Voi lua măsuri! Şi am luat. L-am transferat de urgenţă din vestibul în curte, unde va locui de aici înainte, în coteţ de lemn, cu botniţă şi lanţ! Nu tu concerte, nu tu musafiri, să fie clar! Acolo era locul lui. Fulger ne privi cu o privire tristă, umedă, dar nu *spuse* nimic. Îşi acceptă soartă cu stoicism.

…Lucrurile păreau să intre în normal. (În ultimul timp mâncase chiar de două ori oase, pe care i le adusese motanul.) Totuşi, ceva în privirea lui părea schimbat. Ai fi zis că se uita dincolo de noi, undeva departe (dar asta era desigur bolnava mea închipuire, gata să umanizeze şi o coadă de mătură).

Într-o noapte – dormeam adânc – am fost trezit de lătratul dezlănţuit al lui Fulger. Am sărit din pat: maşina! Am deschis fereastra, dar totul era în ordine. Ceva mai încolo, sub felinar, erau parcate ca de obicei mai multe maşini ale locatarilor de pe stradă. Nu părea nimic suspect. Totuşi Fulger continua să latre sălbatic. Făcu ce făcu, se smulse din lanţ şi cu o săritură, pur şi simplu zbură peste gând. Priveam concentrat, încercând să înţeleg ce se întâmplă. În mai puţin de un minut, Fulger îmi aduse, aproape târându-l, un necunoscut – îl ţinea cu colţii de mânecă. Ajuns sub fereastra mea, îi dădu drumul şi începu să… scâncească. Necunoscutul îşi îndreptă haina şi spuse cu o voce surdă:

— Aveţi un câine foarte vigilent… îmi pare rău că din cauza mea v-a trezit din somn…

— Mă rog, nu face nimic… am mormăit eu. Aveţi vreun necaz cu maşina?

— Unul banal… poate vi s-a întâmplat şi dumneavoastră. Am uitat cheia în contact şi am trântit portiera. Dacă aţi fi amabil să-mi daţi puţin cheile dumneavoastră. Poate am norocul să se potrivească şi n-o să fiu nevoit să stric geamul de la portieră…

Într-adevăr, mi se întâmplase şi mie să uit cheile în contact spre hazul celor din jur. Asta-i culmea, să fii nevoit să-ţi spargi propria maşină! Am zâmbit pe întuneric şi am spus:

— Un moment…

Am luat cheile din haină şi i le-am aruncat. Eram în pijama şi nu-mi venea să ies, aşa, în noaptea răcoroasă.

— Mulţumesc, spuse străinul. Vi le înapoiez într-un minut.

— Daţi-i-le/ câinelui, am spus eu detaşat, ştiind că un asemenea *aport* era foarte simplu pentru Fulger.

Străinul l-a mângâiat uşor pe cap în timp ce Fulger scheuna de plăcere, după care l-am văzut însoţindu-l cu salturi mici, vesele.

Trecură câteva clipe. Apoi am auzit o pornire de motor. Şi o maşină care demarează. Deci se rezolvase… Dar, spre mirarea mea, necunoscutul nu veni să-mi restituie cheile şi nici Fulger nu se reîntoarse. Nici cu, nici fără chei…

Cum o oarecare nelinişte începea să pună stăpânire pe mine, m-am îmbrăcat şi m-am dus la parcare… Maşina care plecase, fusese a mea!

Şi odată cu ea dispăruse – pentru totdeauna – şi Fulger.

Multă vreme am încercat să-mi explic

comportarea cu totul ieşită din comun a acestui câine. Prietenii m-au asigurat că e un caz izolat, un caz-limită. Chiar un caz de dincolo de limită! Fireşte, asta m-a consolat mult.

Dar abia acum când povestesc toate acestea, mi-am adus aminte de o frază, citită într-unul din manuale, şi căreia nu-i acordasem nicio atenţie. *Se întâmpla uneori că aceste animale puternic dominate de instinct să cadă pradă unui simţământ ciudat numit „chemarea necunoscutului”*. Aşa da! Orice devine suportabil dacă ţi se oferă o explicaţie.

Fără cuvinte

Prin interfon se auzi o voce melodioasă:

— A venit tovarăşul Eleudon.

Bărbatul de la birou tresări, apăsă un buton şi spuse cu însufleţire:

— Să poftească, să poftească! Şi, tovarăşă Margareta, două cafele…

Uşa se deschise şi în încăpere intră un personaj rotofei cu părul rărit pe frunte. Cel de la birou sări din fotoliul său rotativ şi îi ieşi în întâmpinare.

— He! He! Tovarăşul Eleudon! De când nu ne-am văzut, frate?!

Îi întinse mâna strângându-i-o cu efuziune.

— De când mi-aţi transformat ultima schiţă umoristică într-un text explicativ la o caricatură…

— Ce memorie! Ce memorie!

— Păi, acum lucrez la un volum de memorii, spuse Eleudon cu un ton din care nu se putea deduce dacă glumeşte sau vorbeşte serios.

Gazda preferă prima variantă şi dori să

replice în ton:

— Mă treci şi pe mine în el?

— Nu, că vreau să fie ceva vesel, zâmbi Eleudon.

— Bună! Buuună! aplaudă celălalt. Invitându-şi oaspetele să ia loc în fotoliul pluşat din faţa biroului, îl informă că în acest moment se punea problema editării unui almanah, pentru care îi solicită colaborarea.

— Am dori ca în calitatea dumitale de umorist cu experienţă să ne scrii ceva, cum să spun eu? ceva tare… tare ca o…

Căuta în mod vizibil o comparaţie sugestivă.

— Ca o piatră, propuse Eleudon.

— Nu, să fie ceva tare care să ardă ca o…

— Ca o ţuică de turţ, încercă din nou Eleudon.

— Nu omule, eu vorbesc la figurat. Povestirea dumitale să fie ascuţită ca…

— Ca un creion…

— Să fie tăioasă! Ai să spui că o lamă. Nu, mai tăioasă!

— Ca secretară de la primărie.

— Aşa! Văd că m-ai înţeles. Asta vreau. Cu arma râsului să atacăm direct mentalităţile învechite, atitudinile retrograde, dispreţul faţă de cetăţean. *Ridendo castigat mores*, spuse el cu pedanterie şi, aruncând o privire spre cel din faţă, socoti necesar să-i traducă: adică să ne despărţim râzând de trecut!

Eleudon clătină capul cu incertitudine. Nici pe orizontală, ca o negaţie, nici pe verticală ca o aprobare. Mai mult ca o mişcare circulară de

degajare a gâtului din strânsoarea cravatei.

— Uite, să luăm de exemplu un şef incorect!

— Da, am ceva cu un şef, spuse Eleudon fără chef. Un şef de tren.

— A, nu… Ceva mai serios. Să mergem mai sus…

— Ar fi ceva. Am văzut undeva o notă cum că de la balconul cinematografului *Ciobăniţa* nu se vede filmul.

Amfitrionul făcu un gest dezolat. De ce nu se făcea înţeles?

— Nu, dragă… Mai *sus*. Ziceam de un şef mai solicitat de public.

Scriitorul îşi adună sprâncenele la rădăcina nasului, apoi încuviinţă:

— Se poate: şeful spălătoriei chimice Trandafirul.

— Nu, dragul meu, ceva care să intereseze pe toţi cetăţenii oraşului nu numai peste care nu-şi spală rufele în familie, râse încântat de glumă pe care o socotea reuşită.

— Mda, ar fi ceva cu şeful parcurilor de distracţie. În parc vin toţi cetăţenii, şi cei mai tineri şi, îndeosebi, cei mai vârstnici.

— Parcurile… cântări cu îndoială omul din spatele biroului. Nu, e prea dispersat. Trebuie ceva mai centralizat.

— La o Centrală.

— Asta da!

— Am. Şeful de la centrala termică.

Gazda începea să dea semne de nerăbdare.

— Nu, tovarăşe Eleudon, nu! Văd că tragi mereu spre zone mai călduţe.

— Aşi, că la noi în cartier e o gheţărie… oftă scriitorul.

— Lasă cartierul, ţi-am spus că vreau să fim curajoşi! Aşa ni s-a cerut. În ultima recenzie să scris cu litere cursive că mereu batem pasul în zone comode, lipsite de riscuri, că trebuie să ridicăm fruntea cu mai multă iniţiativă spre probleme mai dificile. Aşa că fruntea sus! Şi să căutăm în zone mai înalte.

— Am ceva dintr-o zonă mai înaltă. Şeful cabanei de la *Babele*…

Cel din faţa lui deschise braţele şi se lăsă moale pe spătarul fotoliului. În clipa aceea uşa se deschise şi secretara intră aducând cafelele comandate. Intrase la timp.

— Mulţumesc, tovarăşă Margareta… Şi adresându-se lui Eleudon: Ştii, tovarăşa Margareta face nişte cafele, mmmm!

Eleudon aprobă cu un zâmbet de mulţumire cercetând din ochi dacă în paharul cu picior era apă minerală. Printre beşicuţele care dansau în apă, văzu chipul alungit şi răsturnat al gazdei sale care sorbea din ceaşca cu cafea.

— Mda, e o fată de aur… Brusc puse ceaşca jos: Stai că mi-a venit o idee! Uite: hai să vedem cum promovăm femeile?! Cine sunt cei care împiedică promovarea tovarăşelor noastre de viaţă şi de muncă. Ei, ce zici?

La rândul său Eleudon sorbi din ceaşcă.

— Păi, nu ştiu, spuse după o mică pauză.

— Cum, nu ştii?!

— Nu ştiu pentru că nu sunt căsătorit. Secretară n-am. Mama mea e pensionară. Aşa că

n-am de unde să ştiu.

— Mă rog. Să admitem că nu ştii dintr-o experienţă directă, dar ia să vedem împreună cum se petrec lucrurile în viaţă. Uite, se scoate un post la concurs…

Eleudon îl urmărea cu atenţie.

— Adică se afişează, spuse.

— Exact. Ce urmează?

— Se prezintă mai mulţi candidaţi…

— Şi candidate! punctă celălalt cu satisfacţie. Ei, acu e acu: cine va fi preferat? Să-ţi spun tot eu: candi-datul! De ce? Pentru că e bărbat. Cu bărbaţii te înţelegi altfel. Discuţi franc, bărbăteşite. „Uite, mă, uite, băd! Şi dacă nu-ţi convine, caută-ţi!” Pe când cu o femeie… începe să plângă, se smiorcăie… S-a dus totul naibii. Nu mai ai nicio autoritate şi mai treci şi drept bădăran.

Eleudon se înveseli:

— Ei, vedeţi? Exemplul nu e bun!

— Daa, nu e bun. Dar dacă sună telefonul? spuse cel de la birou insinuând înţelesuri ascunse.

— Ce telefon? Care telefon? tresări speriat Eleudon.

— Mi se pare că începi să ghiceşti, zâmbi interlocutorul său. Ei, şi dacă la cel alt capăt al firului ţi se atrage atenţie că „tovarăşa Luminiţa are studii, că munceşte cât patru bărbaţi”, e, e, ce faci?

Eleudon cercetă atent desenul ce se formase în ceaşca de cafea.

— Păi, nu ştiu, că eu nu sunt din comisie…

— Nu eşti! Dar dacă ai fi? se enervă iar celălalt. Ce, nu poţi să-ţi imaginezi atâta lucru?!

Vezi ce subiect grozav?

— Nu văd, oftă placid Eleudon, nu văd cine e la capătul cel alt al firului.

Gazda oftă adânc şi cu zgomot de parcă s-ar fi dezumflat o minge înţepată de un cui. Îşi împreună mâinile cu resemnare şi rosti cu vădită descurajare:

— Bea-ţi omule cafeaua, că se răceşte… Bea-ţi şi apă minerală, că se trezeşte… Apoi, parcă mai mult dintr-un automatism redacţional: şi atunci cum rămâne? Nu ne scrii nimic?

Eleudon îşi trecu mâna pe frunte, apoi spuse apăsat:

— Vă scriu!

— Bravo! Ce ne scrii?

— Vă scriu ceva vesel.

— Foarte bine, dar ce?

— Am eu o idee. Vă scriu ceva… muzical.

— Muzical? deschise gura de uimire omul din faţa sa.

— Da, un cântec fără cuvinte.

— Fără cuvinte? Şi atunci cum o să se înţeleagă critica, satira?!

Eleudon îşi scutură energic capul:

— Las că se ştiu ei…

— Şi dacă e fără cuvinte cum o să se cânte?

— Cu ta, la, la.

Urechile bărbatului de la birou se făcură roşii. Se îndreptă în fotoliu:

— Cu ta, la, la? Adică unde ta, tovarăşe Eleudon? Unde baţi dumneata?

Scriitorul se ridică din fotoliu cu un zâmbet şters. Schiţă un gest de parcă ar fi vrut să se

dezvinovăţească. Amfitrionul se ridică la rândul său dar privea undeva departe peste umărul lui Eleudon.

Se despărţiră.

Fără cuvinte.

1 ianuarie

Ziua de 1 ianuarie începe în orice casă cu un căsoat prelung.

— Aăăă… la mulţi ani, dragăăă…

Hainele sunt aruncate prin cameră într-o dezordine perfectă. De undeva, de sub o claie de păr blond, vine un răspuns înăbuşit…

— Mulţiani…

Soţul se ridică în capul oaselor:

— De fapt… ţi-am spus şi aseeeaaară la 12 când am ridicat paharul şi te-am sărutat…

De sub claia de păr blond apare o faţă îmbufnată:

— Chestia cu paharul e adevărată. Dar când ai vrut să arăţi în public că eşti un soţ iubitor, nu ştiu în ce direcţie te uitai c-ai răsturnat paharul…

Pe faţa soţului se întipăreşte o expresie de mare uimire:

— Aaa, de aia erai tu pe urmă îmbrăcată într-o rochie a Preduţoaiei… Apoi cu un zâmbet tandru: Da ştii că-ţi venea bine? Îţi sublinia…

— Păi, ce era să fac? i-o tăie consoartă. Mi-a dat Milica o rochie de-a şi-şi… Şi adaugă cu subtext: S-a scuzat că ale ei nu-mi vin, că ea e mai „plinuţă”…

Soţul priveşte visător. Pesemne încearcă să-şi rememoreze seara din ajun. Apoi spune trăgând cuvintele:

— Serios? Aşa drăguţă e fisa? Ca să vezi, şi eu care credeam că juna aia e logodnica lui Cristi… Mă miram eu că-i fac curte, şi lui Cristi nici nu-i – pasă…

Se întoarce plin de sentimente bune spre scumpa sa soţie:

— Auzi, faci o cafea? Da aşa, amară…

— Îţi fac, dar… răspunde soţia şi, deodată, din senin, începe să plângă, să ştii că e ultima oară că mai facem revelionul la alţii…

Soţul rămâne perplex, apoi încearcă, împăciuitor:

— Ei, bravo, şi acu de ce plângi? Nu vrei să mai facem la alţii, facem la noi… Îi chemăm pe Preduţoii, că acu avem obligaţii…

Plânsul se întrerupe brusc şi răspunsul vine furios:

— Nu chemăm pe nimeni! Eu să muncesc, ca pe urmă să nu am nicio plăcere. Că nici aşa nnam avut…

— Ei, lasă, de ce să exagerăm? Ai mâncat…

— … două sarmale…

— Ai dansat…

— … două tangouri.

— Rock nici nu ţi-iar fi stat bine… Totuşi suntem oameni la o vârstă…

— Care „suntem”? Tu eşti, că ai cu şapte ani mai mult ca mine…

— Ei vezi? spune soţul cu gravitate. Ar vrea să dea discuţiei o anumită demnitate, să nu se lase antrenat pe panta pe care îl împinge soţia. E într-adevăr un bărbat la o vârstă, serios.

— Ceea ce nu te-a împiedicat s-o faci pe

clovnul!

Ce comic sună cuvântul ăsta. Tot nu ştie cum se pronunţă corect: clovn sau claun… începe să râdă:

— Am făcut-o pe clovnul? Nu se poate!

— Da, ai vrut neapărat să-i arăţi lui Fifi o scamatorie cu verigheta…

Ia te uită!

— Şi ce vezi tu rău în asta? spune moale. E o scamatorie pe care am învăţat-o de la Iozefini…

— Numai că două ore n-ai reuşit să-i scoţi verigheta de pe deget!

Oftează:

— Ei, ce vrei, eu nu sunt Iozefini…

— Lasă că n-ai avut niciun haz! spune soţia crezând că e ironizată.

— Adineaori ai spus că am făcut-o pe clovnul…

— Da, când am jucat gajurile. Ai vrut neapărat să mergi pe sârmă…

Da, de chestia asta îşi aminteşte.

— Ce voiai să fac? Asta era pedeapsa pe care mi-a dat-o Brebenel…

— Şi tu trebuia să te iei după toate prostiile lui!

A, nu! Până aici!

— Ce eşti copil? Păi Brebenel e şefu’ meu. Dacă în celelalte zile mă iau după prostiile lui, tocmai de revelion să nu-l ascult? Vrei să-mi dea pedeapsa la birou?

Soţul simte că discuţia se apropie de o zonă primejdioasă. Există lucruri pe care soţia lui nu le va pricepe niciodată. E cazul să schimbe vorba.

— N-are rost acum să-mi faci tot felul de reproşuri. Odată pe an are voie fiecare să fie mai copil, mai zburdalnic. Ce naiba, mai simţi nevoia să faci o trăsnaie…

— Ai făcut-o, spune tăios soţia.

— Uite aşa eşti tu. Exagerezi. Ei, gata, acum jos din pat, jos barba…

Aruncă plapoma de-o parte şi în aceeaşi clipă scoate un strigăt de durere:

— Auuuh, piciorul! Dar ce-i asta? Sunt bandajat?!

E speriat de-a binelea. Soţia îi explică de parcă ar fi fost vorba de un fapt citit în ziar:

— Noroc că printre invitaţi era şi un doctor…

— Şi a făcut vreo demonstraţie pe mine?

Se tot uită la pansament şi nu-i vine să creadă.

— Demonstraţia ai făcut-o tu! Ai vrut să explici musafirilor cum se truchează filmele cu cascadori…

— Dar ce, nu sunt trucate? se indignează soţul.

— Ba da, dar când ai încălecat balustrada pentru „scena cea mare” n-ai observat că apartamentul de sub Preduţoiu n-are balcon…

— Şi ce-i cu asta?

— Ai sărit de parcă ar fi avut…

Acum simte dureri ascuţite în picior.

— Ca să vezi ce ghinion!

— Ghinion? Spune mai bine „noroc”. Dacă Preduţoii stăteau la nouă?

Ei, da, asta e soţia lui! Pe el îl doare, şi dumneaei întâi îi face reproşuri, şi acum îl mai ia

şi peste picior!

— Îţi mai arde de glumă, spune cu amărăciune. Eu puteam să fiu acum… să nu mai fiu!

Îl cuprinde o milă fierbinte pentru persoana sa întotdeauna neînţeleasă. Niciodată nu-i pasă de el!

— N-am văzut şi aseară? Ce tot discutai cu încliftatul ăla? Probabil că abia aşteptai să sar din balcon în balcon, fără balcon…

Acum chiar s-a enervat!

Soţia se dă jos din pat, îşi pune un capot şi-l priveşte cu un zâmbet binevoitor:

— Bine c-ai scăpat, dragă. Ca-n filme…

Undeva târâie o sonerie. E la uşă sau telefonul? La uşă. Cine o fi la o oră atât de matinală? Nici nu e douăsprezece.

— Cred că e salvatorul, spune soţia.

— Ce salvator? Care salvator?

— Omul cu maşina.

— Care om, care maşină?!

Ce se petrece aici? Soţul nu înţelege nimic. Poate nici nu s-a trezit din somn şi totul nu-i decât un vis… Dar nu, nu e vis.

— Nu ţi-am spus că a fost ca-n filme? Când ai sărit, din fericire, jos în stradă era o maşină…

— Şi ce-i cu asta?

— Asta te-a salvat, dar ai făcut praf capota omului. O Dacie ca a noastră. Acum a venit…

— Pentru ce? Ce vrea?

— Cum, ce vrea? Până i-o repari, o să-i dai maşina ta.

Cascador, ofer servicii…

E la noi la întreprindere unu Oanţă. De fapt nici nu ştiu foarte bine în ce secţie lucrează. Ne mai întâlnim pe la şedinţe sau la cantină, că e ca şi mine la regim. Nu ştiu cine şi de ce i-a scornit porecla de *cascadorul*. Într-o zi ne nimerim amândoi la cantină.

— Ce faci, bătrâne? îmi zice.

— Noroc, cascadorule, fac eu.

Ne aşezăm la aceeaşi masă pe care erau pregătite două ceşti cu compot de mere. Până ne aduce rasolul cu cartofi fierţi, îl mâncăm cu pâine. Şi câte nu discută oamenii la un compot! Şi aşa vine vorba despre porecla lui. Adică o întorc eu ca să vină. Oanţă râde:

— Eu mi-s de meserie policalificat. Unde mă pui, acolo-s bun. Porecla mi-au scornit-o vecinii din bloc şi tot ei au adus-o şi aici în uzină. Ce face cascadorul la film? Să luăm un parexamplu: vezi într-un film cu gangsteri o maşină care merge cu două sute la oră... vine virajul şi fiuu maşina sare în prăpastie. Cine e la volan? Cascadorul. E simplu. Asta face orice cascador.

Dar ia să-l văd eu pe dumnealui ridicându-se în şedinţa noastră de bloc şi spunând tare de ce nu plăteşte întreţinerea tovarăşul Zbierea de la doi? Cât o să mai admitem această situaţie? O să mă întrebi la ce-ţi trebuie un curaj special pentru asta. Ei află, tovarăşul Zbierea e responsabil la depozitul de tablă şi dacă nu vrea, nu ne dă material să ne reparăm acoperişul. Ia să vedem ce cascador rezistă să-i plouă tot anul în cap? Şi atunci vecinii care mă ştiu rău de gură au venit la mine: nene Oanţă, aşa şi pe dincolo, matale care

ai curaj să i-o spui de la obraz că aşa nu mai merge. Ce să fac? M-am dus. I-am zis. Întâi s-a uitat nu ştiu cum la mine, dar pe urmă a plătit. A plătit la bloc, dar mi-a plătit şi mie, că am avut nevoie de nişte elemenţi de calorifer şi când m-am dus la el, mi-a strâns mâna, mi-a zis frate încolo, frate încoace, dar n-am, ce să fac, cu plăcere te-aş servi, dar n-am. Şi avea canalia în depozit…

Eu râd, dar Oanţă nu prea. Urmează cu înverşunare:

— Sau să luăm un alt exemplu. Tot aşa într-un film vezi pe acoperiş că se bat doi. Pac, pac, dă-i! Şi unul dintre bătăuşi pică jos. Adică jos de tot, pe asfalt. Cine-i persoana? Cascadorul. E ceva şi nu prea, că sub asfalt e camuflată o saltea groasă de plastic. Dar ia să-l văd pe dumnealui că se ridică în plenara sindicală să zică de ce tovarăşul director îşi cară mobila personală cu camionul întreprinderii? De ce pleacă la vânătoare cu microbuzul statului? Vezi? Aici e altă chestie. Mai grea. Că tovarăşul director nu e bătăuş. Nu ridică pumnu', nu ridică nici tonul. Ridică telefonul. Şi finalul e la fel ca-n filme: vederea generală a străzii. La ultima plenară sindicală vine la mine ditamai preşedintele şi-mi spune: tovarăşe Oanţă fii bun şi ridică matale chestiunea grădiniţei. Ce grădiniţă? întreb eu. A grădiniţei de copii. Că tovarăşul director a blocat fondurile pentru reparaţii şi nici nu vrea să audă. Păi de ce s-o ridic eu, că nici n-am copil?! Păi tocmai de aia. Eu nu pot să mă iau cu el că am doi. Înţelegi, o să spună că pun probleme personale. Ce să fac? M-am ridicat şi am zis. Directorul a înţeles. A deblocat

fondurile, dar mi-a blocat pe mine, că trebuia să iau o gradaţie şi a zis să mai aştept, că n-am nici copil măcar şi sunt alţii înainte cu doi. Şi uite aşa am devenit cascador. O săritură cu calul într-un fluviu e o nimica toată pe lângă situaţiile în care trebuie să joc eu. Că eu joc fără cal dresat şi de filmat nu mă filmează nimeni. În schimb, sunt folosit ca dublură pentru rolurile cele mai grele. Vine o inspecţie, cine e pus să dea explicaţii? *Maistrul* Oanţă. De fapt nici nu sunt maistru. Sunt numai ajutor. Trebuie cineva să se ridice şi să-şi facă autocritică, vezi matale, că secţia nu şi-a îndeplinit planul? Oanţă. Trebuie trimis cineva la beneficiar cu explicaţii de ce nu s-au livrat la timp utilajele? Cine e trimis, ia ghici?

— Oanţă!

— Bineînţeles. De aceea şi sunt mereu cerut ba de o secţie, ba de alta. Pe unde se aşteaptă o bubuială, acolo e de mine! Zilele trecute mă pomenesc cu Adamache de la brigada de agitaţie. Zice: Auzi, ne trebuie o dublură pentru spectacolul festiv. Avem un monolog cu economiile. Păi eu n-am talent, zic. Nu trebuie talent, zice. Trebuie curaj. Dar acu îi dăm tare cu satira de jos în sus şi comicul nostru – Vasiliu, îl ştii – are rău de înălţime. Aşa că avem nevoie de un cascador.

Ne terminăm masa. Când să ne ridicăm, hop că vine Remetea de la *personal*. Poftă bună, să vă fie de bine etc. Apoi intră în subiect.

— Auzi, nea Oanţă… ţi-am făcut formele…

— Ce forme?

— Păi nu ştii? Eşti detaşat o lună la Sibiu…

— Ce să fac la Sibiu?

— O să afli acolo, dar e de rău, şi directorul de acolo a vorbit cu al nostru... Au păţit ceva şi le trebuie un om...

— Pentru ce?

— Cum, pentru ce? Ca să-l dea afară. Cică trebuie să dea o sancţiune mare şi n-are cui.

— Şi m-aţi găsit pe mine?

— Păi nu e nicio problemă. Ei te scot cu transfer şi vii înapoi la noi. Doar ştii bine că la noi ai locul asigurat.

Cuprins

În loc de prefaţa 5
Autobiografie autocritică 9
Blocul umoriştilor 16
Motivaţie pentru negaţie 25
Timpul florilor 28
De astăzi I 34
Eclipsa! 38
Scufiţa roşie 46
„Cedez câine iubitor de animale 1.50
Bănuiala 56
Între proiect şi realitate 63
Paternitate literară 69
Cine vine la cine? 72
Literele 77
Schiţa 81
Vecinul 85
Parcul cibernetic 87
Vaca dintre portocali 95
Excursie în circuit 97
Pedagogie 101
Agresiunea nocturnă T03
Eternii soţi 111

Un subiect original 118
De la egal la egal! 125
Western 130
În sfârşit, singur! 133
Anabel 1.140
Meditaţii 146
În aşteptarea bisectoarei 150
Discurs asupra excursului
De unde ne cunoaştem?
Tratat despre lucruri elementare
O reclamaţie neîntemeiata
Cum ar spune-o Anton Pann.
Discuţie fără subiect
Aventurierul
Note pe un program de sală
Martie cu dar
Viziune novatoare
Criza ciclică
O cronică plastică
Ciudatul destin al lui Ovidiu Năsturaş
Canicula
Cu ardere internă
Argontm
Metamorfoza
Chemarea necunoscutului
Fără cuvinte
1 ianuarie
„Cascador, ofer servicii”.